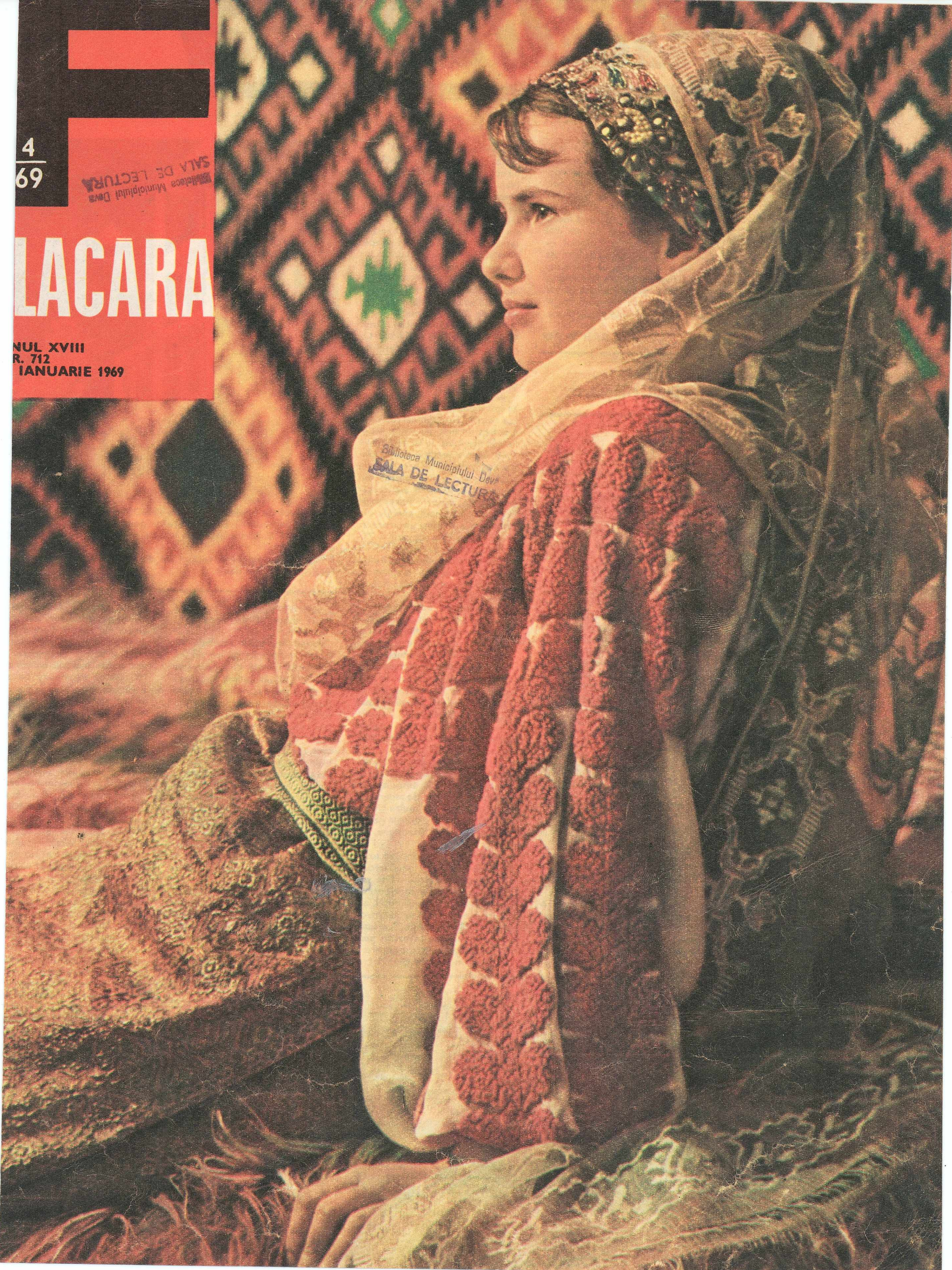

4
69

Biblioteca Municipiului Deva
SALA DE LECTURĂ

LACĂRA

ANUL XVIII
NR. 712
IANUARIE 1969

răspuns însuflețit la chemarea edililor gălățeni

În numele mișcărilor de cetățeni pe care-i reprezintă, deputații consiliilor populare, urmînd exemplul însuflețitor al celor ce muncesc în fabrici, pe ogoare, în laboratoare, și-au spus și ei cuvîntul în acest început de an — anul hotărîtor al cincinalului — pornind întrecerea pentru realizarea și depășirea sarcinilor de plan, pentru mai buna gospodărire și înfrumusețare a orașelor și satelor. Primii au fost gălățenii, renumiți gospodari ai treburilor obștești, care și-au însoțit entuziasma lor chemare la întrecere de cîteva cifre, care prin laconismul lor, vorbesc despre gînduri și împliniri cu valoroase implicații în viața oamenilor de pe aceste meleaguri: 3,6 milioane lei reprezintă volumul producției și prestărilor de servicii peste plan ce urmează a fi realizat, 2,8 milioane lei reprezintă suma economiilor suplimentare la prețul de cost, peste 5 milioane lei reprezintă sporirea acumulărilor bănești etc. Alte angajamente privesc realizarea a 50 de produse noi în industria locală, scurtarea cu 30-50 zile durata de construcție a 300 de apartamente, înființarea a 100 secții de prestări de servicii în mediul rural și multe altele. Edilii orașelor și satelor gălățene și-au propus să înlăunțescă voluntar lucrări gospodărești în valoare de 100 milioane lei.

Pilda gălățenilor n-a rămas fără ecou. Din toate colțurile țării au sosit mesaje aducătoare de noi vești ce exprimă dorința generală a gospodarilor treburilor obștești de a face din anul 1969 un an al marilor succese în cinstea alegerilor de deputați de la 2 martie, a celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei și a celui de al X-lea Congres al partidului. Harnicii maramureșeni și-au propus să înlăunțescă în plus un volum de producție și de prestații de servicii de 3,8 milioane lei, să asigure 75 de produse noi în industria locală, să construiască încă 25 săli de clasă, 4 dispensare medicale și alte lucrări însumînd o valoare de 53 milioane lei. Bătrîna și noua urbe a lașului s-a angajat să realizeze în plus o producție egală cu 3,7 milioane lei, asigurînd totodată și peste un milion lei beneficii peste plan; ieșenii sînt hotărîți să dea în folosință 600 de locuințe în 30 de zile mai devreme.

Este greu să facem acum o socoteală gospodărească. În toate cele 39 de județe ale țării s-au luat angajamente ce întrec cu mult cifrele de ordinul sutelor de milioane. Iar toate acestea vin să se alăture însuflețitorilor angajamente ale muncitorilor din întreaga țară, completînd un plan de viitor care începe să prindă viață sub auspiciul din cele mai bune.

Anul 1969, primul an în care toate județele țării — organizate

în urma împărțirii administrativ-teritoriale a țării — și-au stabilit planuri și bugete proprii în funcție de necesitățile și de posibilitățile reale, deschide o poartă nouă spre înflorirea orașelor și satelor, menită să dăruiască locuitorilor lor o viață mereu mai bună. Deputații și cetățenii — edili cu și fără mandat de la orașe și sate — au acum un vast cîmp de activitate în care inițiativa și priceperea gospodărească își vor da mina pentru a împlini dorințele spre mai bine ale fiecăruia.

Stan VLAD

săptămîna „mihail eminescu“

Casa de cultură «Mihail Eminescu» din București a organizat o săptămîna dedicată marelui poet român, cu ocazia împlinirii a 119 ani de la nașterea sa. «Săptămîna Eminescu» a cuprins trei manifestări: o seară de romane pe versuri eminesciene, o conferință ilustrată și un recital de poezie. Au conferențiat profesorii universitari Șerban Cioculescu și Alexandru Piru, criticii literari Vladimir Streinu și Elena Piru, prof. Petre Ghiță și scriitorul George Șoimu-Plăvălescu. Au recitat poezii de Mihail Eminescu, actorii Margareta Pogonat, Ileana Lordache, Coca Enescu, Adela Mărculescu, Irina Gărdescu, Dinu Ianculescu, Ion Ilie Ion, Ludovic Antal. Au recitat versuri închinete Luceafărului poeziei românești poezii Ion Potopiu, Aurel Chirescu etc. Romanele au fost interpretate de Cornelia Gavrilescu, artistă emerită, Marioara Tănase, Lizeta Chirculescu etc., acompaniamentul fiind realizat de compozitorii Richard Stein și Alex. Corsescu.

performanțe la u.u.p.

Tirgovîște beneficiază și de o «curte domnească» a industriei: Uzina de utilaj petrolier. Cîtitorită în urmă cu un veac (1865 «Fonderia de tunuri» — 1936 «Arsenalul armatei»), tînăra ce-

tate a oțelului prelucrat își profilează producția, din 1949, în direcția utilajului petrolier, a utilajului pentru ridicat și transportat și, nu de mult, a utilajului de irigat prin aspersiune. La ora actuală, U.U.P.-Tirgovîște este singura din țară care execută instalații de forat puțuri de apă. Instalații de foraj structural, instalații de intervenție, racorduri speciale, armături industriale din oțel, automacarale de 5 tone montate pe camioane Bucegi, remorci de 12 și 20 tone.

Ne adresăm tov. ing. GHEORGHE TĂNĂSOIU, director general al Uzinei de utilaj petrolier din Tirgovîște — Cum ați pregătît «star-tul» anului 1969?

— Pregătirile pentru acest an au fost definite cu mult înaintea sosirii sale calendaristice. El a și fost defalcat pe trimestre și luni și, mai mult, la 10 decembrie 1968, fiecare secție a primit planul de producție pe luna ianuarie 1969, pentru a fi cunoscut din timp și a se lua cele mai corespunzătoare măsuri. Rezultatul? Producția a început energic din primele zile. Notați un procent 98. El dovedește că numai 2% din sarcinile de plan pe 1969 nu au fost nominalizate, această mică cantitate numerică urmînd să ne asigure operativitatea față de orice imprevizibil.

— Apropo de imprevizibil. Ce nu știți anul trecut în ianuarie?

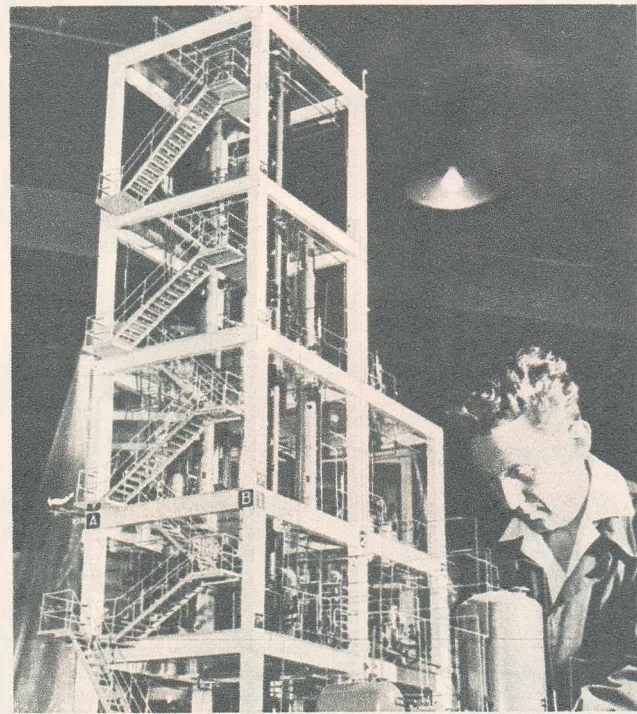
— Că vom îndeplini planul anual la 25 decembrie, cu peste 12 000 000 lei la producția globală și 4 000 000 lei la producția-marfă sau că la prețul de cost vom realiza o economie de 12 000 000 lei și beneficii peste plan de 15 000 000 lei.

— Produsele uzinei dv. sînt exportate în 18 țări din Europa, Asia, Africa și America de Sud...

— Anul trecut am ieșit la export cu noi produse: instalații de forat puțuri de apă, automacarale de 5 tone, agregate de aspersiune și am participat la multe tîrguri și expoziții internaționale (Izmir, Damasc, Plovdiv, Barcelona, Zagreb).

— Prin ce se evidențiază uzina dv. în 1969 față de anul trecut?

— În afară de faptul că se vor asimila în fabricație noi tipuri de armături industriale din oțel, armături energetice și armături de reglaj, trebuie subliniată creșterea volumului de investiții pentru dezvoltarea în continuare a capacității de producție a între-

Colectivul de proiectanți de la IPROSIN-București lucrează prezent la elaborarea machetelor pentru instalația «Melan» de la U.F.S.-Săvinești care va intra în funcțiune la sfîrșitul anului 1969.

În fotografie: macheta secției de distilare, a cărei instalație funcționa în aer liber.

Fotografie de R. CRISTES

prinderii (o nouă hală de forje, o secție modernă de tratamente termice).

Avînd în vedere ultimele indicații și hotărîri de partid — chemarea lansată de Conferința P.C.R. a municipiului București — se va trece la reprojectarea și modernizarea unor produse din seria remorcilor de 20 tone (pentru reducerea greutății acestora), a remorcilor monoax de 4 tone (pentru creșterea sarcinilor utile de tranzit de la 4 la 5 tone). De asemenea, peste sarcinile prevăzute în planul tehnic, vom asimila zece noi tipuri de armături industriale din oțel și două tipuri de racorduri speciale. În plus, pe linia autototării, vom trece la executarea unor dispozitive de prelucrare mecanice care vor înlocui unele mașini greu de procurat.

Toate acestea ne vor conduce în final nu numai la realizarea cantitativă și calitativă a planului anual, ci și la o certă creștere a beneficiilor.

I. VIDRA

formulă nouă la biblioteca centrală

De cîteva săptămîni Biblioteca centrală de stat din București experimentează o formulă nouă de lucru — autoservirea. Au fost amenajate trei săli în care publicațiile periodice, clasate pe categorii mari — ziare, reviste de știință și tehnică, reviste de literatură, artă, istorie, geografie,

științe sociale — sînt pusă la dispoziția cititorilor, nemijlocit din rafturi, fiecare putîndu-și alege, nelimitat, orice rește și oricîte exemplare. În mai aceste trei săli conțin 100 000 de exemplare de ziare și reviste, dintre care mai mult de trei sferturi în limbi străine, 962 de titluri românești și 4 000 de titluri străine, în 32 de limbi în colecții pe ultimii doi ani.

Directorul bibliotecii, tova Angela Popescu-Brediceni, a dat unele delușiri suplimentare în legătură cu noua formă de funcționare a celor trei săli: «Am să mărim gradul de accesibilitate la aceste colecții și operativitatea serviciilor lor. Prin introducerea accesului liber la raft — cum e denumită această metodă de comunicare a publicațiilor — cetătorii, specialiștii și cititorii oricărei categorii pot consulta, mijlocit, nu numai publicațiile care-i interesează, ci se și înțeleg direct și prompt asupra altor publicații existente în fondul bibliotecii. Această comunicare este mult mai sugestivă decât cea pe care o poate prezenta clasicul sistem al catalogului — altă facilitate o constituie și automatizarea prezentării în raft a publicațiilor fie în ordinea grafică, pe țări — pentru ziare — fie pe materii, pentru reviste».

Rezultatele primelor săptămîni experimentale sînt elocvent și trate în condicile sălilor: în noua formă (cu servirea, la cerere din depozit) sălile ziarelor și revistelor, cifrele medii zilnice erau de 72 de cititori, 350 de titluri consultate; în forma nouă, de autoservire, aceleași cifre au crescut la: 185 de cititori și 857 de titluri consultate. Este cert deci că inițiativa dă rezultate pozitive.

Ion MUNTEAN

ENTUZIASTE ÎNTRUNIRI PENTRU PROPUNEREA DE CANDIDAȚI AI FRONTULUI UNITĂȚII SOCIALISTE

Însuflețire, încredere, dragoste și recunoștință. Acestea sînt virtutele care pot însoți descrierea momentului deschiderii campaniei electorale pentru alegerea deputaților în forul suprem al țării — Marea Adunare Națională — precum și în organele locale ale puterii de stat — consiliile populare.

Evenimentul propunerilor de candidați ai Frontului Unității Socialiste pentru alegerile de la martie 1969 a polarizat atenția opiniei publice din țara noastră în tot cursul acestei săptămîni. Adunările care au avut loc în fabrici și instituții, în orașe și în sate s-au desfășurat într-o atmosferă de puternic entuziasm.

Ca o expresie a încrederii neabătute a întregului popor față de conducătorul său încercat în opera de construcție socialistă, Partidul Comunist Român, printr-un primii candidați ai Frontului Unității Socialiste, propuși în înfulețite adunări ale oamenilor nuncii din diferite circumscripții electorale, se află membrii Prezidiului Permanent, în frunte cu omul nostru Nicolae Ceaușescu, al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și alți conducători ai partidului și statului nostru. În același timp au fost propuși drept candidați numeroși muncitori, țărani, intelectuali, oameni ai muncii din rîndurile naționalităților conlocuitoare, oameni care se bucură de binemeritat prestigiu pentru aportul lor la construcția socialistă, participanți activi la marea operă de edificare a României socialiste.

Dintre candidații propuși de cetățeni, cităm cîteva nume care sînt făcînd faimă locurilor unde trăiesc și muncesc: Spiridon Toma, maistru în secția construcției metalice la renumitele uzine de utilaj petrolier «1 Mai» din Ploiești; Gheorghe Goina, Erou al Muncii Socialiste, cunoscutul președinte al Cooperativei agricole de producție din Sintana; Gheorghe Vlad, inginer-șef la Trustul de foraj-Argeș; Galpal Suzana, vicepreședintă a Consiliului Național al femeilor; Gheorghe Stoica, maistru la Uzina mecanică-Muscel; Ion Mărcuș, președintele Consiliului sindical județean Brașov; Ioan Maldet, vicepreședinte al Consiliului popular județean Caraș-Severin, președintele Consiliului județean al oamenilor muncii de naționalitate germană; acad. Miron Nicolescu, președintele Academiei Republicii Socialiste România; Constantin Stanciu, reglor mașini-unelte la uzinele «Timpuri noi»; Ionescu Va-

La începutul acestei săptămîni, aproximativ 5 000 de cetățeni din circumscripția electorală nr. 1 «23 August» — București s-au întrunit într-o atmosferă de puternic entuziasm pentru a propune drept candidat al Frontului Unității Socialiste în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională pe tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al C.C. al P.C.R.

sile, maistru chimist la Fabrica de acetilenă a Combinatului chimic-Craiova; Constantin Radu, președintele Cooperativei agricole de producție din comuna Amărăștii de Sus; Mitrea Băluță, tehnician-miner; profesoara Ana Melencu; acad. Cristofor Simionescu, rectorul Institutului politehnic «Gh. Asachi» din Iași; Florica Toma, tehniciană textilistă la fabrica «Teșătura» din Iași, și mulți alții.

Cei mai buni dintre cei buni sînt candidații Frontului Unității Socialiste — candidații întregului popor. Adunările de propunere a candidaților au fost un minunat prilej pentru participanții de a releva că perioada ultimilor patru ani a fost o perioadă de rodnice realizări, de progres în toate sectoarele construcției socialiste. Cu justificată mîndrie s-a sub-

liniat că toate marile înfăptuiri care au făcut ca România să ofere imaginea unei țări în plin proces de dezvoltare materială și spirituală sînt rodul conducerii de către partid a poporului nostru pe calea construcției socialiste, al unității moral-politice a poporului în jurul Partidului Comunist Român. Sutele de mii de participanți la aceste adunări au dat glas voinței ferme a întregului popor de a-și consacra capacitatea de muncă și creație realizării mărețelor obiective stabilite de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a P.C.R., de a sprijini cu toate forțele înfăptuirea politicii interne și externe a partidului, pusă în slujba înfloririi României socialiste, apărării intereselor vitale ale poporului român, triumfului cauzei socialismului și păcii în lume.

Pentru circumscripția electorală nr. 7 «Vitan» din București a fost propus candidat, pentru apropiatele alegeri de deputați în Marea Adunare Națională, reglorul Stanciu Constantin de la uzinele «Timpuri noi» din Capitală. Propunerea a fost primită cu vii aplauze.

perspective i.s.p.e. — bucurești

— *Vă rugăm să aveți amabilitatea de a informa pe cititorii noștri despre preocupările actuale ale Institutului de studii și proiectări energetice.*

Răspunde conf. univ. dr. ing. **NIȚU VASILE**, directorul institutului.

— Extinderea în suprafață și înălțime a orașelor și progresul satelor cer din ce în ce mai multă energie. Pentru satisfacerea acestei expansiuni se prevede o creștere accelerată a surselor de energie și a tuturor mijloacelor tehnice legate de acestea. În cursul actualului plan cincinal se vor instala noi și puternice centrale electrice.

În evoluția acestor centrale au apărut în ultimul timp schimbări foarte mari: de la centrale cu puteri de câteva sute de mii de KW se trece acum la construirea de centrale ce depășesc un milion de KW. În unele termocentrale se produc în mod combinat energie electrică și căldură, procedeu prin care se obțin o mare economie de combustibil, confort în locuințe și evitarea poluării atmosferei. Acestea ne-au impus să fim în permanență în concordanță cu nevoile progresului și, implicit cu readaptarea continuă a concepțiilor și metodelor de proiectare.

Institutul nostru elaborează proiecte pentru toate centralele electrice ce se construiesc în țară, liniile și stațiile electrice, precum și studiile de fundamentare a planului de electrificare. Ca urmare a experienței câștigate în ultimii ani am elaborat sau avem în curs de elaborare, și numeroase proiecte pentru străinătate.

— *Congresul al IX-lea al partidului a trasat ca sarcină îndreptarea atenției dv. și spre o sursă de energie de tip nou: energia nucleară. Cum este pregătită intrarea energiei românești în era nucleară?*

— Deși este vorba de un domeniu nou, cu variate implicații și aspecte, putem arăta totuși că rezultatele studiilor și cercetărilor noastre ne-au permis deja elaborarea unei concepții fundamentale cu privire la profilul și

condițiile de amplasare ale centralelor nucleare. La Conferința mondială a energiei de la Tokyo, la care am participat, am făcut cunoscut unele dintre rezultatele studiilor noastre cu privire la încadrarea în sistem a centralelor nucleare, aportul lor la reducerea pierderilor de transport ca urmare a posibilității amplasării cât mai apropiate de centrele de consum.

Corpul nostru de cercetători și proiectanți dispune actualmente de mijloace dintre cele mai moderne: laboratoare, studii pe modele, proiectarea pe machete și calculatoare electronice, fapt ce contribuie la operativitatea finalizării cercetărilor noastre. În condițiile de lucru asigurate (în care se înscrie și apropiata mutare într-un local nou, mai corespunzător cercetării), și cu orientările precise date de conducerea de partid și de stat asupra dezvoltării viitoare, energetica românească se va strădui să fie la înălțimea sarcinilor ei.

V. IGNĂTESCU

STOP- CADRU

KAKI ȘI CENUȘIU

Câteva zile, orașul a răsunat de trâncăoape. Armata a ieșit pe străzi, cu tinerii săi recruți bucueroși de vederea bulevardelor, să descuameze gheața în care s-a metamorfozat crisalida serafică a zăpezii de Anul nou. Ziua, în agitația muncii, și noaptea, cu capul toropit pe pernă, citadinul a ascultat cu încredere rafalele acestui război.

Război tonic între kaki și cenușiu.

O undă tandră către nepoții și frații noștri, pe care, civili, ne-am obișnuit să-i credem copii.

CĂCIULI ȘI DILEME

Întrebat de ce poartă păr lung, un prieten mi se destăinuie:

— De frig. Nu am căciulă. Colind zilnic cele 4—5 magazine unde aş putea găsi. Degeaba. Numărul meu nu există. De la cincizecișase în jos se găsec oricâte. Dar eu am cincizecinueu. Naș putea zice că am un cap prea mare, dar când rostesc

numărul fatidic (și-l rostesc, îți spuneam, foarte des), zeci de priviri se întorc intrigate spre mine. «Cine a îndrăznit să aibă un cap atât de mare? Noi putem trăi cu un cap cincizecișicinci, iar el nu?!» Și toată lumea îmi suride ușurată când negustorul îmi dă răspunsul negativ.

...Încerc să-i explic prietenului meu cauza: planificarea căciulilor se face în funcție de MEDIA circumferinței craniene. Nu poți pretinde fabricii să țină cont de două-trei capete peste medie. Dar el susține că tocmai cincizecinueu e media, nu cincizecișicinci. Raritatea cererilor la cincizecinueu se explică prin descurajarea solicitanților, care fie că au apelat la blănării particulare, fie că au renunțat la căciuli.

Propunem celor răspunzători un sondaj în materie.

AUDIENȚE
LA VÎNZĂTORI

La Romarta, în Calea Victoriei, o coadă eșalonată pe dimensiunile unei teighele goale. Vinzătorul stă de vorbă cu un prieten, alături, de mai bine de zece minute. Țițeli. Apeluri. Oftături. Imputări («are 1800 pe lună, am văzut eu ștutul»). Vinzătorul suetează netulburat.

Butoi de pulbere.
O VOCE (destinde atmosfera): Curînd o să le cerem audiențe și lor!

Românul supraviețuiește prin haz.

EFICIENȚA CRITICII

În urmă cu un an scriam (într-o revistă cu tiraj onorabil) despre vinzătoarele din librării. Mă întrebam dacă nu cumva, multe din ele confundă comerțul de carte cu acela de legume.

Azi, exact în prăvălia incriminată (unde nu s-a schimbat între timp nimic) aud următoarea replică ieșind din gura unei curajoase librărese, în urma unui cumpărător abia plecat:

— Păi, dumnealui ne confundă cu vinzătoarele de la aprozar! Păi unde crede că se află? Păi ce vindem noi — legume sau CĂRȚI? (Și ultimul cuvînt exprima o aristocratică jignire și un uriaș regret.)

Dovadă supremă a relativității. Și a eficienței criticii, așa cum se face — și cum se primește — la noi.

Romulus RUSAN

filă de basm

...simțind în spate răsuflarea pirjolitoare a balaurului, voinicul aruncă peste umeri pieptul dăruit de vrăjitoare și — ce să vezi? — în urma lui cresc pe loc pădure de cioturi negre tăind calea urmăritorului...

Vraja basmului copilăriei se topește... Înaintea noastră stă frumusețea încremenită a Lacului Roșu, sticlind, beat de lumină, în întia dimineață de ingheț.

Fotografie
de Chira EZECHIL

pe adresa „flacării”

Articolele, foiletoanele și interviurile cu «adresă precisă», publicate în numerele precedente ale revistei noastre, ne-au adus la redacție numeroase ecouri, în chipul unor scrisori de răspuns ori a solicitării de informații suplimentare pe cele mai felurite teme. Din teancul scrisorilor sosite pe adresa «Flacării» redăm, mai jos, câteva fragmente.

NE SCRIE RECTORUL
A.S.E.

Referitor la foiletonul intitulat «Student numai pentru o masă» («Flacăra» din 21 decembrie 1968), prof. dr. M.A. Lupu ne scrie că faptele au fost sesizate just: «...În perioada vizitei reporterului dv. am constat și noi prin controalele efectuate că mîncarea și curățenia la această cantină (Cihovschi — n.n.) care a fost fruntașă, lasă de dorit.

Față de aceste constatări s-au luat următoarele măsuri: s-a instituit un riguros control la intrarea în cantină prin instalarea unui portar; cantina va asigura zilnic două meniuri cu feluri de mîncare diferite, în raport cu cerințele studenților și prevederilor legale. Meniurile vor fi aprobate obligatoriu și de către comitetul de cantină. Respectarea cu strictețe a regulilor de igienă de către personalul cantinei, atît în ce privește ținuta lor, cît și în modul de servire al studenților. Servirea mesei se va face numai la ghișeu pentru toată lumea, iar personalul care servește la ghișeu va fi întotdeauna același, pentru a putea fi tras la răspundere. Administratorul va supraveghea îndeaproape decuparea bonurilor și modul de porționare a mîncării.

S-a interzis servirea mesei la această cantină a tuturor salariaților, rămînînd să servească masa un număr restrîns de cadre didactice, țiealți vor putea primi, prin aprobare specială, dreptul să servească masa la alte cantine ale Academiei.

Cei doi administratori au fost sancționați cu mustrare scrisă cu avertisment. Directorul administrativ, care a permis unor lucrători să ia masa gratuit la această cantină, va suporta contravaloarea mesei servite acestor persoane. S-a hotărît ca președintele comitetului de cantină să colecteze zilnic sesizările de la cutia de sugestii, el fiind singurul posesor al cheii de la această cutie. Conducerea Academiei și Asociația studenților vor controla îndeaproape modul cum respectă aceste hotărîri precum și toate celelalte prevederi legale.

Vă mulțumim pentru ajutorul dat prin sesizările dumneavoastră.

PENTRU ESTETICA
VITRINELOR

Publicarea (în nr. 50 al revistei noastre) a foiletonului intitulat «De vorbă cu vitrinele chiar despre ele personal» de Sidonia Drăgușanu, ne-a adus la redacție

o scrisoare din partea directorului de resort a Ministerului Comerțului Interior. După ce rema justetea observațiilor cuprinse în foileton, semnatarul scrisorii comunică, printre altele:

«...Ținem să precizăm că r carea continuă a nivelului prezentare a mărfurilor în vitrine constituie o preocupare permanentă a organelor comerciale resort. Astfel, printre măsuri luate în scopul îmbunătățirii aspectului vitrinelor, un loc important îl ocupă grija pentru ridicarea calificării vitrinierilor decoratori (prin schimburi experiență, organizarea școlilor de vitrine, editarea de materiale structurale etc.). Recent a luat ființă în Capitală «Cercul decorativ de vitrine», în scopul ridicării pregătirii profesionale a vitrinierilor prin răspîndirea metodelor noi și eficiente de expunere a mărfurilor.

Semnează: Gh. Teodorașcu, rector al organizării comerțului și A. Uricaru, șeful serviciului «reclamă comercială».

DIALOG ÎNCHIS

Două apeluri, unul cu ideritate precisă. Anton Rusu, s Republicii nr. 102 Galați, și doilea, global: un grup de cetățeni din cartierul muncitorilor Roman, adresate redacției noastre, conțin întrebări cu privire la două interviuri publicate în numerele precedente.

1) Tovarășului Anton Rusu se pare «de-a dreptul...» pesrească cifra de 1 100 000 kg pui de crap și carac, cu care vor popula în anii viitori unele a stătătoare de șes și riuri c țara noastră. Pentru a-i spulbera cititorului nostru evidentele doiele în privința exactității cifrei mai sus citate, ne-am adresat din nou tovarășului TIȚĂ FL REA, președintele Asociației generale a vîntătorilor și pescarilor sportivi din România, care a precizat:

— În fiecare dintre ultimii ani am «înșămîntat» cite 200 000 puiet de crap și carac. Deci este cîtuși de puțin o exagerare dacă «afirmăm» că pînă în 19 cantitatea respectivă de puiet atinge 1 100 000 kg.

În concluzie — adăugăm noi probabil că tovarășul Rusu c Galați nu este... încă pescic

NU SÎNT DE VINĂ
NICI BUCUREȘTIUL,
NICI CONSTANȚA...

Grupul de cetățeni din Roman se referă (cu reproșuri indirecte la conținutul interviului nostru) cu tov. MARIUS POPESCU, director coordonator al Întreprinderii «Conservexport». «Deși la sfîșitul lunii noiembrie ați anunțat că sint pe cale să intre în port Constanța 7 000 tone portocal 1 000 tone măsline etc., pînă 17 decembrie 1968 Romanul (municipiu!) nu a primit nici o portocală și foarte puține măsline — ni se plîng, pe bună dreptate prietenii noștri din Roman.

Am dat curs rugăminții lor d a face investigațiile de rigoare s a le comunica răspunsul. Am sunat la «Conservexport» de unde ni s-a spus că repartizare

F

Prezentarea
artistică:
Vlad
MUȘATESCU

COPERTA NOASTRĂ

Pe lada cu zestre.

Fotografie de Sandu MENDREA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

nărfurilor de import ține de Ministerul Comerțului Interior. Deci, tovarășul Gh. LIMONA, șeful serviciului import din Direcția generală pentru comerțul cu produse alimentare «ne-a servit», n fine, toate amănunțele: pe lada de 24 decembrie 1968 au plecat spre Roman 14.6 tone de portocale, iar în 4 ianuarie 1969 — alte 10 tone. Cît privește năslinile, 10 tone se și află probabil, de vânzare în magazinele din Roman. Este adevărat că cît portocalele cît și măslinile au ajuns în orașul moldovean cu oarecare întârziere față de alte localități, dar trebuie adăugat că în capitala județului (Piatra Neamț) delicatosele amintite s-au vândut de vânzare încă de la începutul lunii decembrie. Deci nu este de vină nici Bucureștiul și nici Constanța...

FOILETON

anti-epistolară

Nu vă enervați — ne recomandă global medicul — deși probabil în clipa aceea chiar — ostind numai aceste cuvinte convingătoare, a fel sună și îndemnul înțelepților, deși comit și ei, dacă nu poate — cel puțin o parte din erorile neînțelepților.

Există însă și un procedeu profilactic: să ocolim, să evităm chiar ocaziile care ne aduc acea surescitare nervoasă dăunătoare totodată comportamentului nostru — cum ne atrag atenția moralizării cei mai asimilabili și so-

ciabili. În ce mă privește, am ales acest procedeu profilactic punând capăt o dată pentru totdeauna unui obicei: acela de a răspunde la corespondența primită sau pur și simplu de a scrie scrisori. De ce să le scriu — numai din grafomanie sau din narcisism? — ca să mă recitesc și recitesc? de vreme ce de expediat nu le pot expedia, fiindcă timp de 7 zile din luna ianuarie la nici unul din debitele de pe bulevardul Magheru și de pe Calea Victoriei (circulația anevoioasă nu mi-a îngăduit să-mi extind expediția și prin alte cartiere) nu a fost cu puțință să găsesc timbrele poștale fără de care epistolele mele nu puteau pleca din poșeta mea în cutia poștală. Nu, hotărît, am terminat cu genul epistolar — cel puțin în viața mea particulară și sint convinsă, înlăturînd un motiv de enervare — le-am suprimat și pe toate celelalte care decurg din primul! Fiindcă dacă găseam timbre mi-aș fi pus sigur — nu calmă! — mica întrebare, de ce or fi ele atît de mari? Disciplinată le-aș fi lipit în dreapta plicului, la locul convenit, dar observînd că dimensiunea timbrelor acoperă și numele destinatarului și adresa lui — aș fi rupt, penibil de enervată, plicul, dar nu destul de descurajată ca să renunț la expedierea celorlalte epistole — fiecare cu «cazul» ei: o recomandată în țară, alta peste graniță, o ilustrată, o scrisoare deschisă, o felicitare... Și o carte, în plicul ei — menită să ajungă în alt oraș, în miinile unei prietene. Dar cine ar putea să-mi răspundă la ambarasantele întrebări: cît se franchează una, cît alta...? Tovarășele de la oficiile poștale, chiar cînd sint foarte bine intenționate și se consultă între ele și fac calcule cu creionul — care

sigur le aduc migrene — dau răspunsuri evazive, aproximative și variabile de la zi la zi. De ce să le enervez și pe ele și să mă enervez și eu? Nu e mai cuminte să mă las de epistole? Și eu pot trăi fără să le scriu și cei cărora le sint destinate pot trăi fără să le citească. Iar dacă totuși mă încăpățînez să port corespondența (o fi și asta un snobism) n-am decît să las lenea și comoditatea la o parte și să o transport personal la adresă!

Nu, nu, nu e bine nici așa: se poate enerva factorul poștal dacă află cumva că eu mă ocup de treburile lui; și se poate întreba chiar — pe bună dreptate! — atunci lui ce-i mai rămîne de făcut?! Poate, poate — sugerez eu cu timiditate — s-ar putea ocupa de corespondența restantă... N-ar fi multe cazuri — dar uite, eu cunosc unul și bun — și foarte concret: felicitarea expedită recomandat — înainte de întii ianuarie, de către Ecaterina Iordă din strada Biserica Amzei 17 (prin oficiul P.T.T.R. — din piața Amzei) și adresată Matildei Demetrescu — Aleea Bicaz 6 — cartierul Balta Albă, București — nu a reușit încă — în aproape zece zile, să ajungă la destinație. Expeditoarea recomandatei deține recipisa, în regulă. Adică nu prea în regulă: indescifrabile cifrele, datele, semnături — mă rog cum se obișnuiește!

...Așa că oricum m-aș suci și răsuci, tot mai bine e, dacă vreau să-mi cruț nervii — și cine zice nervi, zice sănătate și cine zice sănătate, zice viață — tot mai bine e, repet, să mă las de epistole. — Asta a fost una — declarat, anti!

Sidonia DRĂGUȘANU

GLOSSA

Agitație, animație și pregătiri intense în vederea campionatelor europene de box care se vor desfășura, acuzi, în primăvară la București.

Îmi place sportul acesta pentru că-i singura dintre înfruntările umane unde loviturile neloliale și cunoscute sub numele de «sub centură» sint sancționate prin descalificarea vinovatului.

*

Zborurile cosmice din ultima vreme m-au impresionat atît de mult încît i-aș ruga pe cosmonauți ca, utilizînd experiența dobîndită, cu prilejul operațiunilor de fotografie a feței întunecate a Lunii să păsească la o fază superioară, explorînd fața întunecată a Pămîntului.

*

Plimbîndu-mă, în zilele dinaintea Anului nou, pe stradă, cu un musafir străin și însoțindu-l în magazinul «UNIC», oaspetele mi-a atras atenția, uluit, asupra faptului că raionul de (tocmai) jucării etc. era închis pentru inventar. «E într-adevăr unic», a murmurat el.

AI. MIRODAN

SPORT

a cui e vina?

Nu demult, în această iarnă chiar, mi-am îndreptat precipitat pașii spre unica sală de sport bucureșteană, dăruită cartierului Floreasca. Intenționam să fiu martorul meciului de tenis de masă al reprezentativelor țării noastre și Cehoslovaciei. Era, recunosc, o grabă inutilă, deoarece ora începerii jocurilor bătuse mai de mult, astfel încît n-aveam să mai asist la momentul sărbătoresc care precede astfel de manifestări și nu o mai puteam vedea pe campioana europeană Vostova dăruind zîmbetul său, încă destins, fotografiilor și publicului, nici pe fosta deținătoare a aceluiași titlu continental, compatrioata noastră Maria Alexandru, privind încrezătoare spre vechile ei cunoștințe din tribune în prezența cărora avea să încerce s-o cîntine pe succesoarea ei de peste ani. N-aveam să asist nici la momentul, totdeauna impresionant, al intonării imnurilor, nici la schimbul tradițional de fanioane și flori... Dar nu riscam, datorită «legitimației» (așa se cheamă de la un timp permisele de intrare la manifestațiile sportive ale gazetarilor), să rămîn pe dinafara sălii, a cărei capacitate maximă — 3 000 de locuri — a fost adeseori invocată cu profunde nuanțe de regret de mii de spectatori condamnați la absență sau la... televiziune, atunci cînd ajungeau aci prea tîrziu pentru a mai găsi chiar și un bilet în plus.

Mă indușam la gîndul că azi voi sta liniștit pe unul din locurile rezervate presei, preocupat doar de spectacolul respectiv și nu ca altădată trîgînd după mine cablul microfonului, aplecat pe brînci pentru a nu-i împiedica pe spectatori să vadă toate amănuntele meciurilor la cele 6 mese, ori vinînd cîte o vedetă pentru cîteva cuvinte adresate publicului aflat la domiciliu.

Dar vai, cît de tristă avea să fie realitatea acestui meci în care Maria Alexandru a învins-o pe Vostova reaprinzînd în sufletele

bolnave de sport speranța unei reveniri pe primul plan al valorilor continentale! În afara oamenilor de ordine, a cîtorva antrenori și a unor rude, în total 25—30 de persoane, nici un spectator!

M-am întreb atunci, cum este posibil să moară un astfel de sport? Pentru că aceasta pare să fie realitatea: ping-pongul a decăzut în ordinea preferințelor spectatorilor noștri.

Mă întrebam ce gîndesc acei oameni din mediul sportiv și care trăiesc de pe urma fenomenului acesta atît de specific epocii (activiști, antrenori, propagandiști) atunci cînd asistă la vidul care se produce în jurul a celei discipline de a cărei soartă răspund? Mă mai întrebam ce se poate petrece în făptura unui sportiv care este pus în situația de a evolua în fața unor tribune goale? Cum rămîne cu «avantajul terenului», cu influența publicului asupra performanței?

Mă întrebam atunci și mă întreb încă și astăzi, pentru că la sfîrșitul acestei săptămîni aflîndu-mă în aceeași sală din cartierul Floreasca, unde mă dusesem cu convingerea că voi fi un spectator solitar la un program sportiv fără un fundament de tradiție (cum are tenisul de masă la noi în țară), mă refer la judo, aveam să înregistrez, cu plăcută surprindere, prezența unui public interesat mai mult decît competent și în nici un caz blazat.

Am marcat două momente trăite recent în aceeași sală, la două spectacole sportive diferite față de care publicul bucureștean s-a manifestat și el diferit. Se vede că, lipsit de consacrarea internațională a jocului cu mingea de celoid, judo-ul reușește să umple aproape în întregime o sală care altădată (nu prea de mult pentru a ne jena să ne amintim) vibra acut la un schimb furtunos, declanșat de paletele cu buret dar care acum rămîne goală și rece chiar cînd îi găzduiește pe maeștrii Europei la acest sport.

Constat realitatea și mă întreb cu o curiozitate (pe care o puteți bănuși prefăcută): oare cine este de vină? Mă întreb singur și vă întreb și pe d-voastră pentru că federația de specialitate pare surdă la astfel de întrebări.

Em. VALERIU

Iarna la Predeal.

Fotografie de Anghel PASAT

un transplant de cord pentru 66 000 de oameni

Text de NELU IONESCU
Fotografii de S. STEINER

- fișă monografică -

Să te compari critic cu semenii tăi este un semn de lăudabilă autoexigență, dar și de curaj. Un indiciu de nemulțumire, dar și de vigoare.

Buzăul — și-n fraza aceasta cuvântul e sinonim cu «buzoienii» — a trăit momentele, ceasurile, zilele, în sfârșit, timpul său de adevăr. Timpul când, comparându-se cu alte orașe, altădată de prestigiu similar cu al lui, a găsit serioase motive să nu fie mulțumit de sine.

A constatat, firește cu amărăciune, că, față de ritmul general de dezvoltare al orașelor țării, el a rămas cam pe la urmă.

Situația era cu atât mai gravă, cu cât cauzele acestei bătăi a pasului pe loc erau structurale: din naștere și consolidate în timp.

Buzăul a apărut cu rost predestinat comercial. Exista un loc unde se întretaiau drumurile dintre Moldova și Țara Românească, un loc unde se întretaiau două drumuri de mare însemnătate: cel al Brăilei și cel al Brașovului. Pe locul cu pricina, se făcea simțită nevoia unei așezări: poate și pentru popas, dar fără îndoială și, mai ales, pentru schimburi de mărfuri. Și fiindcă locul era pe malul râului Buzău, i s-a dat și noii așezări omeneste, același nume. Tot pe atunci, secolul 19 se apropia de sfârșit.

Că Buzăul a apărut sub semnul zeului negustorilor, Mercur, o dovedește și natura actului în care este pomenit pentru întâia oară numele său: un privilegiu comercial acordat, prin 1431, de Dan al doilea, unor târguri și vămi, printre care și «Buzăenilor».

În acele vremi, Buzăul pare să fi avut o viață intensă doar toamna și primăvara,

când transumanța mișca turmele de la munte spre șesul Dunării și înapoi, și când puteau avea loc târgurile de oi și vite. Iar în restul anului — observația aparține profesorului Gh. Ceaușel, autor al lucrării de lungă respirație «Contribuție la monografia orașului Buzău» — trăia în așteptarea timpului prielnic pentru negoț. Am redat remarca, pentru că mi se pare semnificativă pentru formarea caracterului viitorului oraș și, implicit, pentru explicarea impasului care avea să-l trăiască, el, după un deceniu de la terminarea ultimului război mondial.

Acesta a fost începutul, nașterea dacă vreți.

Mult mai târziu, între 1894 și 1896, un excelent dar și năbădăios observator al tipului omenesc, ca să poată trăi, ia în concesie restaurantul din gara Buzău.

Așa au devenit negustorii Buzăului — de la cei mari, amestecați și în treburile politice, până la băieții de prăvălie, ambițioși să parvină, prin zel la teighea și atacuri, mai mult sau mai puțin sentimentale, la inima fiicei patronului, de la angroșiști la negustorașii ambulanți de lacăte și andrele, de foarfece și brice de bărbierit, de calendare și cărți de cîntece sau cărți haiducești, de la circiumari la cafegii ori iaurgii, de la speculanții de vinuri sau cereale la bragagii și covrigari — așa au devenit, printr-o măiastră lovitură de teatru caragielesc, personaje dramatice, așa au intrat în nemurire, ei, poate cei mai muritori dintre muritori.

Pe scurt, am vrut să spun că negoțul a făcut școală în Buzău, creîndu-i acestei așezări un specific unilateral.

Faptul o fi avut avantaje cîndva, dar acum,

în a doua jumătate a secolului 20, lucrurile nu mai pot merge ca în secolul 14, și nici măcar 19 sau chiar 20 treimea întâia. Iar în condiții de organizare socialistă a producției și schimbului, un asemenea specific a devenit grav cusur.

Și-apoi, chiar specificul acesta nu mai poate avea amploarea și eficiența economică de altădată. Tîrgurile nu mai pot avea vigoarea și rostul vechi. Țăranul, cumpărătorul majoritar din astfel de târguri, beneficiază azi de o rețea comercială de stat și cooperatistă, care-i aduce tot ce-i trebuie și poștește în comuna, în satul sau cătunul său. Iar în ceea ce privește desfacerea produselor sale zoogricole, iar nu mai are griji — cooperativa în care-i înscris are încheiate contracte liniștitoare.

Și-atunci, ce-i rămîne de făcut unui oraș de intermediari?

Drăgaica trebuie păstrată ca obicei strămoșesc simpatice și, mă rog, poftim, ca țîrg cu o rentabilitate sau alta, dar nu poate justifica, ea singură, preocupările unui oraș.

Să moară orașul? Să se împrăstie comunitatea? Nu-i o exagerare. Se făcuse simțit un exod al buzoienilor către Ploiești, Galați, Brăila sau alte localități.

Să-ți schimbi profesia? E greu pentru un om, dar mite pentru un oraș întreg! Și totuși era unica soluție. Buzoianul nu avea decît o singură cale: să devină producător, dar nu aiurea, la el acasă.

Pentru obiectivitate, menționez că din studiul monografic pe care l-am citat, precum și din alt studiu de aceeași natură și anume «Dicționarul geografic al județului Buzău» întocmit în 1891, cu multă seriozitate, de profesorul Bazil Iorgulescu, rezultă că to-

tuși în orașul Buzău, în decursul istoriei lui, au existat și întreprinderi productive. Pentru a delimita însă ponderea exactă a lor în economia generală a orașului, e destul să spun că, la naționalizarea din 1948, cele mai mari unități de acest fel care au fost trecute în patrimoniul statului erau 9 moli, 3 brutării și vreo 2 ateliere.

Startul spre o nouă viață a fost intrucîtva modest: prin extinderea și modernizarea unui atelier mecanic a luat ființă Uzina mecanică pentru aparate de cale ferată. A urmat, în 1954, Uzina de prelucrare a maselor plastice.

Apoi, în 1964, o apariție industrială total inedită: Uzina de sîrmă și produse de sîrmă.

Un buzoiian get-beget, abia trecut de al 30-lea an al vieții sale, să-i zicem personale, azi șef al Comisiei economice municipale a partidului, își amintea cum a lucrat — și el — timp de trei ani, adeseori în noroi pînă la genunchi, pentru ridicarea acestei uzine.

Aici e partea frumoasă, chiar poetică, a revirimentului buzoiian.

După ce s-a hotărît înființarea unei zone industriale în sudul orașului, localnicii au tresărit, s-au smuls din derută și descurajare, și-au suffecat mințile și au pornit, zor-nevoie, să recîștige timpul pierdut.

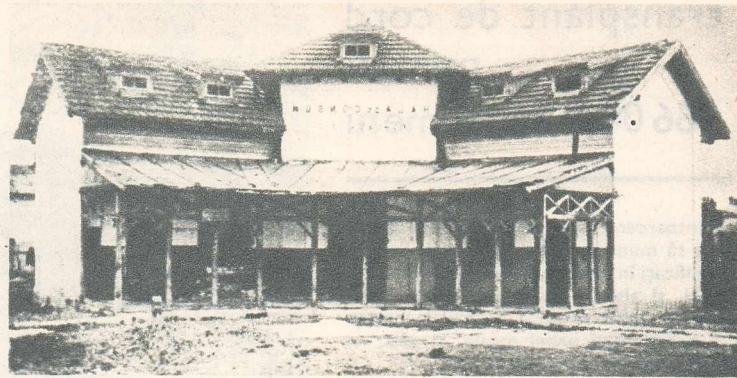
Alt fiu al Buzăului și tot de 31 de ani, inginerul Sandu Eugen — șeful secției electrozi a Uzinei de sîrmă — mă conduce printre utilajele ultramoderne cu care este dotată această secție, de altfel ca și întreaga uzină, și cu o mîndrie abia disimulată — mîndrie pe care mă fac că n-o observ ca să se simtă omul ca la el acasă — îmi dă explicații. Secția de electrozi a intrat în funcțiune abia în martie 1968, dificultățile de început au fost înlăturate, s-a pășit la o producție normală, ba chiar care a înlocuit 90% din importul de electrozi al țării. S-au realizat caracteristicile mecanice ale electrozilor din import, și tocmai pentru calitatea bună a celor autohtoni uzina a primit din partea beneficiarilor numeroase scrisori de felicitare. În 1969 se va trece de la producția de patru sortimente de electrozi la o producție de 11 sortimente și uzina se va angaja și în export. Cu alte cuvinte, buzoienii vor să știe despre ei și străinătatea. Sînt din altă parte a țării, dar mă bucur frățește pentru ei. Și încă un fapt, din care se poate trage concluzii: tot colectivul secției și al întregii fabrici e format din localnici calificați, unii prin cursuri de scurtă durată, alții prin specializare în străinătate.

Șef la secția de trăgătorie oțel moale a aceleiași uzine, găsesc un alt buzoiian de 31 de ani. Este al treilea și încep să întrevăd o regulă în ceea ce privește profilul profesional al noii generații de localnici. Deci nu

◀ Vă oferim în prim plan o creangă din vestitul codru al Vlăsiei, redus azi la nu mai puțin vestitul Crîng buzoiian.

Săsași, pe degeaba, șanțuri de doi metri adâncime și totuși să-ți faci plăcere — de necrezut! Și totuși, adevărat. Ca să-și canalizeze orașul, buzoienii au prestat, voluntar și cu entuziasm, o muncă evaluată la peste 10 milioane lei.

Să plec din Buzău?! Să nu plec?! Unii au plecat, și acum se întorc. Cică industrializarea...

negustori, ci producători și încă de calitate. Secția aceasta a și început să-și exporte unele produse (sîrmă moale neagră) și chiar a avut succes. Mă bucur, zău mă bucur! Un alt prilej de afirmare, de mîndrie și de stabilizare în propriii lor ochi l-a constituit, antru locuitorii Buzăului, darea în folosință, pe teritoriul urbei lor, a celei mai mari fabrici de zahăr din țară (cu o capacitate de producție a sfeclii de zahăr de 3 000 tone în 24 de ore, o producție de 33 vagoane zahăr pe zi, chiar în condițiile vitrege ale anului trecut, cînd sfecla n-a fost tocmai dulce).

Fac o simplă mențiune și vă rog să apreciați singuri subtextul faptei: fabrica a început să producă cu întreaga sa capacitate la numai un an de funcționare, cu toate că momentul acesta era prevăzut tocmai pentru 1970.

Tovarășul Teodor Bunea, secretar al Comitetului municipal Buzău al P.C.R., conducător și responsabil direct al mișcării de industrializare și dezvoltare economică a orașului, este mulțumit de ceea ce s-a realizat pînă acum, dar este preocupat mai mult de viitor. Viitorul înseamnă noi realizări,

noi satisfacții, însă și noi griji dintre cele mai concrete. Cînd viitorul acesta, de altfel nu tocmai îndepărtat, va fi transformat în prezent, la Buzău, alături de obiectivele deja existente în zona industrială vor mai exista o fabrică de produse lactate, o altă de prefabricate din beton armat, o balastieră pentru agregate sortate, pentru industria de construcții și altele. Pentru 1969 este prevăzută construirea și darea în folosință și a unor construcții civile și culturale: un palat al culturii, cu o sală de spectacole cu 700 de locuri, noi spații co-

▲ *Imaginea «halei» teribilului negustor al anului 1915 o datorăm pasiunii profesionale a conservatorilor de la Arhivele statului. Dar, tot dumnealor, și tot pasionați, ne-au îndemnat să alăturăm vechii fotografii imaginea uneia din «prăvăliile» modestului negustor contemporan. Sfat căruia, după cum se vede, în alb-negru, ne-am conformat.*

merciale și un număr de apartamente de locuit, dublu față de cel prevăzut inițial. Cînd și se face o asemenea enumerare de obiective vădit costisitoare, nu-i posibil să nu te întrebi de unde atîta băneț? Sare în ochi că posibilitățile bugetului local sînt depășite. Întreb și capăt răspuns.

O dată cu noua împărțire administrativ-teritorială a țării, Buzăului, conferindu-i-se grad de municipiu și capitală de județ, i s-a făcut și o dreptate față de vechile lui titluri. Alexandru Aldea, ca și alți voievozi, atunci cînd — în secolul 15 — își datau actele din Buzău, denotă că-l socoteau capitală de provincie a voievozilor țării. Iar în 1504, cînd se înființează aici Episcopia, e un semn de osebire și prestigiu pentru oraș.

Firește, recunoașterea și reconfirmarea titlurilor a prins bine, dar și mai bine subvenția din fondurile centralizate, masiv majorată pentru amplele lucrări de investiții din oraș.

Și-acum, să revenim la ideea de la care am pornit: profilul ocupației de competență a populației buzoiene.

Cifrele statistice sînt reci, dar nu înseamnă că nu pot entuziasma, nu pot înfierbînta. 1 300 de oameni la uzina de sîrmă, peste 1 100 la fabrica de zahăr, altă mie serios depășită la fabrica de mase plastice, peste 1 500 muncitori angajați în diferitele unități ale cooperăției meșteșugărești și alte mii din celelalte întreprinderi — sînt cifre care pur și simplu dinamitează numărul de 466 meseriași (tăbăcari, cojocari sau postăvari) indicat în dicționarul monografic al profesorului Iorgulescu.

Îmbucurătoare este și apariția unui curent

buzău -

un transplant de cord pentru 66 000 de oameni

de reîntoarcere la vatră a celor din Buzău, plecați să muncească în alte locuri. Specialiști calificați în diferite domenii — arhitecți, ingineri și alții — printr-un retur sentimental au venit să pună umărul la reînălțarea prestigiului urbei natale, la restructurarea modului de viață de aici.

Căci industrializarea Buzăului nu înseamnă doar apariția senzațional de rapidă — pe un teren al bălărilor și al dărîmăturilor fostului depozit Saturn — a unor mari obiective industriale. Industrializarea are corolarele sale.

Alte pretenții de viață domestică și alte pretenții de hrană culturală.

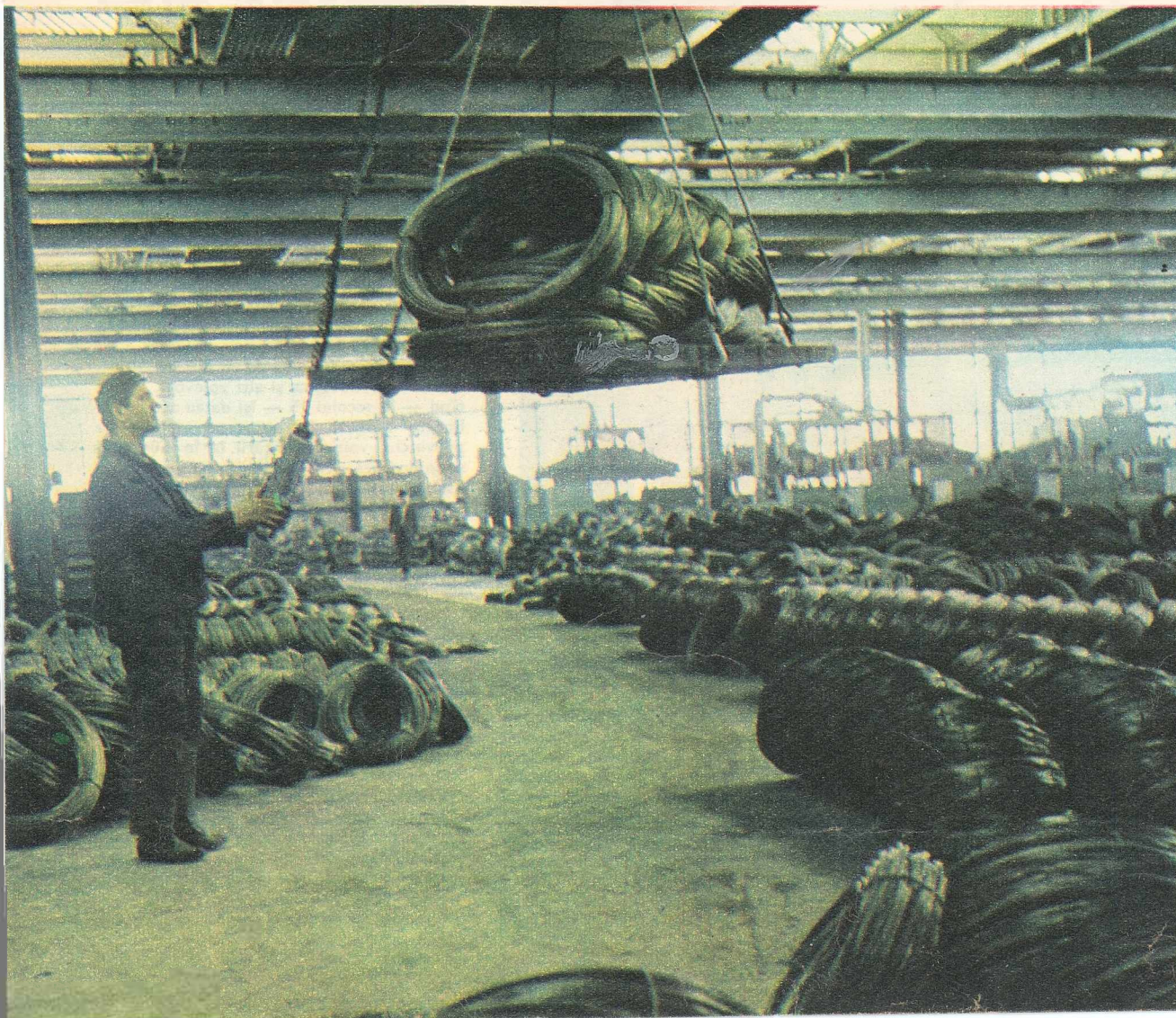
Climatul social muncitoresc se face din ce în ce mai simțit în Buzău. Interesul înlocuiește apatia. Oamenii au dobândit opinii și combativitate. Sînt din ce în ce mai pretențioși față de organele locale de conducere și — culmea — reprezentanții acestora par a fi foarte mulțumiți de lucrul ăsta. Hotărît, oricare dintre negustorii politicieni din galeria de portrete ale maestrului Caragiale n-ar putea pricepe nimic din ce se petrece acum aici.

Spuneam de pretenții la o alt fel de viață domestică. Iată cum li s-a răspuns: un nou centru și noi cartiere de locuințe; din 1957 și pînă la sfîrșitul anului trecut s-au dat în folosință peste 2 500 de apartamente, în blocuri pînă la 10 etaje, confortabile, cu racord la centrala termică, cu apă curentă și accesorii proprii. Este o deosebire, dacă ne gîndim că pînă de curînd canalizarea orașului era nici mai mult nici mai puțin decît inexistentă, iar aprovizionarea individuală cu apă se făcea, în mare măsură, cu pompe manuale sau chiar din fîntîni. Mai adaugă că numai în 1969 patrimoniul

E adevărat, noile blocuri oferă apă caldă — doar simbăta. În schimb, cea rece continuu și fără să pompezi, ori să învîrtești de roata fîntîni.

O grijă pentru arhitecții locali: acordul noilor clădiri cu cele remarcabile ale vechiului oraș, acordul între două gusturi, între două stiluri.

locativ al Buzăului va crește cu încă 1 041 de apartamente.

Și mai spuneam de noi pretenții de viață culturală.

Există în Buzău un mîunchi de oameni mă refer precis la cei de la recent înființată gazeta locală «Viața Buzăului», care — după ce că doar într-un singur an de ființă au făcut, prin calitate, din cele patru pagini ale lor zilnice un produs rentabil — din proprie inițiativă și depășindu-și niște obligații cuminiți de serviciu, au pornit o campanie de emulație culturală demnă de aplaudat. Organizarea și asigurarea unei stagiuni teatrale permanente, prin încheierea din timp a unor contracte cu atari instituții de prin alte orașe, desigur pînă la înființarea unui teatru local, organizarea unei largi dezbateri pe tema climatului spiritual al orașului, inițiativa unei expoziții de pictură, sculptură și grafică a artiștilor locali, în privința domiciliului, dar depășind granițele municipiului în privința talentului — sînt doar cîteva din inițiativele acestor pretențioși ai spiritului, poate visători însă ambițioși și chiar bătăuși pentru idealul lor.

Deci, alte pretenții de viață domestică și alte pretenții de hrană culturală.

Socialismul a transplantat orașului de pe malul Buzăului o altă inimă, o inimă industrială.

Doamne, și ce bine e așa!

Am mandat special, din partea buzoiencilor, să vă asigur:

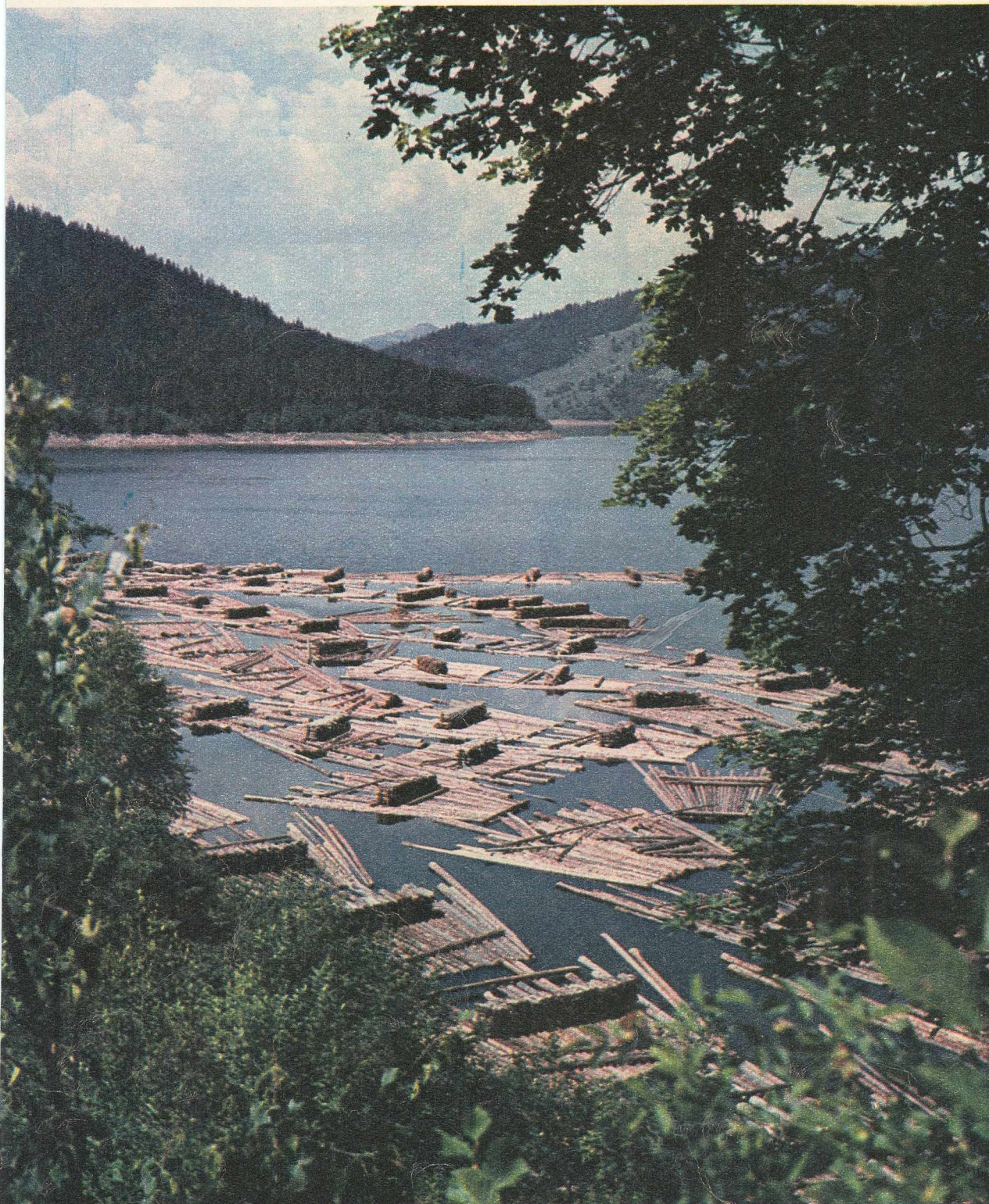
Cu o inimă nouă ai alte păreri despre tine scapi de deprimări, și, în general, ai o cu totul altă poftă de viață.

În Buzău, 1969 înseamnă un spor al producției industriale de peste 500 milioane lei. (Aspect de la Uzina de sîrmă și produse de sîrmă.)

SOARELE ALB

trul în ultima lui vară idilică. La scurtă vreme după realizarea acestei fotografii, zendară și singuratică Țară a Loviștei devenit de nerecunoscut. Încleștarea între om și natură s-a produs aici cu o osebită violență. Pentru a domestici bălăcișia râului și pentru a turna într-o gură albie toate riulețele din aval și monte de corpul barajului, constructorii pornit să ferăstruiască în inima munților un drum subteran de 150 kilometri.

de Liviu TIMBUS

Valorificarea superioară a resurselor naturale, a marilor și însemnatelor bogății ale solului și subsolului românesc, constituie un factor propulsor de însemnătate hotărâtoare pentru dezvoltarea întregii economii naționale. Descătușarea energiilor conservate în petrol, cărbune și gaz metan, captarea și domesticirea forței hidraulice, desferecarea moleculei de aluminiu, prelucrarea chimică a clorurii de sodiu, diversificarea industriei forestiere, reprezintă într-o proporție covârșitoare opera constructivă a ultimului pătrar de veac.

Publicăm în numărul de față primul material din ciclul «Comorile țării în anii socialismului», o emoționantă retrospectivă a mărețelor realizări născute și desăvârșite în anii puterii populare, prin hărnicia, inteligența și abnegația poporului nostru condus de partid.

La numai un an după inventarea becului electric și exact în toamna anului 1883, când, la New York, a fost dată în exploatare prima centrală electrică din lume, bucureștenii au privit fascinați apariția în peisajul Capitalei a celor dintii lămpi incandescente.

Prima uzină electrică — după cum ne informează un document al vremii — a fost instalată «în curtea caselor Maiestății Sale din strada Vămei». De aici, tehnicienii casei «The Anglo-Austrian Bruschi Electrical Company» au tras un fir aerian pînă în grădina Cișmigiuului «spre folosul și plăcerea societății patinatorilor».

Un început promițător — memorabil în istoria energiei românești — chiar dacă de la acea dată modestul generator instalat în Calea Victoriei avea un singur scop: iluminarea citorva «puncte onorifice» ale Capitalei. Din nefericire, ulterioarele proiecte pentru extinderea luminii electrice (concepute prin construirea unor noi microcentrale) au fost abandonate rînd pe rînd... «După acest început strălucit — scria 32 de ani mai târziu regretatul profesor Dimitrie Leonida — ne putem da seama de progresul la care s-ar fi putut ajunge, dacă în calea acestei dezvoltări nu ar fi fost con-

(Continuare în pag. 10)

cesiunea iluminatului prin gaz aerian». «Romanticii» lampagii au continuat să trezească felinarele Capitalei mulți ani înainte, și asta chiar după înființarea uzinei de la Abatorul comunal și a centralei hidrolice de la Grozăvești.

Mai bine de patru decenii s-au muncit energeticienii români să lămurească forurile diriguitorilor despre importanța amenajărilor hidroenergetice! Muzeul tehnic din Capitală păstrează în această privință o impresionantă arhivă, mărturii grăitoare și documente importante, 40 de ani de luptă neîntreruptă, de activitate pasională, de încercări, strădanii și visuri spulberate. Interesant de remarcat că oamenii de știință români nu s-au mărginit doar la încercarea de a angaja statul burghez într-o acțiune metodică, ci au efectuat pe cont propriu numeroase măsurători hidrologice, au întocmit studii amănunțite și au prezentat proiecte finalizate din toate punctele de vedere. Demne de reținut sînt și precizările de ordin teoretic:

«Izvoarele de energie aparținînd țării, exploatarea lor — scria într-o publicație a vremii un profesor universitar din Timișoara — să se facă de către o organizație autonomă a statului, nu de particulari, grupuri bancare sau societăți comerciale care nu urmăresc decît interesele lor bănești». Iar într-un număr al revistei «Energia» (1921) este expusă cu multă claritate cunoscuta teză potrivit căreia dezvoltarea electrificării trebuie să meargă cu un pas înaintea celorlalte ramuri: «Pentru existența și dezvoltarea industriei este nevoie ca energia electrică să fie foarte ieftină, condițiune care poate fi îndeplinită numai și numai dacă am avea posibilitatea să construim în țară uzine hidrolice care să lucreze în condițiuni tot așa de avantajoase ca marile uzine din străinătate... Orice întârziere în utilizarea căderilor de apă înseamnă o pierdere de nereparat». Și tot în acea vreme, inginerii grupați în jurul societății «Energia» au emis părerea că electrificarea României trebuie să se înfăptuiască prin industrializarea căderilor de apă, uzinele termice servind numai ca rezervă.

AICI UNDE SE NASC ȘI COPILĂRESC RÎURILE

Lipsa căderilor naturale de apă i-a determinat pe specialiștii români să caute izvoarele de energie naturală în cursul inferior al râurilor montane. Spre sfîrșitul celui de-al doilea deceniu al veacului nostru ei ajung la concluzia că energia utilizabilă a apelor de munte ar însuma o putere totală de aproximativ 1 200 000 cai-putere. Este apreciată și valoarea potențialului hidroenergetic de la Porțile de Fier, dar executarea unei construcții de asemenea amploare este privită cu scepticism.

Din aceeași perioadă datează și primul proiect al unei centrale electrice pe riul Bicz. El aparține aceluiași inginer Dimitrie Leonida și, din multe puncte de vedere se identifică cu cel ridicat la scara realității patru decenii mai tîrziu.

Iată, așadar, că hidrocentrala de la Stejaru a format obiectul celor mai vechi studii și proiecte și tot în această parte de țară au fost durate, în anii noștri, cele dintîi temelii de oțel și beton ale luminii. Despre «școala Biczului» se vorbește pînă astăzi și nu întîmplător: inginerii de prestigiu, constructorii cu vechime — aproape toți veteranii marilor obiective hidroenergetice — și-au făcut ucenicia aici sub poala Ceahlăului.

Prima hidrocentrală de mare capacitate a cunoscut, cu alte cuvinte, munca și durerea, bucuriile și privațiunile oricărui început de drum, iar experiența dobîndită în cei

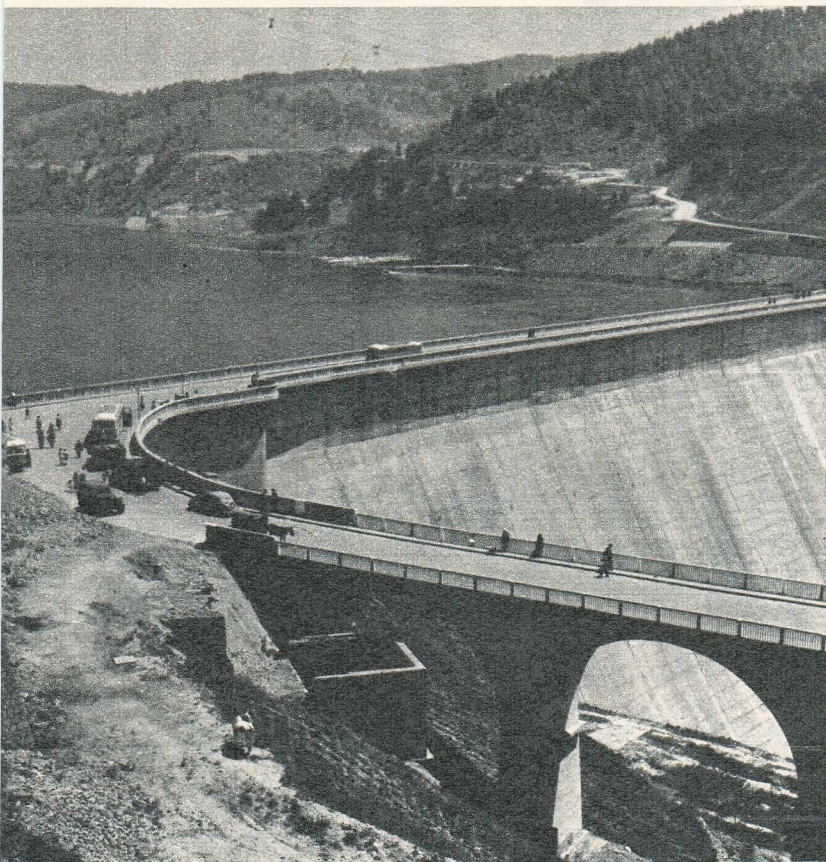

10 ani de activitate s-a intrupat în toate cetățile de lumină realizate prin programul de electrificare a României socialiste.

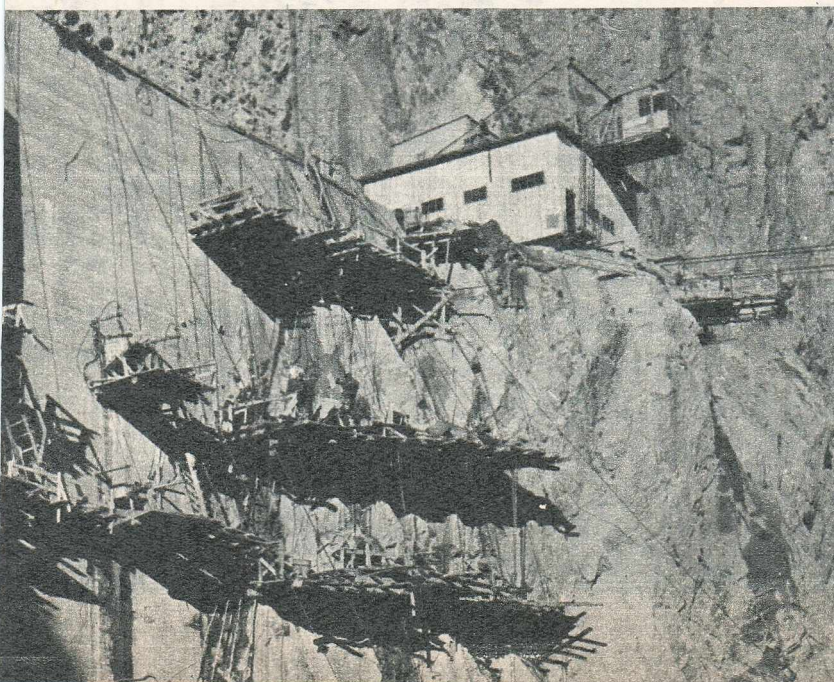
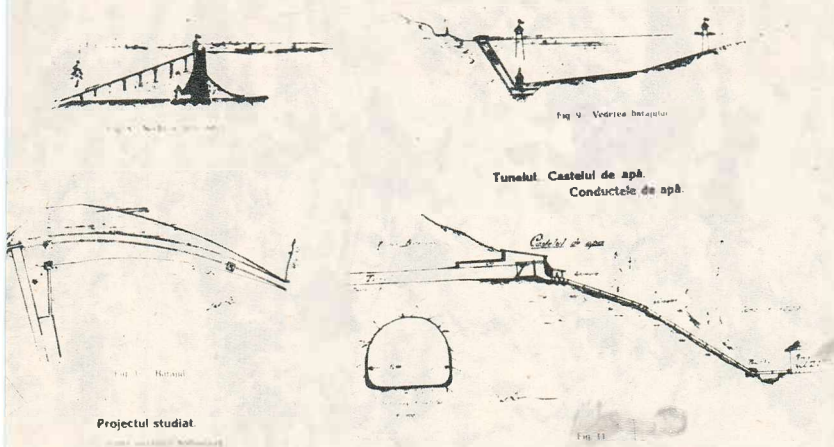
Drumul spre glorie nu e presărat cu roze, spune un cunoscut proverb. Într-un domeniu în care țara noastră a putut dovedi tradiție doar prin opere științifice de anticipație, prin proiecte, lucrări și visuri zămislite în mîntea unor entuziaști și inimoși

cercetători — munca a pornit practic de la zero. Ridicarea la scara realității a unor proiecte grandioase a reclamat, evident, un efort neobișnuit, dar care, după succesele și avaniile Biczului, s-a dovedit de bun augur. Centrala electrică «V.I. Lenin» a devenit — așa cum s-a stabilit prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri din noiembrie 1950 — o puternică bază energetică «nece-

O meserie care cere nu numai pricepere ci, dimpotrivă, brațe puternice și nervi de oțel. De pe asemenea terase suspendate la înălțimi amețitoare, constructorii au trimis în corpul barajelor mili-oanele de metri cubi de beton.

Barajul centralei electrice de la Bicaz, prima construcție hidroenergetică din anii socializmului (fotografia de sus). Jos, planul aceleiași construcții, imaginat de către profesorul Leonida cu aproape 50 de ani în urmă.

sară industrializării și valorificării bogățiilor solului și subsolului Moldovei».

De la intrarea în funcțiune a hidrocentralei de la Bicaz au trecut mai bine de douăzeci de ani. Planul decenal, mărețul program de electrificare a țării, adoptat în cadrul istoricului Congres al IX-lea — au făcut posibilă apariția unei adevărate constelații energetice pe cuprinsul României. Luminile Bicazului s-au răzlețit pretutindeni. Armata de constructori constituită în nordul Moldovei s-a îndreptat spre toate cele patru zări, întemeind șantiere în căldarea de piatră a Argeșului, în codrii neumblați ai Lotrului, în jungla montană de la Sadu, la Porțile de Fier. Oamenii aceștia care și-au purtat toată tinerețea prin defileele de granit ale munților, și-au cunoscut viitoarele neveste pe șantier, și-au serbat cununia în barăci afumate și s-au pomenit părinți a câte doi și trei copii, poposind pe câte două, trei șantiere, — bărbații aceștia vrednici care și-au croit destine într-o veșnică încheștare cu natura — au rămas în istoria României socialiste cei mai străluciți reprezentanți ai construcțiilor energetice, pionierii, dascălii și veteranii unei meserii născute sub ochii noștri. Sute de ingineri, maștrii și tehnicieni, îmbătrâniți pe șantiere, oameni care și-ar putea publica memoriile decupând din ziare doar interviurile acordate reporterilor noștri în ultimii 19 ani.

«Școala Bicazului» rămâne o vorbă înțeleaptă, dacă admitem că aici s-a dat startul în marele program pentru electrificarea României. Adevărul e însă că următoarele construcții au reclamat din nou rezolvarea unor probleme inedite, că, practic vorbind, munca de proiectare și execuție a fost pornită de fiecare dată aproape de la început.

La Argeș, condițiile geomorfologice deosebit de grele au obligat zidirea centralei la o adâncime de 320 de metri. Pentru această vastă încăpere ce ne întoarce gândul la marile palate subpământene din epopeile hinduse — minerii au scos din plămîinii muntelui o enormă cantitate de piatră dură ca oțelul. Pe Lotru, alte probleme. Aici barajul va fi alcătuit dintr-un imens miez de argilă, iar pentru a strânge într-un singur fuor întregul evantai al celor peste 80 de afluenți ai râului, minerii vor fi nevoiți să strecoare prin măruntaiele înălțimilor un tunel lung de 150 de kilometri. Un adevărat labirint subteran, în fața căruia legendara construcție a regelui Minos ne apare ca o modestă machetă.

La Porțile de Fier, cei 11 000 de constructori români și-au îndreptat atacul împotriva celui mai mare fluviu din centrul Europei. Pentru zidirea barajului ei au fost nevoiți să întoarcă prin apele Dunării un dig lung și să descopere matca de piatră a fluviului pe o suprafață de câteva zeci de hectare.

Școala Bicazului și... mai pe urmă universitățile de la Argeș, Lotru și Porțile de Fier. Da, nu sînt o simplă metaforă.

UN VIITOR LUMINOS, LA PROPRIU ȘI LA FIGURAT

Despre toate acestea, evident, s-a scris și s-a rescris. Construcția marilor hidrocentrale românești a fost consemnată zilnic pe calea undelor, prin slova tipărită a gazetelor, prin mii de metri de peliculă desfășurată în aparatele de luat vederi. Cu toate acestea, privită de la distanța anilor scurși, istoria hidroenergeticii românești capătă noi dimensiuni, măreție și semnificații proaspete ca acei munți care își descoperă grandioarea cu cît îi privim de la o mai mare depărtare.

Dezvoltarea economiei naționale este legată în mod indisolubil de dezvoltarea potențialului energetic. Într-o singură zi cen-

tralele electrice din țară revarsă în circuitul economic peste 76 000 KWH, energie capabilă să pună în mișcare toate fabricile și uzinele României socialiste și care la rîndul lor produc tot într-o singură zi peste 13 000 tone oțel, aproape 9 500 tone laminate, peste 55 000 tone cărbune, mii de tone produse sodice, de îngrășăminte, 70 de tractoare, aproape 1 700 000 mp de țesături, 200 000 perechi de încălțăminte și întreaga gamă a produselor de larg consum. În același timp, «lampa lui Ilici» s-a aprins în sute de mii de gospodării țărănești: numărul satelor electrice s-a ridicat pînă la sfîrșitul anului trecut la 9 200 (dublu față de 1962) și tot în 1968 mediul rural numără 1,367 milioane abonați radio, peste 176 000 abonați ai televiziunii și peste 1 300 000 locuințe electrice.

O nouă eră a fost inaugurată și în domeniul transporturilor feroviare prin intrarea în funcțiune a liniei electrice București-Brașov.

Producția de energie electrică a înregistrat în tot acest răstimp o ascensiune cu adevărat spectaculoasă: 25 KWH pe cap de locuitor în anul 1910 (pe vremea cînd inginerul Leonida își începea activitatea), 40 KWH la sfîrșitul lui 1934, 850 KWH în 1963 și 1 280 în 1967. Din 1960 și pînă în 1967 producția totală de energie termică și hidroelectrică a sporit de la 7 650 milioane KWH la 24 769 milioane KWH. «O caracteristică importantă a planului de 10 ani — se arată în documentele Congresului al IX-lea — este intensificarea acțiunii de valorificare a potențialului hidroenergetic amenajabil». Acest potențial însumează aproximativ 24 miliarde KWH producție anuală, din care aproximativ jumătate revine cursurilor inferioare de apă, iar restul se va produce în marea centrală electrică de la Porțile de Fier.

O mare parte a sarcinilor înscrise în planul de perspectivă vor fi realizate încă în 1969. Dintre cele mai importante obiective ale acestui an amintim: construirea centralelor electrice de la Marișelu și Tarnața, ămîndouă pe râul Someș și care vor avea o putere instalată de 265 MW. Tot în 1969 va fi terminată salba de centrale hidroelectrice din aval de barajul Vidraru prin intrarea în funcțiune a centralei de la Valea Iașului.

Pe Lotru, unde se construiește cel mai mare obiectiv hidroenergetic de pe râurile interioare ale patriei (puterea instalată va însuma în final 500 MW) vor continua lucrările pentru înălțarea barajului, iar pe șantierul Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier va avea loc închiderea albiei principale prin înălțarea barajului deversor. Aici, 1969 reprezintă anul premergător dării în funcțiune a primului grup de 170 MW.

Evident, marea dezvoltare economică a României socialiste n-ar fi fost posibilă fără aportul energiei electrice produse în paralel în termocentralele de la Luduș, Comănești, Sîngeorgiu, Doicești și București. Construcțiile hidroenergetice reclamă timp îndelungat și eforturi deosebite, dar energia furnizată prin forța căderilor de apă este cea mai ieftină din lume. Acesta e și motivul pentru care acțiunile constructive prefigurate pînă la sfîrșitul lui 1975 prevăd amenajarea potențialului hidroenergetic al țării într-o proporție de 40%. În marea constelație a României se vor alinia pe rînd centralele electrice de pe Lotru, Sebeș, Someș, Siret și Olt, iar în mijlocul lor vor străluci cele două stele de mărimea întîii: hidrocentralele de la Porțile de Fier și Islaz.

O retrospectivă emoționantă, o perspectivă grandioasă — o vigoasă școală a curajului și măiestriei — o meserie grea, născută și desăvirșită într-un răstimp de numai 2 decenii.

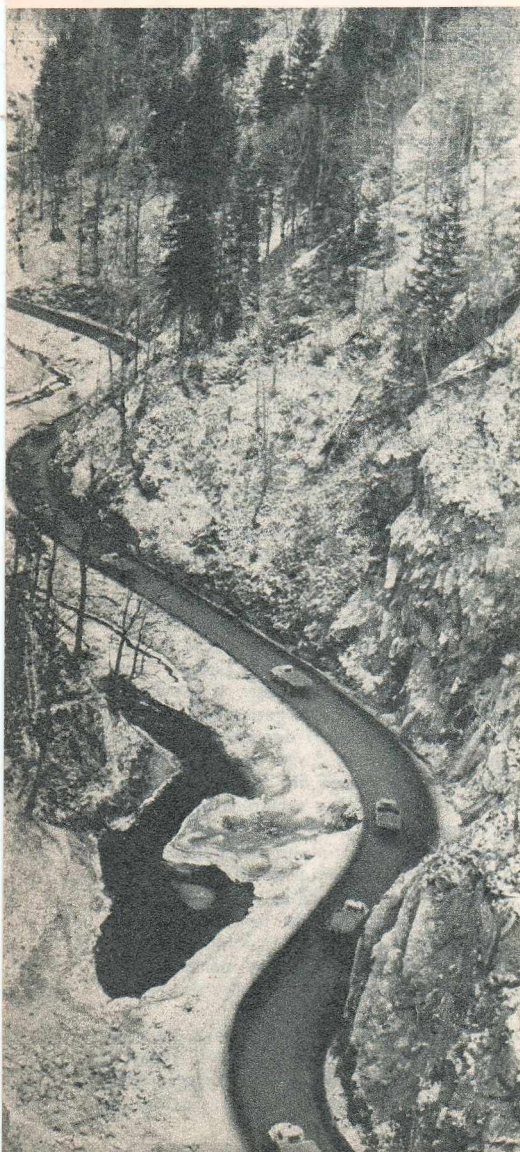
PAGINI

DE ÎNALT EROISM

După experiența dobândită la Stejaru, hidroenergienii români și-au mutat sediul pe Argeș. Noua centrală hidroelectrică a reclamat rezolvarea unor probleme deosebit de dificile: centrala, galeriile subpământene și șoseaua au fost executate în terenuri cu condiții geomorfice extrem de dificile. Constructorii au sfărâmat roca dură, luptînd în adîncuri cu adevărate râuri subterane, iar în interior au dăltuit în stîncă un drum de 5 kilometri.

Construcția acestui important obiectiv rămîne una dintre cele mai dramatice și impresionante pagini din istoria hidrocentralelor românești. Ne putem face o idee despre munca eroică a constructorilor privind cele două fotografii alăturate. Cea de jos ne înfățișează șoseaua spre coronamentul barajului, așa cum arată ea astăzi: cioplită în coasta de granit a muntelui, trasă prin tuneluri și arcuită peste poduri și viaducte. În dreapta, aspect din timpul construcției. Pendulînd deasupra genunelor, bravii constructori au dislocat cu ajutorul perforatoarelor mii de metri cubi de stîncă.

Prin zăgăzuirea apelor între masivele Vidraru și Cetățuia, energicienii noștri au adunat în căldarea munților un volum de aproape 500 milioane metri cubi de apă, iar prin intrarea în funcțiune a celor patru turbine, hidrocentrala «16 Februarie» a vărsat în sistemul energetic național 220 000 KW.

de Ilie ZAHARIA

LEUL-VALUTĂ

Comerțul nostru exterior — exportul și importul — se estimează în *lei-valută*. Luate separat, fiecare din aceste două cuvinte au înțelesuri curente, clare, știute de toată lumea: împreunate ele dau o noțiune nouă, esoterică, cunoscută aproape numai de oficialii schimburilor comerciale cu străinătatea și de unii — unii! — specialiști în finanțe. Dacă se folosește în mod public și curent un termen — și nu este vorba de o formulă convențională, ca «planul Barbarosa», care să ascundă un mare secret — trebuie să-i cunoaștem limpede sensul.

Ce este leul-valută? Dacă am fi spus *leu-aur* ni-meni n-ar mai fi întrebat nimic, dar așa... Leul valută este o *monedă de calcul*, care nu are circulație, deci existență materială, în care se socotește valoarea mărfurilor exportate și importate. În loc să calculăm, în relațiile cu diferite state, prețurile mărfurilor în dolari, lire, franci etc., utilizăm acest leu-valută, definit prin conținutul de aur pe care îl cuprinde potrivit legii.

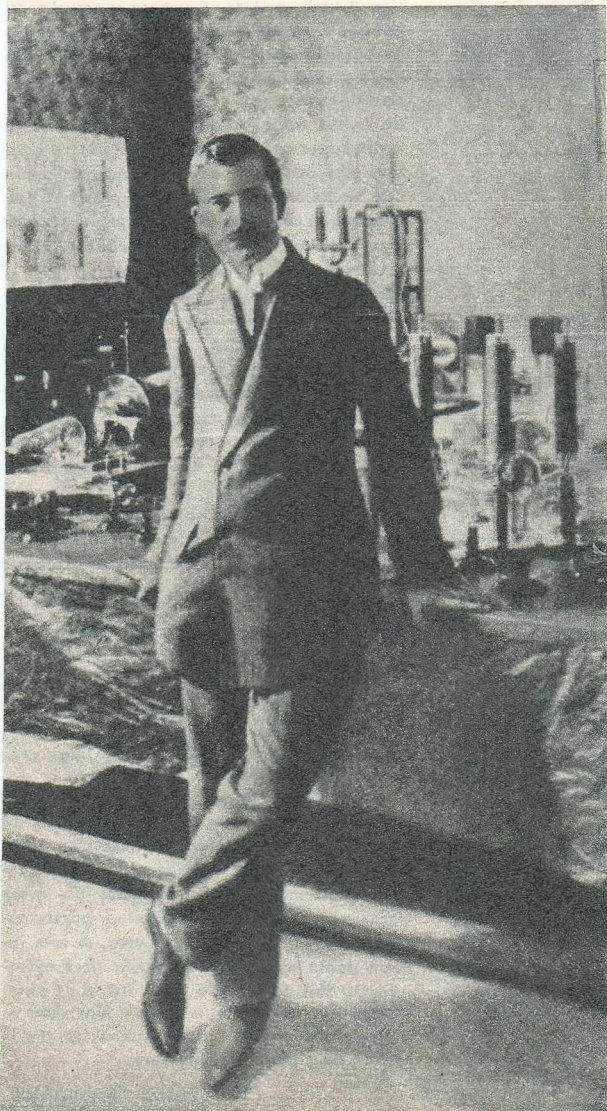
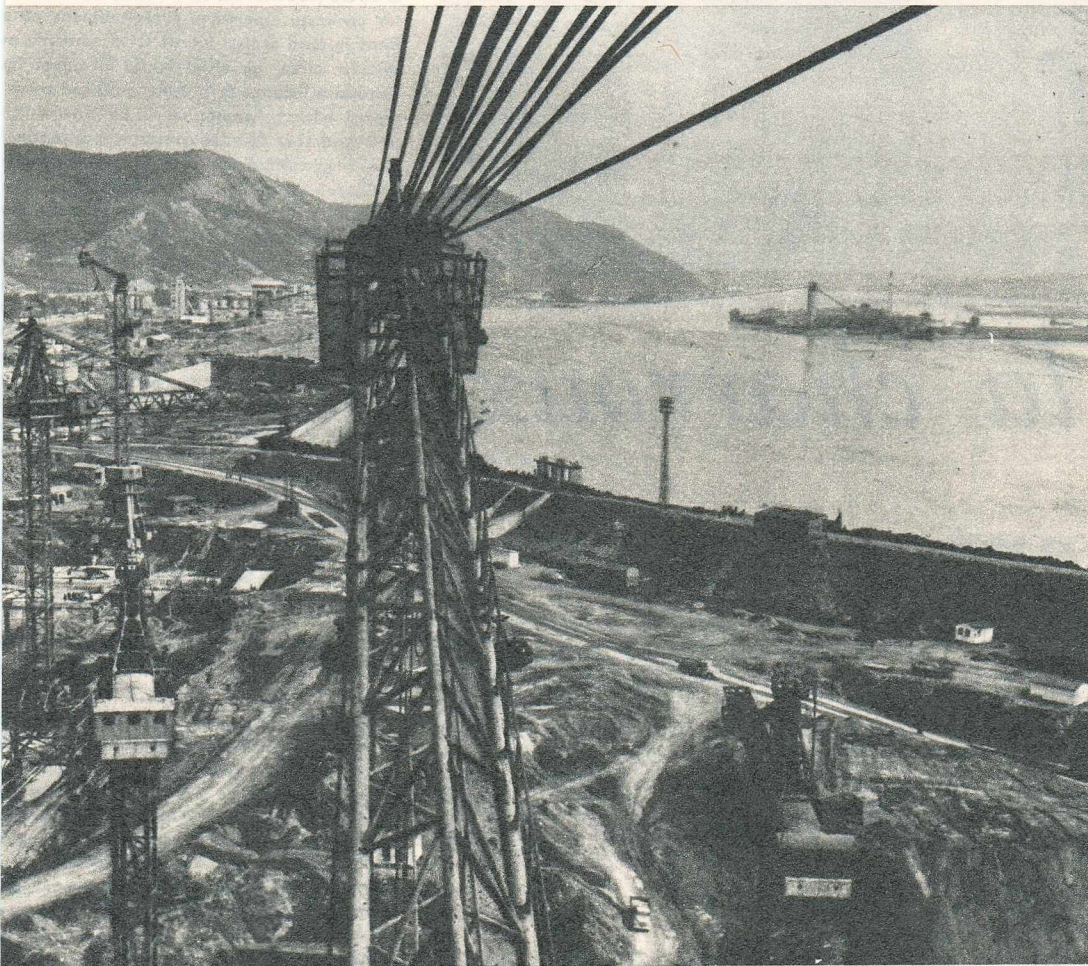
Un leu, ca unitate monetară, este echivalent cu 148,1 mg aur fin. Un dolar S.U.A. este echivalent cu 888,6 mg aur fin. Un leu-aur sau un leu-valută este deci egal cu a șasea parte dintr-un dolar. În lista oficială de schimb pe care o publică regulat în presă Banca Națională putem chiar citi: un dolar = 6 lei (și subînțelegem 6 *lei-valută*, pentru că ambele monede sînt comparate în raport cu echivalența lor în aur).

Operațiile noastre de comerț exterior se efectuează practic în ruble, dolari, mărci etc. Care este rostul acestei transformări în lei-valută a monedelor în care are loc vînzarea sau cumpărarea mărfurilor sau serviciilor? Desigur, dată fiind varietatea semnelor bănești în care au loc aceste operații de comerț, este necesară aducerea lor la același numitor, transformarea lor într-o monedă unică: leul-valută. În modul acesta pot fi totalizate operațiile, pot fi făcute anumite comparații, judecată eficiența schimburilor comerciale.

Întreprinderea de comerț exterior care vinde în străinătate produsele românești plătește producătorilor prețul lor intern, în lei curenți, reali. Ea vinde aceste produse în străinătate de asemenea în moneda curentă de pe piața străină. Dacă în țară plătește 1 000 de lei pentru marfă și o vinde cu 100 de dolari, a realizat pentru fiecare dolar 10 lei. Spunem deci că a obținut un *curs de revenire* de 10 lei/dolar. Un dolar fiind 6 lei-valută, cursul de revenire este de 1,66 dolari la 1 leu-valută. Cu cît obținem mai multă valută străină la 1 000 lei marfă, cu cît cursul de revenire la export este mai mic cu atît este el mai bun. Și viceversa.

De asemenea, mărfurile importate se vînd în țară la prețurile curente în lei. Un televizor de un anumit tip se vinde cu 4 000 de lei și se plătește să zicem 200 de dolari. Cursul de revenire ar fi deci de 20 lei = un dolar. Dacă am reuși să-l cumpărăm mai ieftin, cu 150 sau cu 100 de dolari, atunci cursul de revenire ar crește la 26,60 lei/dolar, respectiv 40 lei pentru un dolar. Prin urmare, cu cît cursul de revenire la import este mai mare, cu atît este el mai favorabil pentru economie.

Acest instrument de calcul care este cursul de revenire are o mare însemnătate pentru măsurarea eficienței exportului și importului. Cu ajutorul lui putem constata care sînt produsele cele mai favorabile pentru a fi vindute pe piața străină precum și limitele peste care un export sau un import devin neconvenabile.

ATACUL DECISIV

Pe Dunăre, la Porțile de Fier a început de câteva luni asaltul frontal împotriva Dunării. După crearea uriașului batardou, constructorii pregătesc zăgăzuirea apelor prin construirea unui mare dig format din bolovani de stîncă, blocuri și stabilopozii din beton.

În 1968, pe acest șantier a fost terminată calea ferată dintre Topleș și Tr. Severin. Această operă monumentală a fost comparată cu o cunoscută șosea din Italia (cea care leagă Florența și Bologna), celebră prin mulțimea podurilor și tunelurilor. Marea construcție de pe malul Dunării, lungă de 150 km, se strecoară prin 7 tuneluri și 22 de viaducte și poduri.

O VIAȚĂ DE OM

O fotografie din 1908 a regretatului prof. ing. Dimitrie Leonida. Opera științifică a ilustrului savant român (născut la Fălticeni în 1883) număra nu mai puțin de 58 de lucrări și studii consacrate dezvoltării energeticii românești, sute de articole răspîndite prin publicațiile vremii, conferințe și broșuri de popularizare — iar prin activitatea sa teoretică și practică ing. Leonida se înscrie printre cei mai de seamă precursori ai construcțiilor hidroenergetice din țara noastră.

Pentru a dovedi «influența covârșitoare pe care o are energia ca ajutor direct în propășirea economică și socială a țării» — inginerul Leonida elaborează proiectul centralei hidro-electrice de la Stejaru și propune înființarea de hidrocentrale pe alte râuri ale patriei. Dintre celelalte lucrări ale savantului nostru reținem în mod deosebit contribuția adusă construcției centralelor electrice de la Grozăvești și Filaret, «Proiectul pentru electrificarea României», lucrarea «Legislația apelor și a energiei» precum și proiectul pentru construirea unui «canal Argeș-București-Dunăre».

Inginerul Leonida a dovedit o mare putere de muncă pînă la adînci bătrîneți. Din 1957 și pînă la sfîrșitul vieții a activat în calitate de consilier la Comitetul de Stat al Apelor. Pentru activitatea sa prestigioasă savantul român a fost distins cu Ordinul Muncii cl. I și Steaua Republicii Socialiste România cl. I

Chiar dacă în teorie este ușor să stai de vorbă cu autorul «Istoriei necunoscute a oamenilor», în practică lucrurile se complică deosebi — neastimpărat ca și scrisul său — Charroux călătorește foarte mult. Numai în anul 1968 vestigiile civilizațiilor Americii precolumbiene și ale Africii romane au stat, timp de câteva luni, sub obiectivul itinerant și iscoditor al aparatului său de filmat. Noi l-am găsit tocmai în secolul al XVI-lea. Vrem doar să precizăm astfel locul interviului, luat între zidurile masive de piatră ale «casei vechi» — o locuință autentică de epocă, vestigiu al evului mediu. Ne aflăm lângă ruinele abației de la Charroux, în umbra turnului ridicat de Carol cel Mare, ctitor al țigăsurului cu case străvechi, căruia i-a dăruit numele său (Carol roșcovanul — Charles le Roux, prescurtat Charroux).

«REALITATEA FANTASTICĂ»

Cea dintâi întrebare a dezlănțuit o întreagă artilerie de idei menită să dezvăluie ceea ce s-ar putea chema o profesiune de credință.

— Sensul actual al scrisului meu? Ooo! (Charroux este omul exclamărilor neașteptate, al gesturilor largi.) În primul rând trebuie să ținem seama de genul de literatură pe care îl practic. Este vorba de o literatură destinată maselor largi de cititori, o literatură a actualului. Uite, de pildă, o cutie de sardele sau o sticlă infundată de vin vechi. Oricine știe că înăuntru sînt lucruri bune, dar fără cheie sau tirbușon ele rămîn neconsumate. Poziția omului de pe stradă, ca să-l numim așa, față de știință ori adevărul istoric este în mare măsură similară. Îi lipsesc cel mai adesea cheia, tirbușonul... Eu mi-am propus să i le furnizez la modul pe care îl găsesc cel mai adecvat. De altfel, consider că această literatură oarecum de informare și popularizare și totdeauna de prezentare a insolitului, a fantasticului din real, este una care merită să înflorească în secolul nostru. Omul de azi și cel de mâine, pe care știința a și început să-l formeze în mijlocul nostru, trebuie să fie interesat numai de ceea ce are o rezonanță socială și științifică, și nu de microscopice aventuri personale, care în comparație cu aventura cosmică și în funcție de ea au dobîndit podoaba ridicolului. Un asemenea fel de a vedea lucrurile ne deschide calea spre ceea ce în ultimii ani tot mai mulți numesc «realitate fantastică». Căutînd-o — și nu fac decît acest lucru — am găsit-o în mod egal în trecut și în viitor, care nu sînt de altfel pentru mine decît niște imagini poate mai speciale ale veșnicului și nestatornicului azi. Așa se face că în lucrările mele știința-mîine, cu istoria-ieri se întîlnesc mereu și că în măsura în care încerc să prevăd posibilul din știință, caut să dezgrop adevărul din istorie. Așa am ajuns să lupt pentru cele mai îndrăznețe ipoteze științifice, și tot așa am ajuns un acerb dușman al «conjurațiilor de contraadevăr» din istorie.

NIELS BOHR AVEA DREPTATE

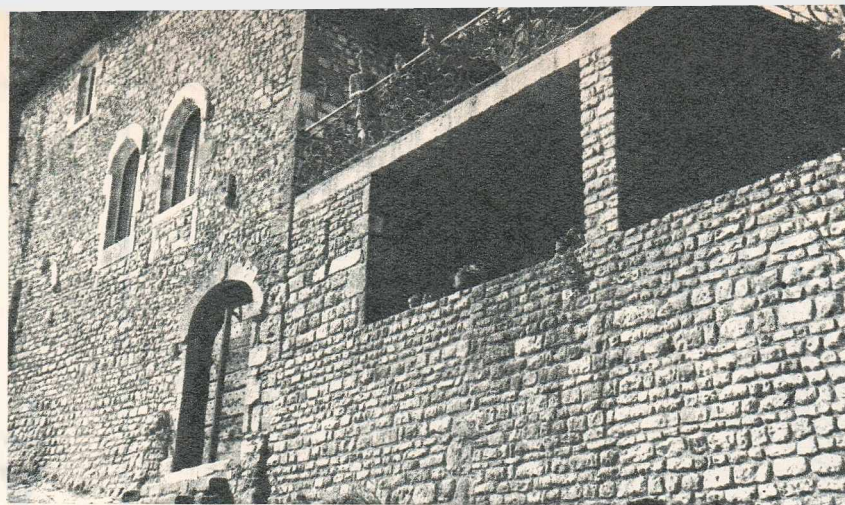
Ridicîndu-se de la masa lui de lucru, Robert Charroux s-a oprit o clipă în fața bibliotecii. Pe un raft, un imens nucleu de silex lucrat — vestigiul al activității oamenilor preistorici de la Grand-Présigny — străjuia cîteva cărți. L-a mîngîiat, netezîndu-l ușor cu mîna, pentru ca apoi să continue:

— Dezvoltarea științei actuale dă o strălucitoare demonstrație a faptului că adevărul exact nu poate fi nicînd cunoscut total, ceea ce putem însă cunoaște din el este suficient pentru a vedea că acesta este mai mult miraculos decît rezonabil și mai mult fantastic decît rațional. Niels Bohr afirmase odată că numai ceea ce este suficient de lipsit de sens are șansele cele mai mari de a fi adevărat. Cred că avea perfectă dreptate.

Trebuie să mărturisesc că uneori a trebuit, pentru a face lucrurile mai ușor de înțeles, să opun neadevărului mare, un altul mai mic. L-am folosit, la scara ipotezei, zicîndu-mi că principalul chiar cînd nu poți înlocui un lucru greșit cu altul riguros exact — este să demaști un neadevar, conjurația de contraadevăr...

— V-aș cere să precizați ce înțelegeți prin «conjurația de contraadevăr»...

— Așa este. Ai dreptate — se opri Charroux în fața mea. E un termen pe care l-am încetățenit eu și sînt mîndru de el. Ca să fiu mai clar,

«Casa veche» (sec. XVI), unde a avut loc convorbirea consemnată în pagina de față.

la charroux, cu robert charroux

IERI: CAMPION DE ATLETISM, CUFUNDĂTOR SUBMARIN, CĂUTĂTOR DE COMORI, COLABORATOR LA RADIODIFUZIUNEA FRANCEZĂ ȘI REPORTER FRENETIC; AZI: SCRIITOR CONSACRAT, AUTOR AL UNOR CĂRȚI DE MARE POPULARITATE («ISTORIA NECUNOSCUTĂ A OAMENILOR DE 100 000 DE ANI», «CARTEA TAINELOR DEZVĂLUITE», «CARTEA STĂPÎNILOR LUMII», APĂRUTE ÎN EDIȚII DE CÎTE 80 000—100 000 EXEMPLARE ȘI TRADUSE ÎN MAI MULTE LIMBI), ROBERT CHARROUX A AJUNS SĂ FIE SOCOTIT PRINTRE MAESTRII LITERATURII DE PREZENTARE A NEOBISNUITULUI ȘI NECUNOSCUTULUI DIN VASTA FRESCĂ A ISTORIEI CIVILIZAȚIEI.

Robert Charroux în timpul săpăturilor făcute la Djerba (Tunisia).

am să dau cîteva exemple. De pildă Biblia. Cu se face că în această scriere, care relatează între altele despre Egipt (vezi: Iosif, plăgile trecerea Mării Roșii etc.), nu se suflă o vorbă despre piramide, nu se pomenește nimic c splendorile unei strălucite civilizații și științei în a căror imediată apropiere au trăit primii redactori ai operei. Oare ieziuiții distrugîr arhivele (codexurile, spre exemplu) străvechilor civilizații americane precolumbiene nu a făcut în fond același lucru? Cînd editurile publice o carte, de altfel bună, intitulată în «Istoria a început la Summer» nu cad oare același păcat? Aceasta ca să nu mai vorbim de atitudine, ca de pildă contestarea autenticității și originalității tabletelor scrise, descoperite la Glozel, în Franța, pe care majoritatea «specialiștilor» nu le iau în considerare numai pentru că s-ar încălca astfel unele principii învechite în modul de a judeca preistoria practicate în de unii savanți depășiți de realitate. Oare măchizul de Santuola, descoperitorul frescelor de la Altamira, nu a făcut în secolul trecut încă soare, pentru a fi «indus lumea în eroare» suținînd că «sălbaticii» din preistorie au pictat bizoni și scene de vînătoare? Adevărul lui, și acela al tabletelor de la Glozel, au părut pentru o clipă contemporanilor lipsite de sens tocmai pentru că trăim într-o lume în care plauzibilul întrece uneori posibilul cu care și confundă. Da, da Niels Bohr avea dreptate

SĂ SMULG OMUL PROPRIULUI SĂU NARCISISM...

— Mi se reproșează că fac literatură «ușoară» — a continuat Charroux. O literatură însă care place celor peste o sută de mii de cititori fiecărei ediții franceze și zecilor și sutelor de mii de oameni care mă citesc tradus în germană, engleză, italiană ori spaniolă. Nu, nu sînt superficial, numai că este întotdeauna mai ușor să tratezi științific arid și logic rațional, ex cathedra, un subiect legat de știință, de tehnică și de un subtil fenomen de cultură, decît să decimare public să gîndească și să-și pună probleme din citirea cărții pe care o scrii pentru că Există locuri în lume în care drept probă evidentă că publicul citește puțin stau imense tiraje ale romanelor polițiste și de inimă, a literaturii de confidențe intimiste, față de slab tiraj al literaturii de informare și actualizare științifice. Este deci vorba de a smulge public banalității lecturilor facile și plăcerilor mediocre pe care acestea i le furnizează și de a dovedi că este mai captivant să se lase cucerit de lumea unor viitoare mari probleme, de ordin superior și cu importanță pentru societate. Iată pentru ce devine necesar ca subiectele «superioare» să pară mai pitorești decît banalitățile cu suspense ale romanului foiletonului. Aș spune chiar că scopul meu este să smulg omului propriului său narcisism pentru a-l face un cetățean al actualității universale, să-i dau neapăsarea apartenenței sale nu la micul univers limitat la un cotidian uneori mediocru, ci la marele cosmos, pe care iată că începem să cucerim. Pentru aceasta mă străduiesc să scriu pentru cei mulți și mai ales să scriu «ușor».

Voi fi întrebate poate cine anume preferă cărțile mele. Judecînd după cei care îmi scriu sau mă caută, cred că sînt oameni de toate vîrstele. Entuziaștii însă se recrutează dintr-acei tineri. Există cluburi studențești care împart numele. Unul dintre ele se găsește în Montreal, în Canada.

EI BINE, I-AȘ OFERI UN PAHAR

Un gest larg punctat sfîrșitul declarațiilor scriitorului. Am riscat atunci o ultimă întrebare aparent absurdă, mai ales pentru că era adresată celui care afirmase ritos: «Nu cred în farfurile zburătoare».

— Ce ați face dacă într-o zi, aici, pe acest scaun din fața mesei dv. de lucru, v-ați trezi cu un extraterestru instalat pe negîndite parca pentru a vă încerca reacțiile psihologice?

— Nimic mai simplu. L-aș invita jos, în sufragerie, ca să-i ofer un pahărel — porto, cogniac, whisky... în sfîrșit ce-o vrea, și asta într-un dublu scop. Și ca să verific dacă extraterestrii sînt oameni de viață, dar și ca să-mi sărbătoresc neașteptatul succes. Sînt doar și președintele clubului internațional al căutătorilor de... comori de la Paris.

Convorbire consemnată de D. TODERICIU

... știți ce
înseamnă
precizie
?

/-o spunem noi: este imaginea pe care o obțineți cu aparatele fotografice reflex PENTACON. Dacă, într-adevăr, acordați însemnătate preciziei imaginii, trebuie să fiți foarte exigenți în alegerea aparatului. PRAKTICA nova I întrunește la superlativ precizia și perfecția tehnică. Aparatul este simplu de manipulat. O gamă largă de accesorii vă permit să luați cele mai diverse imagini.

Veritabilul aparat reflex cu un singur obiectiv 24 x 36.
Obturator cu perdea de la 1 s la 1/500 s și B. PL — Încărcare automată a filmului.
Lentilă «Fresnel», asigurând o imagine luminoasă, neranversată, fără paralaxă.
Obiective intersanjabile.
Accesorii universale.
PRAKTICA nova I B, dotat cu exponometru cu celulă fotoelectrică.

PRAKTICA
nova I

asigură precizia imaginii

kombinat veb pentacon dresden

film

PE PLATOURILE LUMII

UN LOC LINIȘTIT LA ȚARĂ

Elio Petri, regizorul italian atașat puternic și în chip inteligent de tradițiile neo-realismului, a terminat nu demult lucrul pe care-l începuse în toamna lui '68: filmul «Un loc liniștit la țară». Fost gazetar, Petri s-a ferit să spună ziaristilor totul. Știe el bine ce poate să iasă uneori de aici. Prima declarație a fost o propoziție simplă și șocantă: «va fi o ghost story» (o poveste cu stafii, cu fantome). Pe urmă a mai adăugat câteva cuvinte; așa am aflat că de fapt este vorba de o istorie cât se poate de realistă sau, cel puțin, cu un punct de plecare bine înfipt în pământ: un pictor «pop», obosit și sătul deopotrivă de multele afaceri care s-au instalat în preajma artei moderne ca și de ritmul unei vieți trăite cu suflul la gură, își ia lumea în cap și se instalează — împreună cu iubita — undeva la țară, într-un ținut liniștit. Se pare însă că această fugă rousseau-istă în mijlocul naturii nu-și va arăta din capul locului binefacerile, căci în locul unei inspirații «mai genuină și mai autentică», eroul nostru se vede invadat de fantasmе. O dată ajunși la acest cuvânt, mărturisirile «la obiect» ale regizorului au încetat. Nici o vorbă despre ce se va mai întâmpla. Atunci, potrivit unui sănătos și eficient obicei publicistic, a început să plouă cu întrebări provocatoare, de pe urma cărora se știe, nu se poate să nu te alegi cu ceva:

— «Și chiar va fi o «ghost story»?

— «Da, dar n-aș vrea să credeți că filmul va fi polițist. Tot ce se întâmplă este bine impregnat de ironie, de umor».

— «De ce ați plasat acțiunea la Milano? Pentru că așa cere o anumită modă?»

— «Nicidecum. Pur și simplu pentru că în Lombardia comerțul cu arta este mai în floare decât în oricare altă regiune italiană».

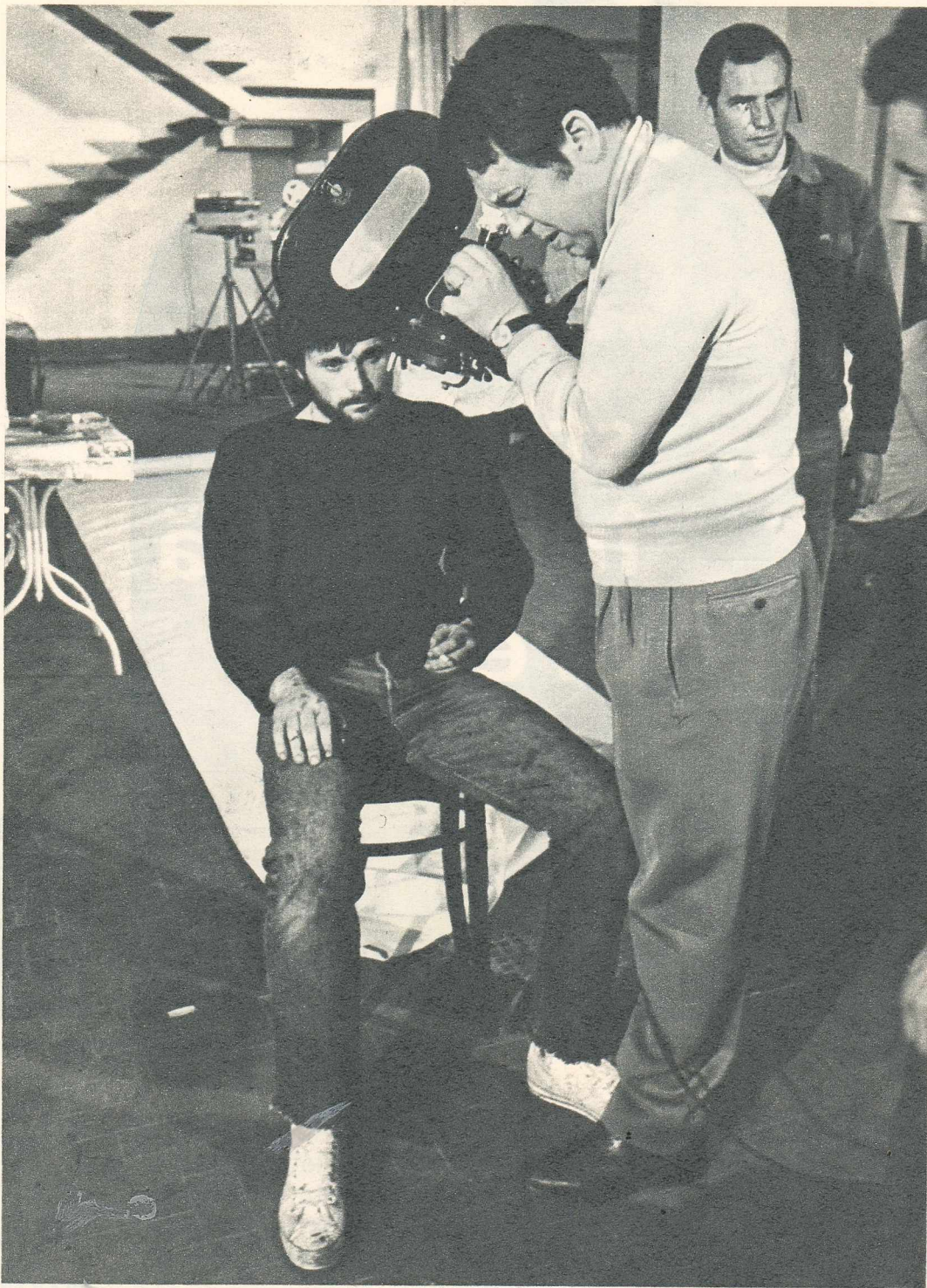
— «De ce eroul dv. este un pictor și nu un scriitor, să zicem?»

— «Profesiunea are o importanță relativă. Aș fi putut tot atit de bine să aleg un scriitor, un ziarist sau orice alt intelectual constrâns să se miște într-o societate și o ambianță care condiționează teribil individul. Mi s-a părut totuși că un pictor, și cu deosebire unul «pop», va reuși să exprime mai bine ceea ce doresc eu să transmit, deoarece — după părerea mea — arta «pop» reprezintă ultima și cea mai violentă mișcare artistică, este încercarea disperată de întoarcere, într-un fel sau altul, la realitate, de stabilire a unui contact cu lucrurile, cu obiectele. Protagonistul este un om bine situat, în aparență solid integrat în «societatea bunăstării», dar tocmai această integrare îi aduce primele mîhniri, insatisfacții. De aici — tentativa de revoltă și, în sfîrșit, fuga».

— «La prima vedere filmul pare să aibă un caracter polemic critic...»

— «Nu vreau să polemizez cu nimeni, ci doar să povestesc o istorie curată și simplă. Spectatorii vor fi aceia care vor găsi semnificațiile. Vă repet, ceea ce mă interesează pe mine este să reprezint frământările unui artist italian contemporan care își dă seama că în societatea noastră lumea are din ce în ce mai puțină nevoie de artă. Ceea ce își dorește ea este altceva, cum ar fi de pildă bunurile de consum».

Și așa, din provocare în provocare, lumea a aflat aproape totul despre filmul lui Elio Petri. Mai adăugăm noi genericul: interpreți principali — Franco Nero (are 28 de ani, este cunoscut ca unul dintre cei mai ambițioși actori italieni; a jucat pînă acum în 20 de filme, dintre care amintim Biblia lui John Huston, și Camelot de Joshua Logan), și Vanessa Redgrave; imaginea — Luigi Kuveiller; muzica — Ennio Morricone; producător — Alberto Grimaldi.

Regizorul Elio Petri și Franco Nero pregătesc o scenă.

CREIERUL

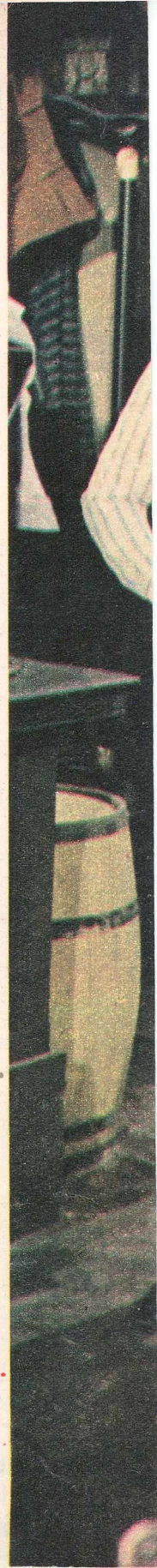
Gérard Oury, autorul «Prostănacului» și al lui «Oscar», — filme care au atins recordul în materie de încasări — pregătește alte două ore de ris, pentru că, ceea ce-și dorește în primul rînd domnul Oury este «să distreze publicul»: «Mi se pare că a-i face pe oameni să uite pentru cîtva timp grijile și multele probleme ale timpului nostru, a-i face să ridă cinstit, fără să apelezi la vulgaritate, toată treaba aceasta are importanța unui mesaj social», spune el.

Cu binecunoscuta-i minuție și conștiințiozitate, autorul «Prostănacului» a pregătit scenariul acestei noi comedii timp de aproape doi ani, lucrînd cu echipa sa statornică de asistenți și directori de producție (filmele lui Oury sînt totdeauna foarte scumpe, zice-se din cauza gag-urilor care

necesită sacrificii materiale: mașini, construcții etc.).

Cineastul francez ne invită de data aceasta să ne amuzăm pe seama unor spărgători de trei parale, diletanți care și-au pus în gînd să dea lovituri mult mai puternice decît îi țin puterile și mintea. Pe deasupra, aventura lor nesăbuită (sustragerea unor documente politice de valoare internațională) este pusă, prin forța lucrurilor, față-n față cu o acțiune de zile mari, organizată după toate regulile artei: răpirea celui care a fost «creierul» faimosului atac al trenului poștal de pe linia Glasgow-Londra. Ziua și ora celor două lovituri coincid și, de aici, un șir de peripeții comice de-a lungul cărora se vor confrunta «splendoarea și mizeria» în materie de hold-up, știința și diletantismul, rafinamentul și micul meșteșug provincial.

Lucrurile se vor aranja mai cu ajutorul

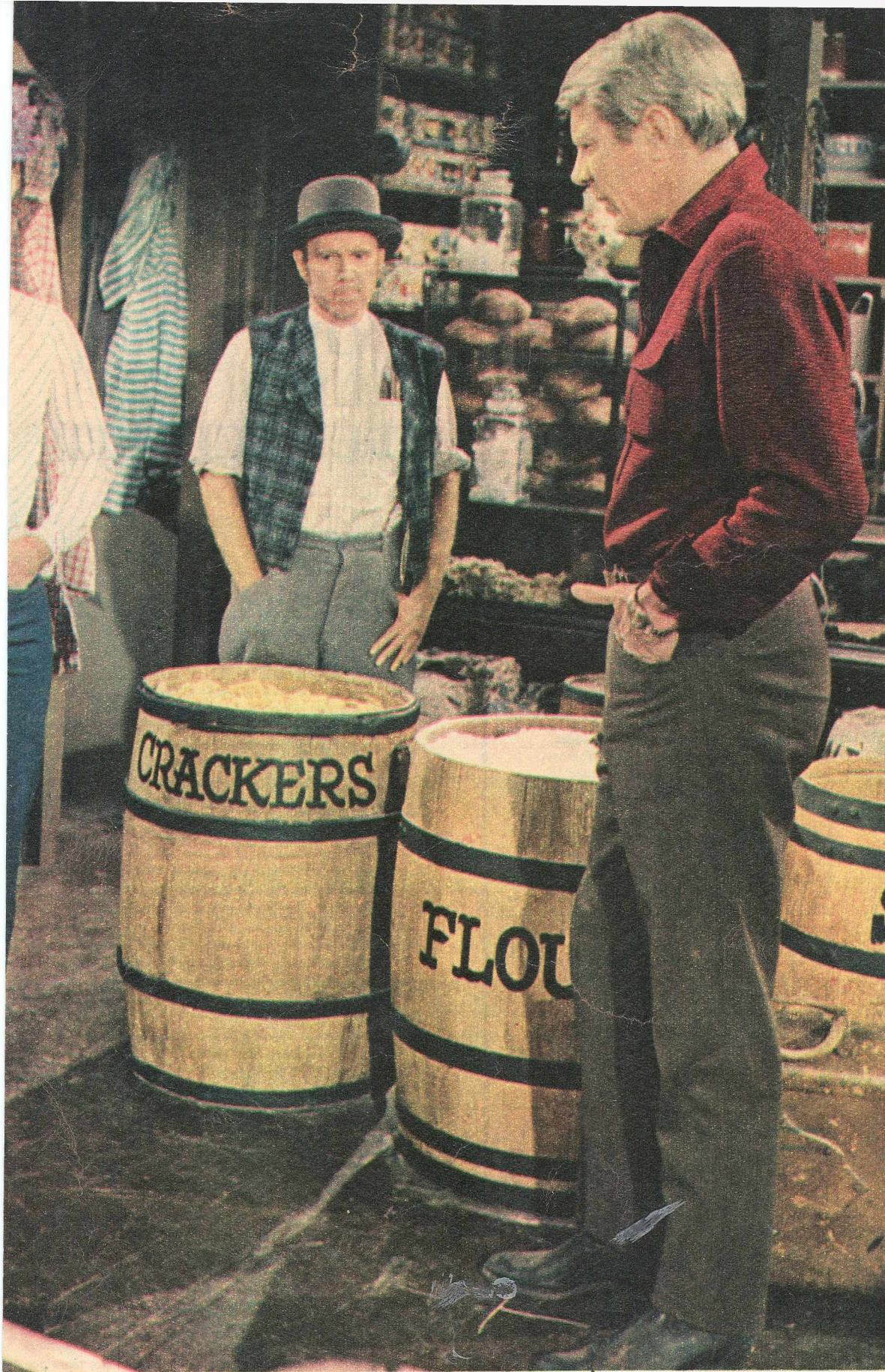

adieu, mme péelle

Nimic nu-i etern, nici măcar «Răzbuñătorii». Ne-am despărțit la început de an de acest serial de aventuri în care violența inerentă genului era compensată de aerul nonbelerant, detașat, amuzat, al protagoniștilor, intriga, atunci când părea puerilă, era chiar tratată ca atare, iar neverosimilul devenea o convenție lesne acceptată de spectator, ca un pretext pentru desfășurarea calităților celor doi interpreți. John Steed este un englez tipic pînă la caricaturizare, singele rece și umorul specific sînt la fel de definitorii pentru fizionomia lui ca și pălăria tare, umbrela, automobilul demodat. Transformarea acestor trei atribute ale gentlemanului tradițional în arme redutabile — melonul mult mai tare decît se obișnuiește, umbrela utilizabilă ați văzut dv. cum și automobilul antediluvian care gonește ca o mașină de curse — reprezenta o sursă inepuizabilă de comic. Despre Emma Peel rămîn prea puține de spus după spirituala caracterizare pe care i-a făcut-o Ecaterina Oproiu în «Contemporanul». Cei doi eroi apelează la simpatia noastră pe alte căi decît cele îndeobște bătute de cavalerii pumnului și ai revolverului. Deși nu sînt supraoameni, așa cum erau «Campionii», acceptă fără excesivă mirare cele mai aberante și fantasmagorice condiții de joc, se războiesc cu pisoi în care zace un suflet de tigr, cu cibernaui fioroși, cu făcători de vise macabre, cu sosii de oameni, cu tot felul de criminali maniaci, pentru a-și îndeplini, cu zîmbetul pe buze, misiunea de «răzbuñători». «The Avengers» înseamnă de fapt justițiarii, un fel de îngeri ai răzbuñării, chemați să pedepsească răul făcut altor oameni, victimei care moare mai totdeauna încă din genericul filmului.

Pentru a ne face probabil despărțirea mai ușoară, televiziunea a lăsat pentru sfîrșit cele trei-patru episoade dublate în franceză. Procedul dublării — frecvent folosit în multe țări unde e aproape cu neputință să vizionezi, fie la televiziune, fie la cinematograf, un film în versiunea originală — reduce în general valoarea artistică a producției prezentate. În cazul unui serial de tipul «Răzbuñătorilor» pare a anihila însăși rațiunea de existență a filmului respectiv. Ce fel de englez mai este acest monșieur care vorbește o franceză gravă, tărăgănată, fără nici o legătură cu rictusul lui ironic, cu stilul său de acțiune sau măcar cu propriul său «chapeau melon»? Mrs. Peel și Mme Péelle (se pronunță în așa fel încît să rimeze cu réelle) sînt două persoane între care a mai rămas doar o vagă asemănare fizică. Francezii au dintotdeauna acest dispreț față de alte limbi care le permite să pronunțe într-un mod sui-generis orice denumire străină, să facă de nerecunoscut un text latinesc, să pocească persiflator numele unui personaj care le este antipatic (lui Lessing, de pildă, i se spunea de către unii parizieni Le Singe). Pe noi ne-a ferit Dumnezeu și de practica transcrierii fonetice a numelor străine, și de obiceiul de a le romaniza fonetica și de sistemul dublării filmelor. Decît «The Avengers» transformați în «Chapeau melon, bottes de cuir», mai bine «Sfîntul» pe limba lui. (Și acum mă mai cutremur cînd îmi amintesc de versiunea spaniolă a lui «El Fugitivo».)

Vorbînd despre limbi străine, am impresia că prăpastia dintre modul în care sînt tratate în orele destinate învățării și atitudinea față de ele în celelalte ceasuri ale televiziunii este din ce în ce mai adîncă. A studia o limbă străină sub îndrumarea unor profesori care o pronunță atît de perfect e un privilegiu rar. Chiar cei ce consideră că știu foarte bine franceza, sau engleza, sau germana, sau spaniola, sau rusa și că vocabularul de începător care se mai predă în aceste zile nu le-ar fi de folos, pot profita enorm ascultînd cum se pronunță cu adevărat cuvintele bine știute de ei. La crainici și reporteri, mutilarea numelor străine a devenit însă aproape o regulă. Nu mai vorbesc despre numele englezești pe care sau le stropesc, strîmbîndu-și gura ca Puiu Călinescu în strănicul dialog cu Emma Peel din noaptea Anului nou, sau le pronunță cu totul și cu totul greșit. Dar nici măcar Gilbert Bécaud să nu știm să spunem, să-i furăm fără nici un motiv accentul de pe e și să ne facem de ris? Altă problemă: titrarea filmelor. Cele venite de pe marile ecrane aduc cu ele traduceri stîngace, greșite, cu care ne-a deprins trustul celor cîtorva traducătoare semnate pe generic. O surpriză foarte plăcută a fost, în această direcție, neobișnuit de frumoasa traducere a dialogurilor filmului «Doamna cu cățelul». Dar și filmele titrate în studiourile televiziunii sînt slab traduse. Iată, ca exemplu, o singură greșală flagrantă din filmul «Balanța legii». «I submitted the case for the defendant» înseamnă «Am prezentat pledoaria pentru acuzat» (sau, cum spunem noi, pledoaria apărării), iar nu «Am prezentat cazul pentru acuzat».

▲ Actrița și cîntăreața americană DORIS DAY, interpretă a nenumărate filme muzicale din care, odată și odată, poate vom vedea și noi unul.

▲ Doi escroci cu ținută de gentlemeni: David Niven și Elli Wallach.

poliției, mai al hazardului, în așa fel încît pînă la urmă și inteligenții și ageamii să se prindă în aceeași horă, spre bucuria spectatorului. Care bucurie se anunță destul de substanțială, mai ales dacă ținem seamă că «atacanții» sînt interpretați de Belmondo, Bourvil, David Niven și Elli Wallach. Se înțelege că primii doi reprezintă plebea gangsterească iar ultimii doi — aristocrația. Ce duel poate să iasă din alăturarea Belmondo-Niven!

Magda MIHĂILESCU

Foto: P.E.A.-Roma
Gaumont International-Paris

Iulian Neacșu: INSUL

După ce a debutat, în anii trecuți, printr-un volum de schițe și povestiri în cadrul colecției *Lucașfăruș*, Iulian Neacșu reapare în librării cu o nouă culegere de proză care o continuă pe prima în spirit și formulă epică.

Iulian Neacșu face parte dintre acei reprezentanți ai noii promoții literare angajați în chipul cel mai radical într-o acțiune de revoluționare a mijloacelor narative clasice, pe care le consideră apăsate în prea mare măsură de convenție și artificiu. Faptul cel mai izbitor în proza acestor tineri (alături de Iulian Neacșu mai pot fi amintiți Sorin Titel cu romanul *Dejunul pe iarbă*, Dumitru Dinulescu și alții) este caracterul dificil și necordial al textului care îi refuză cititorului plăcerea tradițională de a se lăsa furat de curgerea povestirii, de a fi captivul unui flux narativ. Prozele acestea nu coagulează în jurul unui nucleu epic, sînt dispersate în momente care nu se urmează logic unul pe celălalt; nu sînt populate de personaje în accepția cunoscută, ci mai mult de proiecția unor stări de spirit. Spațiul narativ e umplut de imagini în perindare discontinuă, un univers pulverizat din a cărui contemplare cititorul singur trebuie să refacă un sens unificator.

Fiindcă există un sens în acest haos deliberat întreținut și după oarecare răstimp de familiarizare ajungem să-l receptăm. În fond, această proză procedează cu elemente inovatoare dintre care unele au început deja să se clasicizeze (de pildă schimbarea neanunțată a persoanei povestitorului uneori chiar în interiorul aceleiași fraze), toată dificultatea fiind de a ne menține în acel stadiu de concentrare a atenției care să nu scape vreun amănunt ce își are importanța lui în țesătura generală. Întrebarea este dacă acest efort sporit impus cititorului e compensat de profunzimea și subtilitatea viziunii scriitorului, de valoarea semnificațiilor omești pe care ni le relevă.

Iulian Neacșu e un prozator de vocație, lucru neindoielnic, un umorist fin nu o dată, și un stilist admirabil mai totdeauna. Mai ales prozele cuprinse în prima secțiune a volumului (texte) condensează o materie epică plină de sugestii, întărindu-ne încrederea în deosebita forță de invenție a scriitorului. Prea mult efort tehnic totuși, prea multă regie direcționată în sens negativ (adică spre sfărîmarea organicității viziunilor narative). Astfel că senzația generală e aceea de produs ireproșabil în linia virtuozității stilistice, dar minor în esență.

Secțiunea finală a cărții (*Apocrife*) părește neașteptat terenul insurecției antitraditionale reintorcîndu-ne la formula genului epistolar. Cuminte, autorul transcrie o suită de scrisori (în limbajul degradat care ilustrează proveniența umilă a personajelor) și astfel rezumă traectoria unor existențe obscure covîrșite de fatalitatea știutelor drame casnice dintotdeauna. Din cenușiul acestei umanități autorul scoate un trist și grotesc umor.

Alăturarea acestui episod în finalul volumului este intrucivă contrarietate căci e în spirit total opus primelor două. Poate însă că autorul a intenționat anume să sugereze multiplicitatea posibilităților sale, disponibilitatea unui talent care încă nu și-a trasat granițele definitive în cadrul cărora va acționa.

Oricum, volumul *Insul* reconfirmă înzestrarea acestui tînăr prozator, verva și mobilitatea mijloacelor sale, lăsîndu-ne însă în continuare nelămuriți în privința temelor fundamentale de care e solicitat. Edificați în mare măsură despre cum vrea să scrie, rămîm încă să aflăm ce anume dorește să comunice.

ÎNTÎLNIREA DINTRE PROSTIA GROASĂ ȘI PROSTIA SUBȚIRE ȘI FESTIVITĂȚILE CARE AU AVUT LOC

El era un prost cu inima deschisă, puțin cam din topor, dar nu făcea din idioșenia lui o taină, ce-i în gușă și-n căpușă. Detesta orice formă de subtilitate, detesta aluzia și paradoxul, el nu se sfîia să mărturisească ineptiile, prin cuvinte simple, accesibile tuturor. Mîntea — care era de fapt un fel de panou — era pavoazată cu fel de fel de lozinci și citate pe care le scotea la suprafață ori de cîte ori avea nevoie, de sărbători și în situații critice. Avea cîteva fraze în sacoșă, ca de pildă «trebuie să vedem fenomenele mai adînc» sau «nimic nu e întîmplător», pe care le lipea, ca pe un timbru fiscal sau ca pe un bacșis pentru lăutari, pe tîmpla tuturor problemelor. Departe de individul cu prostia groasă, într-un ungher de provincie, trăia individul cu prostia subțire. El avea un nivel de trai incomparabil mai scăzut decît amicul său cam din topor, nu primise casă, ședea la un prieten, logodnica îl părăsise cu un acrobat de circ și se încălzea cu lemne. Pe cit de directă și frustă era prostia confratelui din metropolă, pe atît de ambiguă, subtilă, anevoioasă și încărcată era cea a individului care locuia într-un tirgușor uitat de Dumnezeu. La început se urau. Polemicile dintre cei doi deveniseră celebre. Provincialul îl decretase «rigid», iar rigidul îl decretase decadent. Provincialului îi era greu să-i ierte tezele simplificatoare și faptul că se bucura de încălzire centrală. Celălalt îi reproșea ideile confuz exprimate și faptul că, deși greșit orientat ideologic, fusese trimis într-o călătorie de studii la Paris.

Deci se urau, dar această ură îi ajută pe amîndoi să trăiască, ceilalți confrăți uitaseră de mult de existența și de divergențele lor. Era o posibilitate de a supraviețui, de a se manifesta, de aceea își întrețineau ura, o înțețeau, o hrăneau. Aproape că-și cerșeau unul altuia disprețul. Cînd unul dintre ei întîrziea cu înjurătura, celălalt tremura îngrijorat ca un îndrăgostit care nu primește vești de la logodnică. Subaprecierea reciprocă le făcea viața mai frumoasă.

De fapt, se iubeau. De fapt, susțineau aceleași idei. O secretă duioșie îi unea. Au vrut să se cunoască. În mîntea lor încărcată de spaimă se ivise ideea unei fuzionări, unei comasări. Cu puteri unite vor putea face față mai ușor aprigei concurențe.

Idiotul cu prostia groasă l-a așteptat pe peronul gării, aproape plîngînd de emoție. Idiotul subțire și-a expus convingerile încă de pe scările vagonului.

— Dacă vom uni finețea analizei mele, simțul meu pentru paradox cu sănătatea ta morală și înaltul tău curaj vom face minuni.

Și s-au îmbrățișat.

S-au îmbrățișat și au fuzionat.

S-au sărutat și s-au comasat.

De atunci nu mai există prostie subțire, alambicată și prostie groasă, greoaie, ci una și bună.

Ci toți am ieșit cîștigați din această fuziune.

CELE DOUĂ FEȚE ALE TENACITĂȚII

Cu ce fel de vorbe să te agrăiesc, tu, frumoasă însușire omească căreia îi spunem tenacitate?! Să-ți cînt un imn? Să-ți scriu o odă? Să-ți fac fierbinte jurămînt de credință? Să-ți spun de cîte ori mi te-ai înfățișat, în ceasurile mele cele grele, spre a-mi da imbold și izvor de energie?

Am impresia că prea puțini dintre tinerii de azi mai citesc cartea lui De Kruif intitulată «Vinătorii de microbi». Nici nu mai știu cînd a apărut ultima ediție. Deși, la drept vorbind, încăpățînată, stăruitoare, neostenita luptă pentru viață, purtată cu atîta abnegație de Koch și de Pasteur, nu în cărțile de medicină își are locul. Ci în cele mai bogate file ale istoriei universale. Și acolo e și locul miraculosului salvator «606», rod al neostoitei munci depuse de chimistul german P. Ehrlich și bacteriologul japonez S. Hata. Rar, foarte rar așternem noi pe hîrtie această cifră de 606! Deși ea ne amintește că cei doi savanți abia la a șasea sută șasea experiență au reușit să descopere preparatul arsenical în stare să vină de hac unor maladii atît de înfricoșătoare ca sifilisul și boala somnului. Socotesc că prea rar ne aducem aminte de această cifră magică, de acest «606». Și că nu vorbim nici cînd de 128, de 354, de 519. Nu știm ce amarnică deziluzie va fi simțit eșecul celei de-a 519-a experiențe. Știm doar că acel eșec n-a fost urmat de descurajare.

Dar de ce să mă mărginesc a arunca priviri în trecut? Trăiesc într-un mare oraș socialist. De un sfert de veac cutreier țara aflată în plină construcție. Sînt contemporan al minunatelor, al tenacelor eforturi pe care le depun atîția ingineri și atîția poeți. Atîția medici-profesori și atîția muncitori-inovatori. Atîția dascăli rurali și atîția aruncători de sulii. Sînt contemporan cu izbînzile lor temeinicite cu încăpățînată tenacitate, izbînzii care au supraviețuit atîtor eșecuri. Și sînt, fără rezerve, adept și supporter al acelor izbînzii.

Fie-mi însă îngăduit să spun că tenacitatea are — precum legendarul Janus — două fețe. Pînă acuma am vorbit despre una dintre ele. Ia să o privim nițel și pe cealaltă; să examinăm oarecî și tenacitatea căreia în limbaj comun i se spune «demnă de o cauză mai bună!» Să încep cu o pildă pe cit de uluitoare pe atît de reală. Am cunoscut o cuconiță care era departe de senectute, care era sănătoasă tun și care abia își începuse văduvia. Totuși nu s-a lăsat pînă nu și-a asigurat o pensioară. Cum și ce a făcut? Habar n-am!... Din toată povestea nu am înțeles decît că tenacitatea ei nu fusese cu nimic mai prejos decît aceea a lui Ehrlich. Astfel, ea reușise să facă din nimic ceva. Să transforme lipsa oricărui drept în ceva palpabil...

Iată-mă în fața mașinii de scris, dornic de-a lucra. Cineva mă deranjează cu un telefon, să mă roage ceva... Să pun o vorbă, cîcă, într-o chestiune cu care eu n-am nici în clin, nici în mîneacă. Cu care nici el nu are, doar că ar vrea să o aranjeze... Iată-mă-n dilemă! Să fiu de neclintit și să-i spun fără oculturii că nu mă bag și să-l rog să nu mai stăruiască, căci nu-s dispus să-mi pun obrazul pentru o cauză nedreaptă? Sau să-l rog, din simplă lașitate, să mă păsuiască nițel. Pentru ca, mai apoi, la a doua sau a treia stăruință a celui cineva să mă dau bătut?!... În această a doua ipoteză tenacele petiționar va avea, firește, cîștig de cauză...

Ei! Asta este... Astfel trebuie să categorisim în două grupe strict hotărnicite tenacitatea omească: tenacitate creatoare și tenacitate parazită. Rept: am toată recunoșterea pentru încăpățînată tenacitate, pentru frumoasa tenacitate care pînă astăzi să înfrumusețeze viața oamenilor. Viața unui popor. Sau numai viața unei colectivități restrînsse. Le spun însă tuturor: feriți-vă ca de foc de nefasta tenacitate a paraziților!

de Pop SIMION

ARGATUL SOARELUI

Mi-am făcut un obicei din a mă refugia în fiecare iarnă, iar pentru câteva ore măcar, la marginea mării; mă bineispune soarele orb, marea de plumb, legănată în hulă, plaje descărnate, livide, ghemuite sub viscolul pontic, zările icnășate, pe care o sepie colosală le împroașcă cu cerneală idigo. E o altă mare asta, o cu totul altă mare decât aceea pe care o știți și o lăudați. Hotelierii nu-s aici, ei și-au făcut suita, sînt la căldurică; lipsește și sterila politețe a chelnerilor care îmbracă trei fracuri pe zi; sînt scutite locurile de invazia de fete cochete, care dețin bosa limbilor și servesc pe eul turismului; umbrele multicolore sînt strînse acum, a niște petunii care au fost bruscamente lovite de ger; marle hoteluri internaționale par cutii de chibrite aruncate în dulce neorînduială și pe care le biciuie vîntul de gheață. Mi plac încremenirea, griurile și pescărușii care se bat mortal pentru peștii cei mici. Îmi plac plajele de ocră, seănate cu oseminte de crab; doar vulpile din cîmpie le mai izitează, căutînd vietăți intrate în putrefacție.

Dar poate că m-aș plictisi de marea iernatică dacă nu l-aș întâlni pe grădinarul de la marginea mării. Poartă scurtă de niel, căciula înaltă și buzunarele pline cu semințe de dovleac; dar eu îl văd pe de-a întregul vîratic, desculț, în pantaloni de doc și cămașă, purtînd în brațe fructele pămîntului. Îi mărunțel, indelat, bătut cu maiul, făcut din nițică argilă și mult soare, elastic și iute ca argintul viu, nu prea vorbăreț, dar isteț foc. Ion Pîlu Duduveche e simbrașul soarelui. Numele de Pîlu vine de la Copilu, cum i s-a spus lui pînă la irziu, fiind copil părăsit de părinți, lepădat pe treptele unei șerici din Severin și crescut apoi — cine mai știe cum? — în ătunul anonim, dunărean, Duduveche.)

— Ce mai faci Duduveche? — întreb.

— Iaca, ceac-pac! Lucrăm în contul soarelui, zice omul, runcîndu-și un deget la căciulă; îmi dă semințe de dovleac și mă ia de mină să văd terenurile unde lucrează. Întinde pazăpezi, îmbracă în șomoioage de paie gurile de irigație, șterne «paturile calde» în care vor da colț trutandalele verii, acc pe geamgiul, construind copertinele de sticlă ale serelor. Iar eu îl văd așa cum ar trebui să-l văd mereu, cînd își uită zilele, își pierde calendarul și somnul, nu pune pleoapă pe pleoapă; se scoală la trei, o dată cu pitpalacul, îi spune soarelui «mă» și «tu», salutîndu-l din mers, cu degetul la pălărie (să nu roștiți splendidă minciună că, în vacanță fiind, ești și voi zilnic să salutați răsăritul de soare pe mare!). Are asupra sa elementara unca, săpăliga, cu care dă jgheab, îlloboade apă în culturi, distribuind-o cu ritual în măruntele canale care țes în cruci și curmeziș raiul legumelor. Dimineața se umple de o muzică a apelor despletite, care șerzuesc guralive pe sol, iar țaranul cu săpăliga aleargă înneunit de la un canal la altul și modifică mereu acest concert pluvios. La ora cînd litoralul se ridică din așternuturi, minunile țaranului Ion Pîlu Duduveche sînt încărcate în cojuga trasă de mîgăruș și distribuite prin stațiuni; aduce urde grași, bulbi de ceapă, roșii, verze gulerate, de culoarea fontei, struguri țîșoși, piersici, turchestani barosani pe care i ia de ombilic și îi aruncă în brațe zicînd: «Na, de sete.» Seara tîrziu, cînd e plaja pustie și nisipul mai păstrează căldura de peste zi, țaranul vine pe sub luna la marea cu lucriri de platină. Intră în apă cu izmenele sumese, cu mîgăruș și cotiugă, și se scaldă în lege, voluptuos, lotocînd bogat; o rupe mereu înspre larg, să simtă cum lovește marea în sternalul său puternic, ca un scut. Sînt scoase șudorile zilei de pe mîgăruș și om. Lucrătorul grădinar se va duce în somn, preț de patru-cinci ore, după care se va trezi o dată cu pitpalacul și-i va spune soarelui «mă» și «tu», salutîndu-l cu degetul la pălărie.

— Vino să-ți dau struguri stafidiți, înșirați pe ață, lubețițe murate și vin subțire, ca sîngele de iepure, mă imbie Ion Pîlu Duduveche să intru în căsuța lui de piatră din Costinești.

Grădinarul de la marginea mării nu-i insul unui anume loc; pe cît e din Costinești, pe ațit e din comuna 2 Mai, Tuzla, Vama Veche, Mangalia... Vreau să zic că e tipul țaranului de aici, care construiește vara verde, vara noastră, a celor care ne scaldăm. Acum, cînd e viscol și bate vînt de ianuară, să avem un gînd bun pentru argatul soarelui. În iulie, nu vom avea timp și nu vom avea ochi pentru el; atunci vom fi superficiali și solari, ne vom tolăni ca salama-mandrele în nisipurile galben-roșcate. Acum sîntem meditativi, stăm sub soarele orb, lingă marea de plumb și ne e gîndul la Tristia, asemeni poetului exilat la Tomis.

● Opera municipală din Marsilia comemorează centenarul morții lui Rossini printr-o nouă montare a operii *Bărbierul din Sevilla*. Prin originalitatea concepției regizorale, a decorurilor și costumelor, montarea marsilleză rupe tradiția interpretării clasice a celei mai cîntate opere a lui Rossini. Noul *Bărbier* este atît de diferit — ca spectacol — de precedentele versiuni scenice încît criticii vorbesc despre *Bărbierul din... Marsilia*.

● După remarcabilele succese obținute pe scenele din S.U.A. și din multe țări europene, comedia muzicală *Omul din La Mancha* semnată de Dale Waterman, Joe Darion și Mitch Leyth a fost prezentată și la Paris, la Théâtre des Champs Elysées. În rolul titular apare cunoscutul cîntăreț belgian Jacques Brel.

● Tinărul ansamblu budapestan, *Teatrul Rotund* a prezentat trilogia lui Dante *Divina Comedie*. Nu este o dramatizare în sensul obișnuit al cuvîntului ci interpretarea unei capodopere literare în maniera unui oratoriu. Costumația este cea de rigoare la marile concerte: frac pentru interpretii eroilor lui Dante și Vergiliu, rochie de seară pentru Beatrice, iar decorul foarte stilizat, creatorii spectacolului punînd accentul pe două elemente: textul literar și vocea umană.

Să nu ne pierdem umorul — iată o rugăminte pe care nu vom osteni s-o adresăm mereu și mereu, cititorilor noștri, convinși că în acest fel putem deveni mai umani, mai înclinați spre înțelegere și comuniune spirituală. Vă rugăm să ne credeți, iubite tovarășe Gheorghe Ion de pe Calea Alexandriei din București, că opacitatea la glumă ne otrăvește viața și o otrăvește și pe a celor din jurul nostru. Colaboratorul nostru, scriitorul Alexandru Mirodan, și-a permis o glumă, într-una din glosele d-sale săptămînale, o glumă, ce-i drept, referitoare la una dintre cele mai explozive teme (am mai avut ocazia să vorbim despre aceasta): fotbalul. În loc să luați exemplu de la dumnealui, care a știut să-și depășească miniile (Mirodan e doar cunoscut ca un vechi și îndrăjit microbist), dumneavoastră, tovarășe Gheorghe Ion, v-ați înfuriat și cereți, nici mai mult, nici mai puțin, aspra pedepsire a scriitorului Mirodan cu cele mai teribile sancțiuni, prevăzute și neprevăzute în Codul Penal. Nu-i așa că acum, după ce-ați petrecut așa cum se cuvine sărbătorile, după ce v-ați bucurat, după ce ați lăsat să treacă atîtea zile, zîmbiți și dumneavoastră cu îngăduință față de iritarea intempestivă care v-a cuprins?

Dar să vorbim și despre alte lucruri, tot nu prea vesele, dar incomparabil mai serioase. Iată, avem în față, scrisoarea cititorului Constantin Ștefănescu, în vîrstă de 19 ani, lăcătuș la U.C.M.M.A. Bocșa Română, care ne roagă să-l ajutăm să-și găsească fratele, Alexandru, născut în 1953, despre care nu mai știe nimic în urma divorțului părinților săi, survenit în 1956. Alexandru a locuit sau mai locuiește la Sinaia. Poate n-ar fi rău ca tovarășul Ștefănescu să ne trimită și cîteva date suplimentare (numele și profesiunea tatălui său, numele mamei etc.). În orice caz, facem apel la cititorii noștri, care ar avea unele informații privitoare la cel căutat, să ne scrie nouă sau pe adresa: Constantin Ștefănescu, Bocșa Română, jud. Caraș-Severin, bloc 186, str. 1 Mai, sc.1, et.11, ap.39.

Într-o altă scrisoare, cititorul K. Vasile din Seini, județul Maramureș, ne povestește despre multe sale necazuri. Nu are casă, nu se poate căsători cu femeia pe care o iubește, e silit să facă zilnic o navetă de 30 km dus și 30 km întors, nu găsește suficientă înțelegere din partea părinților. Înțelegem, stimată tovarășe, că ție tare greu și știm că noi, de la depărtarea la care ne aflăm, putem face prea puțin pentru dumneata. Dar ai numai 22 ani, ești sănătos, ai înțîlnit un om care te iubește și pe care-l iubești, ai o meserie frumoasă (proiectant topograf) pe care o îndrăgești, vrei să-ți continui și studiile, pozezi, într-un cuvînt, tot ce e realmente esențial pentru ca să privești viitorul cu optimism. Nu se poate ca greutățile de care te lovești să nu fie înfrînte pînă la urmă. Vor veni, desigur, altele dar... de aceea sîntem oameni. Te rugăm să ne mai scrii despre toate ale dumitale, dar să nu mai spui niciodată că ți-ai pierdut «încrederea în sine» și îți urăm multă fericire.

Ne-a emoționat și scrisoarea cititorului Vasile Bogaci din București care ne vorbește despre familia dumșale, compusă din doi părinți și opt fii, despre munca simplă și eroică a unei mame, care și-a închinat toate clipele vieții ei creșterii unor băieți care se dovedesc toți de ispravă. Aveți dreptate, tovarășe Bogaci, statul nostru acordă distincții și mamei care au crescut opt copii; ar trebui să vă adresați la secția de prevederi sociale de pe lângă Consiliul Popular al sectorului în care locuiți. Pînă atunci, te rog să primești, dumneata, părinții și frații dumitale felicitările și urările noastre de bine.

O cititoare din Botoșani ne trimite fragmente dintr-un jurnal intim al unei «prietene» (procedul a fost folosit și de alți scriitori mai iluștri, în special din veacul trecut) și ne anunță că jurnalul va fi continuat și împărțit în trei etape: a) pînă la căsătorie, b) pînă la nașterea primului copil și c) pînă «la stingerea personajului principal». O asemenea planificare de perspectivă nu poate decît să ne impresioneze (cu amendamentul că dorim ca ultimul eveniment să aibă loc cît mai tîrziu posibil). Ce să spunem despre fragmentele pe care le-am citit? Ele dovedesc că «personajul principal» este o adolescentă normală, care trăiește sănătos toate minunatele sentimente, toate marile visuri și toate micile drame ale vîrstei respective. Cît despre dorința de a-l transforma într-un roman, să mai așteptăm. Dumneavoastră știți (sînteți elevă a unuia dintre cele mai prestigioase licee din țară și scrisul denotă o frumoasă tinută intelectuală) că substanța romanească se organizează după alte legi decît cele ale vieții cotidiene, că uneori viața este mai dramatică decît arta, fără ca totuși acest dramatism să asigure, automat, realizarea unei creații artistice, că multe opere de artă pornesc de la un conținut faptic aparent sărac, că totul depinde de capacitatea creatorului de a da semnificații adînci și neașteptate faptelor pe care le ordonează după o logică proprie, care este logica literaturii. Să mai așteptăm, deci.

H. DONA

doi, trei pași prin Istanbul

de Mihai STOIAN — fotografiile autorului

Ora 7 dimineață (aceeași oră și la București). Lumina e însă alta: cenușiu-albăstrui, punctată de luminile portului, încă aprinse. Și-apoi nu mai apucăm să ne privim ceasornicele, prinși în angrenajul necruțător al unei veritabile mori de măcinat nervi: circulația. Un confrate relatează — și nu-mi venea să cred — că aici fluxul mașinilor plus abilitatea șoferilor depășesc orice închipuire. Așa e! Este adevărat că, prevăzătorii, șoferii scriu pe mașină: «Păzește-mă, Alah!» E adevărat că nimic comparabil (pare-se cu excepția Hong Kong-ului) nu există pe glob. Așadar, acord acum credit dialogului citit anterior plonjării mele în frenezia calilor-putere:

CĂLĂTORUL: Aveți șoferi extraordinari!

ȘOFERUL: Da, domnule. Restul au pierit.

Pentru cei aproximativ 1 800 000 locuitori ai Istanbulului, la care se adaugă valurile de turiști — nelipsiți fie iarnă, fie vară — rețeaua transporturilor comunale (troleibuze și autobuze) este categoric insuficientă (mai ales dacă avem în vedere și îngustimea străzilor, conservarea «specificului local» arhitectonic). Ingeniozitatea omului deprins să găsească soluțiile practice în orice împrejurare și-a spus cuvântul și de astă dată: mii de taxiuri încăpătoare («Ford», «Chrysler», «Dodge» etc.) străbat orașul la pas («la pas», fiindcă altminteri e imposibil de circulat), având direcții fixe: spre podul Galata, spre bazar, spre «Sfânta Sofia»... Oamenii urcă și coboară din taxiuri, neconștienți. Geamul din dreptul șoferului e deschis în permanență, pietonul dornic să meargă cu automobilul strigă direcția pe care-o dorește — dacă se potrivește — și taxiul stopează. Afacerea e încheiată! Costul — minim. Șoferul îmi explică:

— Cu sistemul ăsta, în loc să stau în stație, așteptând un client care să-și permită să cheltuiască, el singur, costul unei curse întregi, circul prin oraș și culeg amatorii. Într-o singură cursă dintr-un punct într-altul, în loc să transport cinci oameni, transport zece, cinsprezece. Și venitul crește corespunzător.

Sistemul este realmente ingenios, dar are și dezavantaje: lipsa de rigoare a regulilor de circulație. Deși străzile principale au câteodată trei-patru și chiar cinci benzi, nimeni nu respectă banda pe care s-a înscris inițial, nici măcar nu semnalizează schimbarea benzii, totul ar dura prea mult și clientul, cine știe, ar putea fi pierdut. Permanentele opriri bruște, la solicitarea celor de pe trotuare ori a celor din mașini, stînjenesc — evident — fluiditatea circulației. Claxonatul — interzis (dar cum se mai claxonează!).

Discutînd cu un ziarist turc acest aspect «pitoresc» al orașului, l-am întrebat:

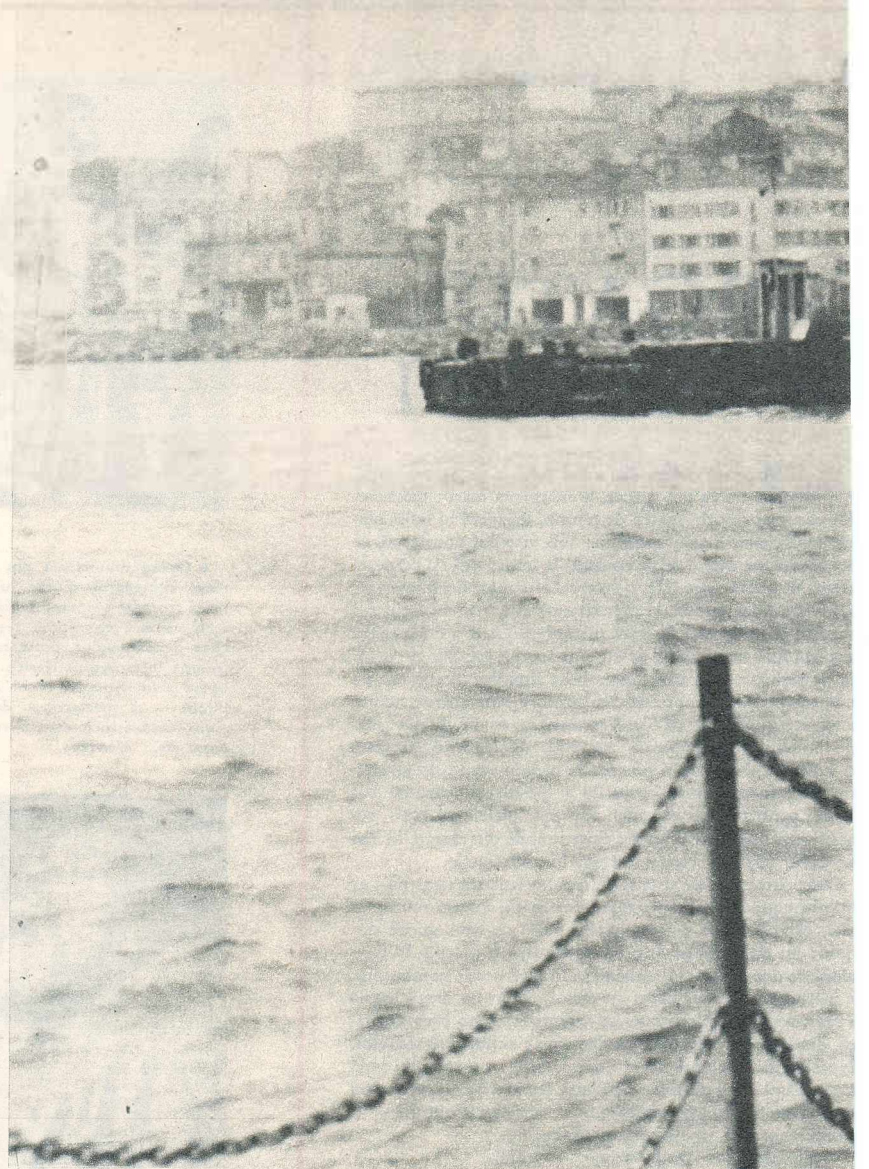
— De ce anume crezi că ține debandada asta? Să țină oare de: a) fuga după câștig? b) suprasolicitare? c) temperament?

— Poate că nu ține de nici una din cele înșirate. Trebuie să știi că marea majoritate a șoferilor din Istanbul sînt, la origine, țărani. Pentru ei, oameni cu studii puține, insuficiente, volanul reprezintă nu numai un mijloc de existență, ci și un prilej de afirmare a propriei capacități. Arta cu care conduc, dublată de riscul pe care și-l asumă în permanență circulînd anarhic, trădează de fapt marea voluptate a omului simplu, ajuns să conducă o mașină ultramodernă, ultraluxoasă. Virtuozitatea lor, «manualitatea», are legătură — probabil — și cu antecedentele lor ereditare, cu lumea de oameni ai muncii din care provin.

Oprîți la un «stop uman» (un polițist căărat pe un pedestal rotund, acoperit de-o umbrelă), îl privesc pe omul legii în exercițiul funcțiunii: este și el uluitor, pe măsura șoferilor, replică ideală, căci n-are o clipă de astîmpăr, intervine cînd trece un autocar de turism, dîndu-i imediat drum liber, sare de la locul lui și împinge o mașină rămasă în pană chiar în intersecție... Polițistul e slab, numai piele și os, și nervi (de altfel, n-am văzut agent de circulație gras, sînt toți «muncii»). Un gest elegant și totodată energic și pornim din nou, în vîlmășagul de automobile, aceste veritabile celule roșii care asigură, circulînd compact pe arterele orașului, respirația diurnă și nocturnă a Istanbulului.

A.B.C.-UL SIMȚULUI PRACTIC

Fără doar și poate, negoțul constituie blazonul orașului. Aici se vinde și se cumpără orice, iar asta înseamnă că găsești de toate. Am întîlnit copii de șase-șapte ani vînzînd ziare și ilustrate, cumpărînd țigări în același timp sau făcînd, pur și simplu troc, pentru ca apoi să vîndă țigări și așa mai departe, o întregă «reacție în lanț» al deosebitului spirit comercial de care pare să fie animat fiecare locuitor al Istanbulului. Spre prînz, cînd a început să plouă mărunț, o ploaie perfect legată de decor, dulce, pulverizată, aproape lascivă, zeci de vînzători de umbrele au împînzit străzile (oameni sârmani, fără «capital», dar care s-au orientat rapid, au luat spre vînzare umbrelele de la negustori, urmînd să încheie socotelile pe seară). Promptitudinea reacțiilor negustorești este, pentru mine, la fel de năucitoare ca și tumultul circulației. Alt exemplu: podul Galata — care face legătura între orașul

Bosfor: 20 de minute din Europa în Asia.

O ploaie filtrată, lascivă, cade peste oraș.

vechi, Istanbul, și orașul nou, Galata sau Pera, de pe malul opus — are două nivele; pietonul nu poate trece de pe o parte pe alta a podului, decât la nivelul inferior, unde nu circulă mașini; aici, jos, foarte aproape de apă, se înșiră micile restaurante în care se vînd preparate de pește proaspăt. Încăperile cuprind maximum opt, zece mese, dar deverul e mare. Aranjamentul e cochec, ușor modern: plastic, neon. Frapant este iarăși simțul practic: rezemați în balustradă, zeci de «tăietori de frunză la ciini» (ca să ne exprimăm eufemistic) țin o sfoară pescărească răsucită pe degetul arătător, fumează și, vizători, așteaptă clipele preferite în care un pește va mușca din momeala undiței. Atunci, făcînd un singur pas (o jumătate de metru separă pescarul improvizat de proprietarul micului restaurant), vînzătorul îl întîlnește pe ipoteticul cumpărător, tîrgul e încheiat la iuțea și pînda continuă: restauratorul îl pîndește pe consumator, pescarul — pește; restauratorul are totuși pește proaspăt, palpitînd în vitrină, celălalt — bani de buzunar și «mijloace de transport pentru vise», adică gologani pentru tutun, atavică îndeletnicire prin părțile locului.

Dar inima comerțului bate cel mai puternic în bazar. Imaginați-vă o colină cu zeci, dacă nu cu sute de străzi întortocheate, în pantă, înguste și totuși feeric luminate. Fiecare stradă sau grup de străzi fac un singur fel de comerț: încălțăminte, îmbrăcăminte, bijuterii, mobilă, covoare... Parcurgi bazarul — vechi de peste 500 de ani — și te trezești încolțit de splendida fiară care poartă numele de negustor. Ești tras de mînele, și se oferă o cafeluță turcească într-o ceșcuță acoperită cu căpăcel de aramă, pusă în pragul prăvăliei, și se vorbește în toate limbile pămîntului (ah, unde ești tu, Turnul Babel), pînă și negustorii minori (înțelegîndu-se prin asta... de vîrstă minoră) au un vocabular de cel puțin 50-100 de

cuvinte din trei-patru limbi de circulație. Ți se vorbește și românește, și se fac și complimente, numai să treci bariera aceea fermecată, dincolo de care comerciantul devine suveran. Și începe tocmeala. Nu există prețuri fixe. Ai senzația că pășești pe un teren de luptă, că încrucești spada cu un scimeur de mare clasă, într-o crîncenă înfruntare pentru supremație, un duel care-mi amintește de voluptatea șoferilor deveniți pentru mine punct de reper. Am făcut cumpărături și dintr-un magazin de pe strada principală — Istiklâl Caddesi — cu prețuri fixe, și-am descoperit un vînzător blazat, lipsit de satisfacția de a face negoț după criteriile sale intime. Era evident mai civilizată, dar mistificarea punctului său de vedere îți sărea în ochi, căci vînzătorul-negustor devenise un funcționar, avea același aer cu funcționarii de la poșta care mi-a timbrat o ilustrată. Oricum, recunoscînd utilitatea prețului fix, fie și într-o economie capitalistă, nu mă pot împiedica să compar situația omului acela cu starea unui animal din junglă, capturat și obligat să stea în cușcă: fără îndoială, sacrificarea animalului e utilă, copiii învață «pe viu» zoologie, însă dacă ne punem în pielea captivului... Sînt absolut convins că, printr-un paradox perfect explicabil, negustorii din bazar — infinit mai puțin avuți decît cei din centru — nu-i invidiază de loc pe colegii lor aflați, în ierarhia negustoriei locale, pe o treaptă net superioară.

— E ca și cum ai fi obligat să trăiești fără aer, mi-a declarat un negustor de suveniruri.

I-am însemnat cuvintele în blocnotes și-am uitat să iau restul. Într-adevăr, vinde suveniruri durabile. N-am să-l uit.

PRO-CONTRA HIPPY

Străzile Istanbulului sînt pline de hippy, dar hippy de «import»: americani, englezi,

italieni... «Sînt pline» e un fel de a spune, însă aici calitatea se transformă în cantitate. L-am fotografiat pe unul și, cu o simplitate nemaipomenită în care nu încap nici umilință, nici rugăminte, îmi cere (fest) o liră. Îl refuz și mă cercetează contrariat, ca și cum fenomenul aș fi fost eu, nu el. Mă rog, cum n-am prejudecăți și cite ceva despre hippy mai știam și eu (doar din lecturi), încerc un schimb de replici:

— Originar din?

— California.

— Încotro?

— India. Merg pentru un an, să mă inițiez în religiile orientale. (Cu toate că nu-mi place să resping nimic *a priori*, de teamă că pierd astfel ocazii de-a cunoaște, nu mă pot împiedica să-l ironizez în gînd: «Cu restul treburilor de pe pămînt ești gata, le-ai terminat!»)

— Părinți ai?

— Am.

— Te-au lăsat? (Pun întrebarea, pentru că interlocutorul meu n-are decît 17-18 ani; nu vi-l mai descriu, fiindcă în presă au apărut destule fotografii ale hippy-ilor.)

Zîmbește și abia acum remarc aerul ușor stupid, de-o tardivă candoare, și-mi dau seama că același lucru l-am înregistrat privind și fețelor celorlalți hippy întîlniți: pe un trup mare, suplu și athletic, un cap mic (dacă nu prin volum, măcar prin expresie), un tip de copii crescuți prea repede fizicește, dar imaturi spiritual. Să considerăm mișcarea lor drept un fel de armada alcătuită din noi Peter Pan (Peter Pan — erou al scriitorului englez Sir James Barrie — 1860-1937, care n-a mai vrut să crească om mare, dorind să rămînă copil)?

Studentul turc cu care stau de vorbă în autobuzul 42 e mai categoric împotriva lor, mărturisindu-mi că nu înțelege să ducă o viață fără muncă. Fiește, mai puțin informat, tînărul student (absolvent al unui an de medicină) judecă unilateral. De ce n-am

dițiile țărilor respective și mai cu seamă ale Statelor Unite, unde s-a născut și există autentică mișcare a hippy-ilor, tineretul preferă să rămînă în faza senină a infantilității, decît să se azvîrle în lupta cu viața dură stăpînită de Zeul Dolar? De altfel, cu aceeași doză de naivitate surprinzătoare, ei înșiși susțin că-i preocupă dezvoltarea și desăvîrșirea spirituală, și asta împotriva dezvoltării și desăvîrșirii materiale. Aberația constă probabil într-asta, în negarea rolului pe care acțiunea materială a omului, primordială, o joacă în evoluția omenirii, a civilizației. Pentru popoarele aflate în plin avînt, cu toate pînzele sus, indiferent de orînduirea socială a fiecărei țări în parte, inactivitatea, exacerbația rolului pe care-l are spiritul «pur» în detrimentul acțiunii materiale sînt de neadmis. Aici îi dau dreptate proaspătului meu prieten turc, studentul care — cu o resemnare semnificativă — îmi mărturisește că trebuie să lase totuși baltă medicina, ca să treacă la Politehnică din «motive familiale» (nu-mi spune «materiale», dar ghicesc ușor asta). Îi urmăresc degetele subțiri, expresive, neliniștite, ținînd cîteva cursuri, dintre care unul în limba engleză (pe care-o vorbește curent, ca de altfel extrem de mulți studenți), și mă întreb unde, în ce ungher cu reziduuri ale istoriei, trebuie azvîrlită imaginea eronată a orientalului molatic, prea visător și prea greu de urnit din loc. Plimbîndu-te prin împrejurimile Universității din Istanbul — cu o vechime de peste o jumătate de mileniu — și ciocnindu-te de studenții cu felurite preocupări, te impresionează plăcut, de la bun început, deosebita seriozitate a acestora (înțelegînd prin seriozitate nu lipsă de vitalitate, de veselie, cum am văzut prin alte locuri de pe glob, revers al unor refuzări spirituale). E plăcut să consemnezi faptul că studenții turci își acordă ei înșiși inițial, considerația ce li se cuvine, adică își iau totalmente în serios rolul viitor și poziția prezentă. Să fie trăsătura aceasta pozitivă legată de simțul practic înăscut și de adaosurile de același ordin, dobîndite pe parcursul creșterii? Aici, unde fiecare minut, fiecare secundă se traduce în ceva precis, oare nimeni nu-și îngăduie să risipească nici măcar monedă mărunță monedă-forțe: timpul? Realitatea avea să mă contrazică rapid, căci intrînd într-o cafenea, am regăsit trecutul în prezent: jucători de cărți, fumători de narghilea, mișcări infinite mai lente, încetinite voit sau instinctiv, ținînd piept astfel cumultului de afară. Mai remarc și o altă reminiscență: îl întreb pe studentul medicinist de ce sînt, la ora aceasta (14, la prînz), atît de puține femei pe stradă și el îmi explică:

— La noi, femeile ies în oraș numai cînd au treabă (deduc că relativ puține sînt în cîmpul muncii), la piață, la facultate, la un spectacol. Dar fără o țintă precisă ele nu prea ies în oraș. Altfel, dacă ne luăm după statistici, numărul femeilor turce îl depășește pe cel al bărbaților... Cum vă plac însă cele pe care le-ați văzut?

— Sînt cam scunde, îmi îngădui să fiu sincer. Măcar din unghiul din care le privesc eu. Altminteri frumoase, trăsături nete, n-au nevoie de fard, pigmentii țin loc și de fond de teint și de rimel, economie mare și de bani, și de artificialitate.

Interlocutorul e satisfăcut, zice: «O.K.». Și roșește. Dar candoarea lui nu seamănă cu cea a hippy-ilor, e mai puțin serafică, mai pămîntească. O prefer.

DA, PĂMÎNTUL E ROTUND

După-amiază, imediat la stînga podului Galata, urc pe debarcader, plătesc o liră pentru dus, una pentru întors, și mă imbarc pe un vas încăpător (am uitat să-mi notez numele lui, dar hai să-i spunem «Metro», fiindcă sute de oameni ajung cu el de pe coasta europeană a Istanbulului pe coasta asiatică). E cel mai rapid vapor din lume. În doar douăzeci de minute trec de pe un continent pe altul. Întîmplarea face (Dumnezeu reporterului) ca apa Bosforului să fie puțin mai agitată decît de obicei (de ce-ar fi marea mai prejos decît uscatul). Pînă să apuci bine să te dezmeticești, te pomenești cu o ceșcuță de cafea fierbinte în mînă, ori cu un pătăruș de ceai. Un tînăr cu o valijoră apare în salon, se oprește în mijlocul călătorilor (majoritatea citesc pa-

(Continuare în pag. 22)

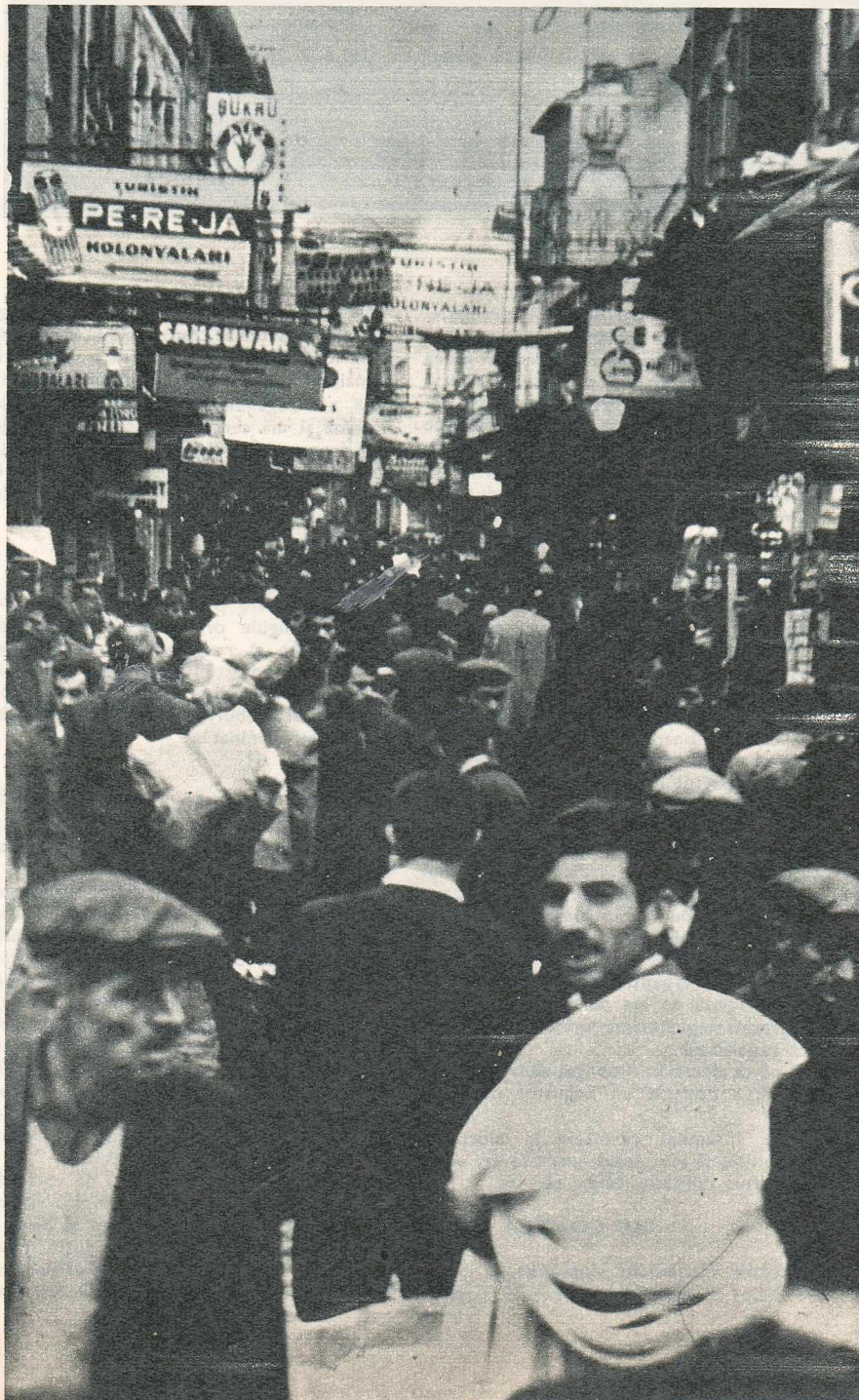

Un cal... putere.

Aici, în bazar, totul se vinde și se cumpără.

gina de sport, unde văd un nume cunoscut tipărit cu litere de o șchioapă: NUNWELLER și, lăsînd bagajul în plasă, dă la iveală o cutiuță, din cutiuță scoate un stilou și demonstrația începe (nu înțeleg boabă din ce spune, dar gesturile sale sînt atît de expresive, cuvintele atît de nuanțat emise, încît pricep): «Doamnelor și domnilor, nu pierdeți ocazia. Peste aproximativ cincisprezece minute veți părăsi acest vas. Ori numai aici, pe vas, aveți prilejul să cumpărați un stilou remarcabil, cu piston, pentru suma minimă de 10 lire, ba nu, 8 lire pentru dumneavoastră. Atențiune! Mai sînt doar 14 minute, un minut a trecut de cînd vă vorbesc. Grăbiți-vă: cantitatea e limitată, produsul garantat, orice reclamație ulterioară se primește tot aici, la bord. Părăsind Europa pentru Asia, asigurați-vă cumpărînd stiloul acesta. Au mai rămas doar 13 minute...» Și așa mai departe. Spre nedumerirea mea, oamenii îl cred pe de-a întregul: vinde, într-un salon cu vreo 80 de pasageri, circa 10 stilouri. Încă o dovadă că aici, în Bosfor, omului îi place să cumpere și să vîndă, așa cum altora le place să cînte, altora — să mînce semințe, altora — să bea. Comerțul rămîne accentul principal al Istanbulului.

În sfîrșit, pun piciorul în Asia. Pămîntul e la fel, semn că Pămîntul e rotund, iar oamenii, străbătîndu-l, întregesc tocmai acest adevăr, bineștiut, pentru care un pămîntean a putut fi totuși blamat de semenii săi. Iată de ce fiecare pas al nostru întru cunoaștere e un argument hotărîtor în favoarea «ereticului» din trecut, o probă supremă că rotunjimea sferei pe care trăim cu toții depinde realmente de noi și numai de noi, de propriii noștri pași.

SATU MARE: TRANSPORTUL LA DOMICILIU

O.C.L.-Produce industriale din Satu Mare a introdus în cîteva unități metoda transportării la domiciliul cumpărătorilor a obiectelor de uz casnic cu folosință îndelungată. Cei ce cumpără frigidere, televizoare, aparate de radio, aragazuri, mașini de cusut sau de spălat etc., de la unitățile «Oțelul» (Piața Libertății), «Radio și televizoare» (bd. Eliberării) sau «Metalocasnica» (str. Samuil Micu-Clain) au asigurate transporturile. Metoda va fi extinsă și la alte unități.

«BAZARUL CURTEA VECHЕ» ȘI ALTELE

Ne-am plictisit de mult de firmele unor magazine care se întitulează «Textile», «Mezeluri-brînzeturii», «Încălțăminte» sau «Corpuri de iluminat». Și am amintit doar de plictiseala pe care o cauzează această monotonică — nu și de incurcăturile generate de existența uneia și aceleiași denumiri pentru mai multe unități.

Se pare că și unele foruri în drept au ajuns să se convingă de neajunsurile prilejuite de asemenea — hai să fim indulgenți și să le spunem neinspirate — firme! Dovada: ordinul nr. 389/1968 al ministrului comerțului interior, prin care trei unități ale I.C.S. — «București» primesc nume mai sugestive. Astfel, magazinul cu articole de textile-galanterie din str. 30 Decembrie nr. 58 se numește «Bazarul Curtea Veche», cel cu profil asemănător din str. Smîrdan nr. 5 — «Bazarul Smîrdan», iar cel cu articole sportive din str. Lipscani nr. 21 — «Olimpic».

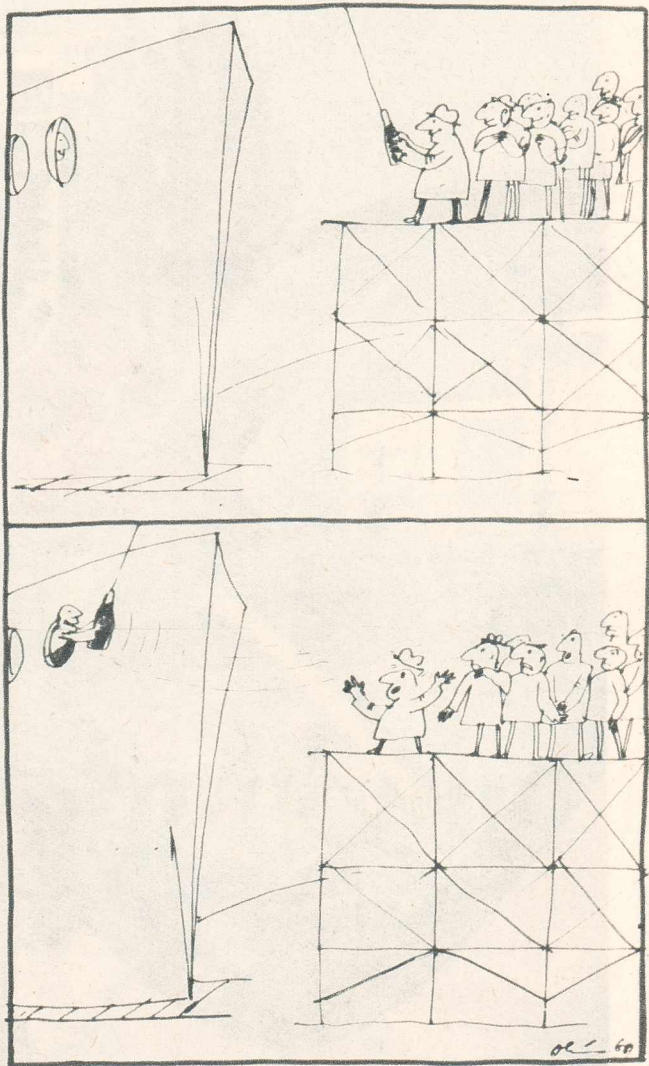
Urăm: multe înainte! Și, dacă se poate, chiar și mai inspirate!

TIMIȘOARA: PRIMUL «DRUGSTORE» DIN ȚARĂ

La Timișoara vor fi redată circuitului comercial o serie de vaduri vechi. Astfel, în str. Rodnei nr. 1 vor lua ființă mai multe unități alimentare; pe bd. 23 August se vor amenaja unități de consignație; în str. Mărășești nr. 1 se vor reda comerțului vechile spații, amenajîndu-se un «drugstore» — prima unitate de acest fel din țară — magazin cu orar permanent (ziua și noaptea) în care se vînd cele mai diferite produse alimentare, cosmetice, de drogherie, de librărie și papetărie, articole de menaj, articole de sport, foto, muzică etc... De asemeni, în ultimele săptămîni a fost redat în folosință, modernizat, restaurantul de veche tradiție «Intim» din str. Romulus 34.

«CASA ARCAȘULUI»

După «Colibele haiducilor» din Piatra Neamț — unitate de alimentație publică cu specific local, a cărei inaugurare, la sfîrșitul verii, am consemnat-o — iată că în județul Neamț se construiește un nou han turistic: «Casa arcașului». Amplasat la poalele Cetății Neamțului, noul han, dispunînd de camere de dormit, restaurant și parking pentru automobile, se află în imediată apropiere a unor obiective turistice deosebit de interesante: vestigiile cetății apărute cîndva de plăieșii lui Ștefan, casele memoriale Ion Creangă și Mihail Sadoveanu, mănăstirile Neamțu, Văratec, Agapia și Secu. Nu prea departe se mai află și alte obiective turistice importante, ca Biczul și lacul de acumulare, Ceahlăul Cheile Bicazului etc.

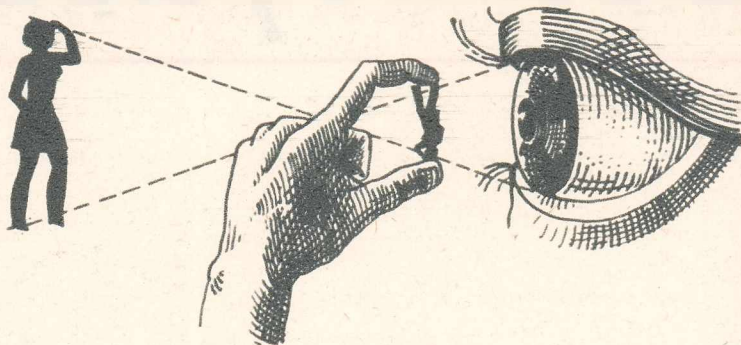

de V. OLAC

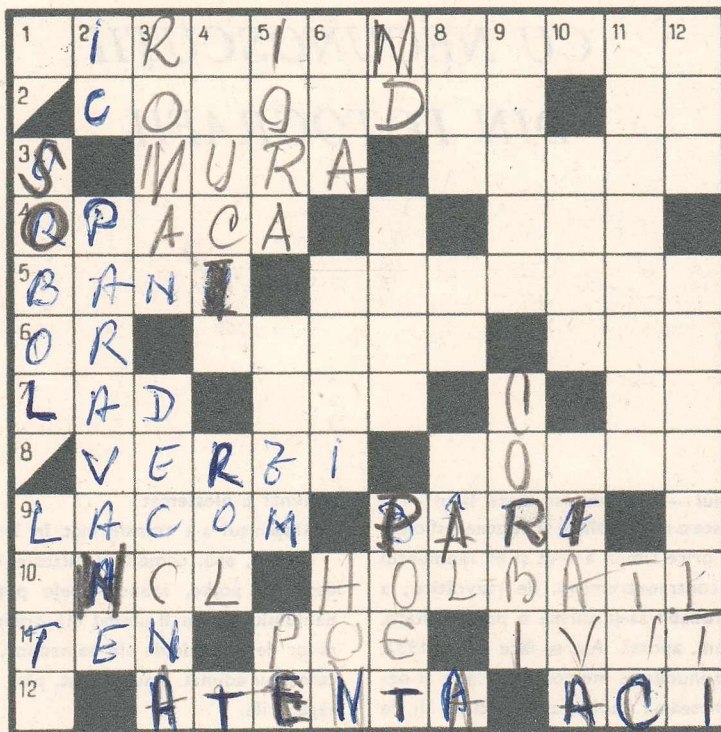

de Nell COBAR

— Bine, tovarășe, am înțeles, s-a spart țeava, e inundație... Acum, vă rog, închideți telefonul.

DIN PRIVIRI

ORIZONTAL: 1) Plante cu flori mari și frumoase, divers colorate, numite și «ochii cucului». 2) Membrană a ochiului, așezată între sclerotică și retină — Un geam prin care degeaba privești. 3) Metaforă pentru ochii negri ... — ... Și alta nu mai puțin poetică. 4) Prin care vederea nu pătrunde (fem.) — Curelușă de meșină. 5) E ochiul dracului (pl.) — O perlă incoloră desprinsă din scoica pleoapelor... 6) Aproape orb! — La el nu te poți uita — De unul singur (pop.). 7) Virf în Elveția — Bine văzuți în sport și... la cărți — În priviri. 8) Culoarea ochilor ce nu trebuie crezuți — Personaj creat de Panait Istrati. 9) Cu un ochi la făină și cu unul la slănină (fem.) — Ciomege. 10) Nume feminin spaniol — Ochi cășcați. 11) Pielea obrazului — Scriitor clasic american, autor al povestirii intitulate «Ochelarlii» — S-a făcut vizibil. 12) E numai ochi și urechi (fem.) — Aici.

VERTICAL: 1) Unul fără ochi —

Alcătuite din mici ochiuri. 2) Pană de despăcat — Pereți ad-hoc meniți să ascundă ceva privirilor. 3) Compozitor român de muzică ușoară, autor al melodiei «Ochi iubiti» — A contura. 4) Șașiu — Capabil uneori să stoarcă lacrimi. 5) Riu în U.R.S.S. — Obiectul unor iluzii optice în deșert (pl.) — Peste. 6) Șoricar — N-au curajul să dea ochii ... — Localitate în Norvegia. 7) Mod extrem! — A da ochi — Cîntă-n versuri privirile iubitei. 8) Oraș în Norvegia — Întrebare — Purtătorul unor ochelari proverbiali. 9) Te face să-nchizi un ochi — Zicala spune că nu-și scot ochii unul altuia. 10) Artiști binevăzuți — Testament (arh.). 11) Specialități gastronomice — Clipitul din ochi, de exemplu. 12) lată (argou) — Fixați cu privirea.

Giuseppe NAVARRA

Cuvinte rare: LAD, IORA, HON, AAS, DIATA.

Dezlegarea jocului «AȘA SAU AȘA, TOT UNA E», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CAFEA — AMOR. 2) ADORMIT — TU. 3) FOC — ETOLE. 4) ER — STIMULI. 5) AMETIT — NAS. 6) ITIT — PARC. 7) ATOM — PUR — U. 8) M — LUNAR — IS. 9) OTELAR — ICI. 10) RU — ISCUSIT.

față în față

DOUĂ CONVORBIRI CU NECUNOSCUȚII DIN FOTOGRAFII

Bahluiul — riu care străbate lașul — a fost și este o apă plăpîndă și de aceea, sfioasă. Dar, ca orice timid, a avut și el, momentul lui de contraextremism, de răzvrătire; a ținut probabil să-și afirme o personalitate, să-i zicem, apoasă. Așa se face că, în 1932, printr-o inundație memorabilă, chiar și ne-luatul în seamă Bahlui, a trăit clipa lui de amploare și impotanță. Din păcate, o impotanță rea și tristă. Bahluiul s-a afirmat în dauna unor oameni deja păgubiți de către o structură socială axată pe egoism și rapacitate.

Oricum, neîndoielnic este un lucru: a fost necesar un eveniment de asemenea proporții, pentru ca obiectivul unui aparat fotografic să se îndrepte asupra mahalalei de pe valea Bahluiului.

Ce răspunsuri ai putea primi dacă ai încerca un interviu cu niște oameni uzi și lehemetuiți de viață? Femeia aceea, înconjurată de trei copii mai mult goi, care stă așezată imediat pe pământ și îl alăptează pe al patrulea, oare ce ar spune? Ce gânduri s-or fi învălmășit atunci — fără răspuns — în mîntea ei?

Fac o tentativă de traducere a imaginilor în vorbe:

— Când vin apele mari, îți salvezi, pe dealuri, ce ai mai de preț — copiii, leagănul mezinului, o cuvertură, o masă, o cană, o oală și cît se poate mai multe scînduri. Vor prinde bine la următorul acoperiș. Pentru cel mic, am laptele din sîn; cu ceilalți, încă nu știu cum am să mă descurc. Casa nu era cine știe ce — lut și baligă de cal, frămîntate cu mîinile mele și uscate la soare — dar era, aveam un adăpost. Apa o să moaie, degrabă-degrabă, chirpiciul și-o să facă din pereți, iar noroi. La ce bun, domnule, să trăiești pe un asemenea

pămînt? E blestemat!

Răspunsul s-a transformat în întrebare.

Pămînt, apă, oameni și mizerie. Mă gîndesc că, poate, atunci, apele puține ale Bahluiului se vor fi umflat din pricina lacrimilor de deznădejde ale oamenilor, lacrimi care s-au adunat, s-au adunat, pînă au rupt zăgazurile.

*

O mișcare a privirii pe o distanță doar de cîteva centimetri, și iată-ne făcînd un salt în timp de 37 de ani.

— Hai, pămîntule, din nou la fotograf!

— Hai!

— Cum doriți, alb-negru sau color? (Fiindcă, între timp, a apărut și pelicula cu cromatică politonă.)

— Color, firește. Pentru cît mai mult realism.

— Zîmbiți vă rog!

— De ce nu?

Vă asigur, pofta de viață revine cînd stai rezemat de aripa mașinii personale și îți privești apartamentul în care copiii tăi se odihnesc fără griji.

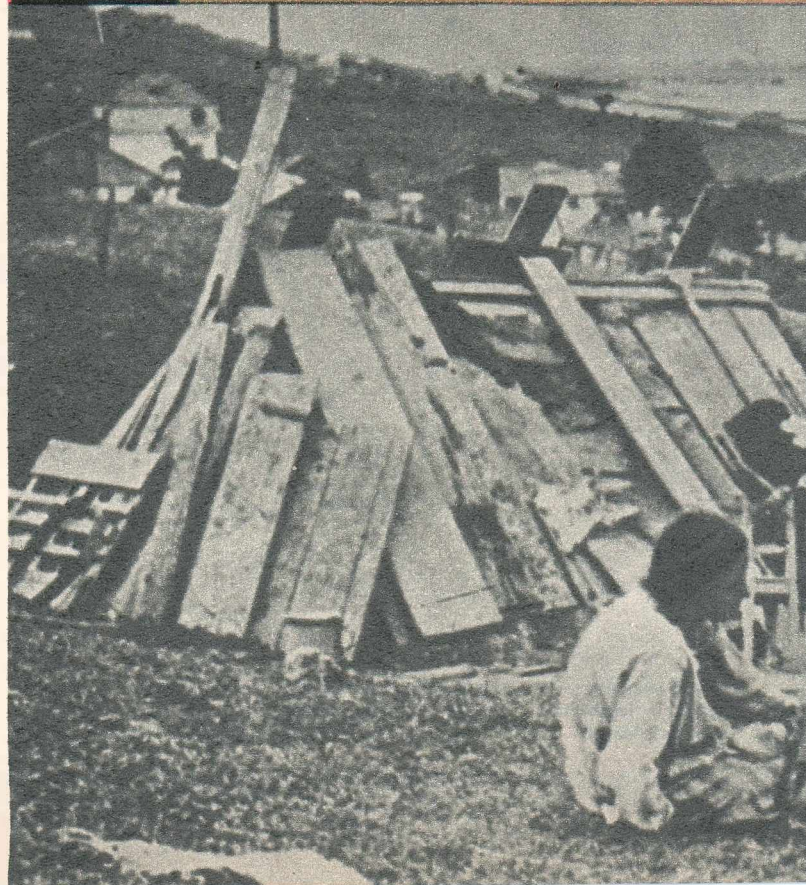
Femeia în roșu, îmi atrage atenția:

— Vreau să prindeți și peluza!

Dorință și comandă precise: inclusiv peluza! Îi este simpatică. Și doar e vorba de aceeași vale a Bahluiului, de același pămînt socotit blestemat, la altă dată, de către alt locuitor al lui.

Nu-i nimic de făcut, trebuie să acceptăm: schimbători sînt oamenii, schimbătoare este fața pămîntului!

Pe malurile Bahluiului, taluzat cu piatră și mușchi special, au apărut, în aval și amonte, pe fișii de ordinul kilometrilor, locuințe, clădiri comerciale și uzine. Parcuri, cămine pentru copii și săli de spectacole. Un teritoriu curățat de o periferie urbană imundă,

nivelat, reorganizat și replantat cu o civilizație materială modernă.

Indiferentă la scurgerea timpului, în valea Bahluiului, structura intimă a solului a rămas aceeași: abundentă în pinze de apă subterane. De aceea, acolo, construcțiile, mai ales cele grele, cu niveluri numeroase, au nevoie de temelii zdravene. Dificultatea însă a fost învinsă. Primul, dintr-un șir de șase blocuri turn, a constituit și-o experiență; dar coeficientul de tasare real nu l-a depășit pe cel prevăzut în proiect, turnul a rămas în picioare, și s-a trecut, fără grijă, la construirea celorlalte cinci.

În valea Bahluiului, structura solului a rămas aceeași. Și totuși, condițiile de trai sînt altele. Asta înseamnă că nu pămîntul, că nu locul este blestemat. Cauzele schimbărilor în felul de viață al oamenilor trebuie

căutate — corespunzător — în transformările din altă structură.

Căci, apa aceea multă din 1932, n-a făcut să rodească doar fructele descurajării, ci și pe cele ale unei cumplite minii.

Două fotografii, doi termeni de comparație, două dovezi care îndeamnă la un «să-ți amintești!» patetic, la o apreciere reverențioasă a prezentului și la o amplificare conștientă a sentimentului de responsabilitate pentru o a treia fotografie peste timp, de responsabilitate pentru viitorul acestui pămînt binecuvîntat al nostru.

Comparativ cu ce a fost, avem un prezent excelent. Comparativ cu noile noastre pretenții, este încă loc de mai bine. Ceea ce înseamnă un țel și, totodată, o sarcină.

N. IONESCU

Viata secreta a lui Walter Mitty

după James THURBER

«Vom trece!» Vocea comandantului suna ca scrișnetul gheții sparte. Purta uniformă de gală, cu șapca albă plină de fireturi trasă adînc pe ochii cenușii și reci. «După părerea mea n-o să reușim, domnule comandant». «Nu ți-am cerut părerea locotenente Berg» — răspunse rece comandantul. «Vom trece!» Pulsul cilindrilor crescuse: puf-puf-puf-PUF-PUF. Comandantul privea intens gheața ce se forma pe parbrizul postului de comandă. Răsuci o serie de cadrane complicate. «Conectați auxiliariul nr. 8» — comandă el răstit.

«Conectați auxiliariul nr. 8» — repetă locotenentul Berg.

«Forță maximă în turela nr. 3!» — strigă comandantul. «Forță maximă în turela nr. 3!» Oamenii din echipaj se priviră zîmbind. «Bătrînu ne scoate iar din încurcătură. Nu se teme nici de dracul». — «Mai încet! Conduci prea repede!» — se răsti doamna Mitty. De ce conduci atît de repede?»

«Poftim?» — întrebă distrat Walter Mitty. Neplăcut impresionat își privi nevasta așezată lîngă el. Părea o necunoscută, ca o femeie complet străină, apostrofîndu-l din mulțime. «Mergeai cu 90 pe oră — repetă ea. Știi că nu-mi place să mergi cu mai mult de 70! Adineaori atinseseși 90». Walter Mitty continuă să conducă tăcut mașina spre Waterbury, urletul hidroavionului trecînd prin cea mai grozavă furtună întîlnită în toată aviația marină în ultimii 20 de ani, pierzîndu-se undeva în străfundurile conștiinței sale. «Iar ești surescitat. Iar ai o zi proastă. Trebuie să te consulte neapărat dr. Renshaw».

Walter Mitty opri mașina în fața salonului de coafură. «Nu uita să-ți cumperi galoși cît mă coafez». «N-am nevoie de galoși» — răspunse Mitty. «Ba da! Cred că ne-am lămurit» — răspunse ea și, coborînd din mașină, adăugă: «Nu mai ești tînăr — remarcă la care Mitty ambală nervos motorul... De ce nu-ți pui mănușile? Le-ai pierdut?» Walter Mitty le scoase supus din buzunar, îmbrăcîndu-le, dar la primul stop le scoase. «Dă-i bătaie» — se răsti la el sergentul care dirija circulația. Își trase din nou mănușile și plecă grăbit. O vreme conduse la întîmplare, apoi se îndreptă spre locul de parcare trecînd prin fața spitalului.

...«Este Wellington McMillan, bancherul milionar» — spuse o soră de caritate drăguță. «Daa?» — răspunse Walter Mitty scoțîndu-și încet mănușile. Cine a preluat cazul?»

«Dr. Renshaw și dr. Benbow, dar au sosit și doi specialiști, dr. Remington din New York și dr. Pritchard-Mitford care a venit cu avionul de la Londra». Ușa care dădea într-un coridor lung și înghețat se deschise și apăru dr. Renshaw. Părea extenuat și îngrijorat. «Alo, Mitty. Sîntem la ananghie în cazul lui McMillan, milionarul. Obsteriza traiecului ductal. Terțiar. Aș vrea să-l vezi». «Cu plăcere» — răspunse Mitty.

În sala de operație se făcure prezentările în șoaptă: «dr. Remington, dr. Mitty, dr. Pritchard-Mitford, dr. Mitty». «V-am citit cartea despre streptotricosă — spuse dr. Pritchard-Mitford, dînd mîna. O performanță strălucită, domnule». «Mulțumesc». «Nu știam că ești în America, Mitty — mormăi Remington — altfel n-am mai fi fost nevoiți să venim pentru cazul ăsta de terțiar». «Sînteți foarte amabili» — murmură Mitty. În acel moment, o mașină imensă și complicată conectată la masa de operație, avînd o mulțime de tuburi și șirme, începu să dea rateuri. Un tînăr intern strigă alarmat: «Instalația extracorporală este defectă! Pe coasta de est nu-i nimeni în stare să repare instalația aceasta». «Calmează-te, tinere!» — răspunse rece, în șoaptă, Mitty, care se repezi la mașina care mergea din ce în ce mai prost. Manevră cu îndemîinare o serie de cadrane strălucitoare. «Dați-mi un stilou» — se răsti el. Cineva-i dădu stiloul. Mitty trase în afară un piston defect înlocuindu-l cu stiloul. «Aveți zece minute ca să terminați operația». O soră grăbită șopti ceva doctorului Renshaw, care se ngălbeni și, întorcîndu-se spre Mitty, anunță nervos: «A apărut coreopsosa, ce-ar fi să preiei cazul, Mitty?» Mitty se uită întrebător la cei doi specialiști. «Cum vreți». Își puse halatul, masca și mănușile de cauciuc, iar asistentele începură să-i întindă instrumentele strălucitoare...

(Walter Mitty visează cu ochii deschiși în holul hotelului, așteptîndu-și nevasta.)

Cineva-l zgîlții de umăr. «Te caut prin tot hotelul. Ce te-ai ascuns tocmai aici?» — se răsti doamna Mitty la el. Nu știai că te caut?»

«Am să zbor singur» — răspunse Mitty vag. «Poftim?» — întrebă doamna Mitty. Ai cum-părat sărăcia aia? Cum îi spu-

Soția și fiul erau plecați la soacra-mea, ceea ce m-a făcut să vin acasă spre miezul nopții. Ca totdeauna după un pahar cu vin eram mai vesel ca de obicei și cînd am deschis ușa locuinței pot spune că scoteam chiar triluri.

În sufragerie ardeau luminile. În mintea mea a încolțit gîndul că uitasem lumina aprinsă și, îndreptîndu-mă spre camera luminată, îmi blestemam firea de uituc. Nu era însă vorba de așa ceva.

Doi indivizi, pe care nu-i mai văzusem niciodată, scotoceau prin sertarele deschise, umplînd de zor un geamantan ce se afla pe podea. În același timp schimbau în grabă priviri pline de înțeles. Parcă s-ar fi pregătit să plece în concediu sau în altă parte, pentru mai mult timp.

Cînd, în fine, m-au observat — buimăcit de surpriză — cel cu barba roșcovană mă luă din scurt:

— Ce vreți?

— Asta-i bună! — replicai eu. Doar este locuința mea! Probabil că este vorba de o eroare, nu-i așa?!...

— De loc, nu... dar dumneavoastră urma să vă întoarceți mai tîrziu...

— Da, prietenii erau cam obosiți și de aceea mi-au dat drumul mai devreme acasă. Acum pot să întreb ce se petrece aici?

— Nu vedeți? Sîntem tîlhari!

— O, exclamai, și mă făcui alb ca varul.

Imediat însă am devenit mai lucid ca oricînd. Aruncînd o privire asupra lucrurilor pe care tîlharii intenționau să le ia cu ei, oftai smerit:

— Nu se poate face oare nimic, domnilor? N-o să mă distrugeți doar, împreună cu toată familia?

— Trăiți din salariu? — mă întrebă tînărul cu ochelari, în timp ce împătorea cu grijă paltonul de iarnă al soției mele.

— Desigur.

— Asigurările vă vor plăti o despăgubire apreciabilă, nu e-așa? — mă întrebă proprietarul bărbii roșcovane, ce-ar fi putut să fie doar lipită.

— Nu sînt nici asigurat!

— Nu sînteți asigurat? Aceasta este o ușurință condamnabilă. Ce mai putem face acum?

Mi se păru că barba roșcovană cedase oarecum. Continuă:

— Aceasta depinde de dv., domnilor!

— Ce spui, Vladek, să-l lăsăm în pace? Numai de data asta...

Vladek, tînărul cu ochelari, scoase din buzunar un teanc de formulare, spunînd:

— Asigurați-vă cît mai repede! O să vă jefuim mai tîrziu... Apoi, se adresă bărbosului:

să ningă, fulgii de zăpadă amestecîndu-se și cu picături de ploaie. Se rezemă de zid fumîndu-și țigara... Lu poziția de dreptei.

«La dracu cu eșarfa» — spuse cu dispreț Walter Mitty. Trase un ultim fum de țigară, aruncînd-o departe. Apoi, cu zîmbetul fluturîndu pe buze, înfruntă plutonul de execuție, drept, nemișcat, mîndru și disprețuitor, el, Walter Mitty, neînvinsul, neînțelesul, pînă la sfîrșit.

Traducere de George Amilcau TĂSLĂOANU

tîlharii

de Jan HUCZA

— Haide, Jeronime, să plecăm!

Într-adevăr, plecară. De atunci au trecut două luni și eu îmi frîng mereu creierii și nu pot să mă lămuresc dacă erau salariați ingineri ai societății de asigurare sau niște tîlhari generoși!...

Traducere de A. ENACHE

Ilustrație de V. OLAC

fără invidie

Sînt unii care-și invidiază strămoșii. Nu e cazul, zău! Strămoșii trebuie respectați, admirați și chiar criticați, dar de invidiat nici pe departe. Închipuiți-vă că ați trăi pe vremea romanilor și ați fi un cetățean onorabil al Cetății Eterne. Credeți că v-ar conveni? Nici tu televizor, nici cinema, nici teatru, nici excursii ONT, nici măcar mult huliitul autobuz 42, fără a mai vorbi de cafea-express, de cabernet de Simbu-rești, și altele altele. Cît despre mîncare, să nu mai vorbim! Să luăm doar un exemplu. Metellus, mare pontif, scria în indicele 4 al Analelor sale că atunci cînd prea cinstitul Lentulus a devenit flamen al lui Mars, și-a invitat neamurile și amicii la un prînz, unde s-a servit următorul meniu:

Aperitive: arici și stridii crude — la discreție; specialități de moluște (pe-loride, spondilii și glicomarine), găină grasă cu sparanghel, urzici de mare, cocoșari, rinichi de capră și mistreț, scoici (murex și purpură);

Mîncăruri: cap de mistreț, platouri cu pește, platouri cu uger, rațe, lișițe fierte, iepure, turtă de făină și piine de Picenum. (Și cînd te gîndești că pe vremea aceea, nu aveau nici bicarbonat și nici carbocif, săracii!)

Dacă — după o țuică bună — v-ar servi cineva azi, ca aperitiv, un echinoderm cu țepii zbîrlîți și miros de ocean — i-ați da cu ariciul în cap! Sau ce ați face dacă după niște flanduri de urzici de mare (care v-ar bășica limba), gazda v-ar plimba pe sub nas un spondil bleg (a nu se confunda cu spondeu), adică o molușcă proaspăt spînzurată pentru festinul la care luați parte? Cît despre combinația de rinichi de capră și de mistreț, să nu mai vorbim! Deci, nu-i invidiați pe strămoși! Chiar dacă nu deveniți flamen al lui Mars, ca om ce cinstiți bunurile obiceiurilor tradiționale ale ospitalității, puteți întocmi, în caz de festin familiar, un meniu net superior.

De pildă — fără a intra în prea multe amănunte — serviți la început ca aperitiv: costiță afumată rece (pe care o fierbeți bine cu câteva boabe de piper și o foaie de dafin după care țineți-o afară 24 de ore să înghețe), apoi cîrnați trandafiri fierbinți (pe care-i fierbeți în zeamă de varză diluată puțin cu apă), și pateu de ficat (frecat cu puțin unt), aranjat pe un mic platou cu feliuțe de castraveți, murați în oțet. La acest aperitiv e indicat să se bea măcar un păhărel de spumă de drojdie (care se găsește la orice alimentară, avînd pe etichetă mențiunea că a fost premiată cu Medalia de argint la Lubljana în 1957).

Ca mîncăruri, e mai indicat să vă mărginiți la un singur fel: miel la cuptor (oricine știe a-l pregăti), cu salată verde, tăiată mărunt și stropită cu puțin ulei și lămție.

Dacă încheiați meniul cu brînză de nasal și mere renete, puteți nu numai să vă stingeți setea cu un vin alb demisec, ci puteți încheia masa cu dictonul latin actualizat: «Pa Cezar, comensanii te compătimitant!»

P.P. NAȘU

POLIGLOT

Doritor de a atrage atenția și — implicit — ralele turiștilor străini, proprietarul unui r din localitatea spaniolă Benicarlo a rnat la intrare o firmă pe care scrie: «Aici se vorbește franțuzește prin semne». Este, fără îndoială, cel mai original dintre letele limbii lui Molière...

AUTOSERVIRE...

În istoria medicinei sînt cunoscute doar cîteva cazuri de intervenții chirurgicale în care operatorul și pacientul au fost una și aceeași persoană. Firește, nu este vorba de automutilări sau de acele soluții în extremis, aplicate cu eroismul disperării de diferiți exploratori polari care și-au amputat o mînă sau un picior degerat pentru a evita moartea prin gangrenă. Și nici de acte empirice, cum este cel al potcovarului olandez Jan de Doot care în 1651 și-a extras singur un calcul biliar enorm (folosind un briceag ascuțit iar drept anestezic... oțet!), ci de operații după toate regulile artei, practicate de chirurghi îndrăzneți, asupra propriului corp, în scopuri științifice.

Cu cîțva timp în urmă, prestigioasa publicație canadiană *M D of Canada* — *Medical newsmagazine*, trecînd în revistă aceste acte de eroism conștient, consenmează importanța și totodată ordinea lor cronologică. Printre alții, revista menționează pe doctorul român Gheorghe Sîrbulescu, intern la Spitalul Asigurărilor Sociale, care în 1932, luna decembrie, și-a practicat singur apen-

dectomia.

La acea dată metoda anesteziei locale, apărută de puțină vreme, nu era încă în vederile medicilor noștri.

Convins de eficacitatea și avantajele anesteziei locale, tînărul intern al prof. dr. Traian Nasta de la Spitalul Asigurărilor Sociale, dr. Gh. Sîrbulescu s-a decis să demonstreze practic eficiența acestei metode, operîndu-se singur de apendicită. La 23 decembrie 1932, înconjurat de circa 20 colegi care-l priveau cu scepticism, tînărul chirurg s-a urcat pe masa de operație, înclinată într-o poziție convenabilă, și-a infiltrat novocaina în regiunea apendiculară și după instalarea anesteziei a trecut la actul operator: deschiderea abdomenului — exteriorizarea apendicelui — legarea, extirparea acestuia — refacerea straturilor anatomice.

Urmărilor acestei îndrăznețe demonstrații de autochirurgie a medicului român Gh. Sîrbulescu nu s-au lăsat așteptate, în clinica prof. dr. Traian Nasta trecîndu-se la aplicarea curentă a anesteziei locale în operații.

Ion Valeriu POPA

PE POST DE BEATNIC

Enzație la Grădina zoologică din San Diego (California): Bill, urangutanul, s-a situat rm pe poziții avangardiste. Ca atare, a loptat — cum se și cuvine — coafura beatnic. Se pare că abia acum și acolo, zoo, moda aceasta și-a aflat, în fine, adrul cel mai potrivit...

SEMNELE PRIETENIEI

Corespondență specială de la Eugen MARINESCU

Invitat recent de către Unge Akademikerer Kor din Copenhaga să susțină mai multe spectacole, corul Conservatorului «Gh. Dima» din Cluj a fost înconjurat și primit pretutindeni — la Copenhaga, la Haslev, la Rodovre sau la Helsingor, la Louisiana sau Frederiksberg etc. — cu interes și căldură. Numeroase ziare daneze au dedicat cronici elogioase spectacolelor susținute în capitală sau în alte orașe. «Un cor virtuos», «Un cor studentesc care încântă», «Virtuoșii din România» — sînt numai cîteva titluri sub care au fost inserate cronicile.

«Muzica, pictura, literatura nu au granițe; ele sînt dovezi ale realității, cu care oamenii, sfidînd meridianele și paralelele, se apropie, se cunosc, își ascultă sufletele. Și voi, studenți ai României, ne-ați demonstrat o dată în plus acest lucru». Cu aceste cuvinte ne-au întâmpinat cadrele didactice și elevii ultimului an de la

școala superioară din Rodovre.

Cum era și firesc, cele mai multe întâlniri le-am avut cu studenții. La universitatea sau la clubul «H. C. Andersen», căminele lor studențești sau în timp vizitelor făcute la ei acasă, la serile de sănătate ne-au bucurat semnele de prietenie care îi animă pe danezi față de tineretul, față de poporul nostru. Mai mulți studenți și cadre didactice din R.F. Germaniei, aflați aici la specializare, ne-au mărturisit la rîndul lor că au fost încântați de calitatea programului susținut de corala din Cluj în aula universității daneze. Grupul românesc a răspuns cu plăcere și invitației ce i-au adresat-o studenții olandezi, aflați în excursie în Danemarca: de a petrece o seară împreună cu ei.

Au fost întâlniri prietenești, în timp cărora am încercat din nou să satisfacem că sîntem fii ai unei țări care se bucură de stimă și simpatie totodată.

SKOPLJE

PĂCALĂ A ÎNVĂȚAT SĂ GLUMEASCĂ ÎN SÎRBEȘTE

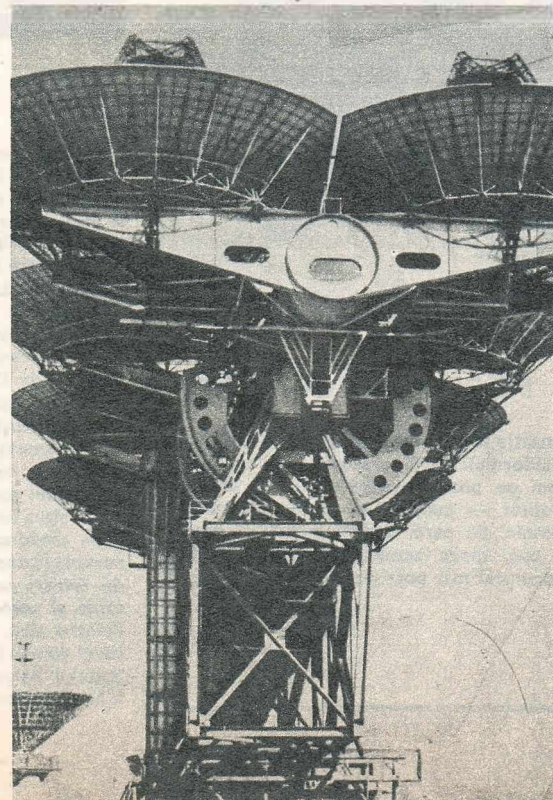
Corespondență specială de la Valentin SILVESTRU

De la Niš, frumosul oraș sîrbesc înfășurat acum în omăt, la frigurosul Kumanovo, de aici prin defileuri înalte scufundate în cețuri lăptoase la Bitola cea cu mulți aromâni, coborînd apoi la Ohrida unde aerul blînd și pur al imensului lac albastru ține arborii veșnic verzi, și mai departe, la Prilep, iar de acolo în capitala Macedoniai, renăscutul Skoplje, teatrul bucureștean «Ion Creangă» a purtat timp de o săptămînă «Năzdrăvăniile lui Păcală» într-un turneu devenit lute notoriu în întreaga republică.

N-a fost o călătorie ușoară în acest anotimp aspru și poate că unele puncte ale itinerarului iugoslav erau evitabile, dar însuflețirea deosebită cu care s-a dovedit a fi așteptată reprezentația românească, manifestările foarte călduroase de care au avut parte artiștii noștri, atenția remarcabilă și extrem de operativă ce le-a fost acordată de presă, radio și televiziune au justificat pînă la urmă pretutindeni efortul întreprins. A produs o puternică impresie faptul că actorii au rostit cea mai mare

parte a replicilor în limba sîrbă. Cu atît mai mult cu cît în viziunea regizorală originală și plină de vervă a lui Barbu Dumescu numeroase situații obligau personajele la un dialog direct cu sala. Pe lîng Păcală, interpretat cu mare și autentică vioaie populară de Ion Arcudeanu, a mai apărut ad-hoc și un Tindală (Manea Enache), mucalit comentator în dialectele locale ale acțiunii care a sporit comunicat vitatea spectacolului.

Personalități prezente în sălile de pînă la un moment dat au declarat satisfacția pentru realizarea colectivului bucureștean. Directorul Teatrului Național sîrb din Niš Ivan Vuciković, a apreciat îndeosebi spiritul colectiv și dinamismul montării. Președintele Skupștinei din Kumanovo, Mitko Pejovski, i-a plăcut mai cu seamă jocul firesc, spontan, al actorilor. Regizorul Liubisa Georgievski din Skoplje i s-au părut de mari valori plastice, în sensul stilizării moderne a artei populare, decorurile și costumele Elenei Simirad-Munteanu. Directorul general al radioteleviziunii

NEW YORK

Greva muncitorilor de la transporturile de combustibil a lăsat fără încălzire aproape 20 000 de apartamente. Rezultatul: 2 400 cazuri de gripă.

BONN

Ministrul federal al alimentației, Höcherl, a respins categoric propunerea Pieței comune de a se reduce cu 4% prețurile produselor agricole în Republica Federală a Germaniei.

BERLIN

Concernul francez Schneider-Creusot urmează să construiască, în virtutea unui contract, în R.D. Germană o uzină de produse sintetice, care va fi una din cele mai noi din Europa. Investițiile corespunzătoare se ridică la 200 de milioane de mărci.

PARIS

Anul acesta turiștii francezi care doresc să călătorească peste hotarele țării trebuie să plătească o taxă de 1 200, deci cu 500 franci mai mult decît în anul trecut.

STOCKHOLM

În primul său interviu acordat presei, prințul moștenitor al Suediei, Carl Gustav, în vîrstă de 22 ani, a făcut o declarație care a stîrnit senzație: «Cea mai mare dorință a mea ar fi fost să devin țăran».

CAPE KENNEDY

După zborul navei «Apollo-8», febra cosmică este în plină creștere. Pînă în prezent peste 100 de cetățeni americani au cerut să fie trecuți pe lista de pasageri pentru... Lună, întocmită de compania aviatică PanAm.

LENINGRAD

A fost definitivat proiectul construirii unui oraș circular, special adaptat condițiilor atmosferice din zonele polare. Orașul va avea inițial o populație de numai 3 500 locuitori și va fi dotat cu mijloace perfecționate de asigurare împotriva intemperiilor.

AMSTERDAM

Un nou muzeu Van Gogh va fi deschis sub patronajul Fundației care poartă numele marelui pictor. Vor fi expuse peste 100 de lucrări între care unele recent descoperite.

SEUL

Alți trei cetățeni sud-coreeni au fost judecați și condamnați la moarte sub acuzație de spionaj și de legătură cu organizațiile patriotice care operează în ilegalitate împotriva guvernanților din Seul.

DAR ES SALAAM

Pier Paolo Pasolini împreună cu un grup de cineaști italieni se află de cîteva săptămîni în Tanzania unde se turnează un film în culori cu subiect mitologic. Concomitent, Pasolini realizează în Tanzania un mare reportaj filmat pentru televiziune despre Africa nouă.

BUDAPESTA

Colaborare economică ungaro-japoneză. Tratatative cu firma «Mittsubishi» pentru o eventuală fabrică în colaborare a unor instalații de laminare a oțelurilor superioare; negocieri cu «Niss Iwai» pentru fabricarea în Ungaria a unor tractoare pe baza licențelor nipone.

BANGKOK

Numai în ultimii ani s-au înregistrat în Thailanda 2 000 de nașteri de copii nelegitimi. Autoritățile consideră că tații lor legitimi se află printre militarii americani care au staționat în Thailanda și s-au reîntors apoi în S.U.A.

SALZBURG

Mîine se deschide Săptămîna Mozart 1969. Concertul inaugural va avea loc la Catedrala din Salzburg. În prima seară, programul cuprinde un spectacol de gală cu opera «Nunta lui Figaro».

NOROCOȘII

TRECUT. Am citit într-o revistă interviul unui eminent savant. Niciodată inteligența omească nu a străpuns atît de departe tenebrele dinaintea noastră. Era ceva amețitor în această discuție, pentru că mintea noastră era torturată ca să priceapă ceva care o laminează: ce a fost înainte de început? Înainte de început, spunea savantul, a fost anti-începutul, pentru că înainte de univers o fost anti-universul, adică o lume ciudată, întoarsă pe dos, care nu era totuși altceva decît imaginea reflectată de oglindă a lumii noastre. În acea gheană cosmică de anti-început s-a declanșat un proces în urma căruia a început să apară mai multă substanță decît anti-substanță și anti-universul s-a contractat încetul cu încetul, devenind acel ceva căruia noi i-am spus «Univers». A fost un mare

noroc pe capul nostru că s-a întimplat acest decalaj între substanță și anti-substanță, ne încredințăm omul de știință. Dacă particulele și anti-particulele ar fi luat naștere într-un ritm egal, lumea noastră nu ar fi putut exista, pentru că este suficient ca 0,3 grame de substanță să se ciocnească cu 0,3 grame de anti-substanță pentru ca să se producă o explozie de bombă atomică. Gîndiți-vă cîte milioane și trilioane de tone de substanță și anti-substanță ar fi putut să facă poc, și recunoașteți că Dumnezeu ne-a pus mina-n cap chiar din vremea cînd el stăpînea lumea ca anti-Dumnezeu. Recunoașteți că în privința trecutului stăm bine.

VIITOR. Ani de zile castelele oamenilor de știință au fost torturate de o problemă vitală: cu ce-o să ne hrănim nepoții, strănepoții și strănepoții strănepoților? Iată că sîntem norocoși de două ori. Savanții au descoperit că Oceanul Mondial e capabil să hrănească de 4-5 ori mai mulți oameni ca uscatul, că algele conțin de două ori mai multe albumine decît carnea de porc

și că, servite proaspete, ele încorporează în masa lor toate vitaminele pămîntului. Statisticienii ne asigură și ei că de pe un hectar de mare se poate obține o cantitate de pește de două ori mai mare decît cantitatea de carne ce se produce pe un hectar de pășune. E cazul deci să dormiți liniștiți. Urmașii dv. din anul 2500 nu vor muri de scorbut și nici de inanție. Să recunoaștem deci că și în privința viitorului stăm destul de bine.

PREZENT. Într-o revistă cu hirtie mătăsoasă și cu fotografii în culori de curcubeu citesc articolul unui reporter care povestește un instantaneu din Biafra: «În satele suprapopulate ale brusei, înecate de miasmele dulcele ale cadavrelor putrezite la soare, copiii se bat pentru un ciot de lemn pe care îl sug ca să-și înșele foamea. Ultimul ciine a fost devorat de mult și un jurnalist povestește despre un copil care suga capul unui șoarece mort, care...». Mă opresc aici, pentru că dactilografa n-a mai vrut să-mi copieze citatul.

Ecaterina OPROIU

ciudata piață comună

de Silviu BRUCAN

Observatorul care în aceste prime zile ale lui 1969 frunzărește presa vest-europeană este oarecum șocat întâlnind titluri ca «Duelul monetar franco-vest-german», «Noi conflicte intercomunitare» sau «Planul Mansholt provoacă serioase opoziții din partea celor șase». Doar este știut că la 1 iulie 1968 au fost abolite complet barierele vamale dintre cele șase țări ale Pieței comune, cu excepția doar a celor privind unele produse agricole, și că evenimentul a fost celebrat ca lumina care se vede la capătul tunelului întunecat al rivalităților economice dintre parteneri. Oare așa trebuie să arate relațiile dintre țări care și-au propus să realizeze «integrarea» economică?

Desigur, experiența istorică a perioadei postbelice îndeamnă la ceea ce înțelepciunea populară românească sfătuiește prin formula: omule, nu te pripil! Pesemne că această Piață comună prezintă nisaiva avantaje, din moment ce în pofida atîtor conflicte și certuri cei șase membri se străduiesc din răsputeri să o mențină, iar alte state ca Anglia, Danemarca, Norvegia, care nu pot fi suspectate de aventurism, doresc să intre și ele în ea. Doar nu putem presupune că toate aceste guverne țin cu tot dinadinsul să-și creeze dificultăți și buclucuri de care și așa nu duc lipsă. Iată, de pildă, faptul că în cei nouă ani care au trecut de la înființare, schimburile intercomunitare au crescut de trei ori și jumătate nu este un fenomen minor într-o lume în care fiecare țară se zbate să-și păstreze poziția pe piața mondială, darmită să o mai și îmbunătățească.

Cu aceasta se încheie însă «părțile pozitive» și începe calvarul neajunsurilor. Faptele arată că procesul de integrare economică, departe de a elimina contradicțiile dintre țări, le imprimă forme noi și, în măsura în care le ghemuiește într-un cadru mai închis, și manifestarea lor devine mai explozivă. Recenta criză monetară este tipică în această privință. «Le Nouvel Observateur» relatează că într-o notă oficială franceză adresată la 9 noiembrie cancelarului Kiesinger se cerea acestuia să ia măsuri energice pentru a frîna fuga capitalurilor franceze în R.F.G., în caz contrar Franța urmînd «a-și reconsidera politica europeană», ceea ce echivala cu un serios avertisment pentru Bonn. De altfel, nici la Bonn

tonul nu a fost mai amabil atunci cînd s-a subliniat că singura soluție este devvalorizarea francului, respinsă la Paris. Duelul monetar dintre cei doi pretendenți la hegemonia Pieței comune va continua în 1969 cu avînt crescut.

În al doilea rînd, abolirea taxelor vamale pune la ordinea zilei problema ascuțită a sectoarelor economice cu o poziție competitivă slabă, amenințate să fie ruinate sau înghițite de către competitorii mai puternici din alte țări membre — fenomen dureros cu consecințe sociale dramatice semnalat deja în industria minieră. În prezent accentul cade asupra agriculturii și faimosul «Plan Mansholt» pune problema în mod brutal: desființarea micii producții agricole «familiare» în favoarea marilor exploatari capitaliste rentabile și o dată cu aceasta eliminarea pînă în 1970 a cinci milioane de producători, iar pînă în 1980 a încă cinci milioane. Sub raport strict tehnocratic, planul lui Mansholt este logic și aproape inevitabil în condițiile societății capitaliste. Procesul de ruinare a micii proprietăți nu este o noutate. Faptul însă că Mansholt îl oficializează pretinde guvernelor să-l recunoască și să-l conducă într-un ritm mai accelerat, a făcut pe filistinul burghez să scoată strigăte de oroare.

Așa ceva nu s-a mai pomenit în civilizația occidentală! Protestul plin de pudoare al guvernanților camuflează de fapt teama față de reacția milioane de țărani din Franța, R.F.G., Italia care-și văd sfîrșitul cu ochii. Opoziția cea mai categorică față de plan au adoptat-o țărani vest-germani, al căror reprezentant a anunțat «rezistența cea mai sălbatică» față de aplicarea lui. În Franța, unde reacția violentă a țărănimii este mai temută decît oriunde, guvernul a și ținut să critice planul Mansholt. De altfel, aplicarea acestui plan presupune cheltuieli enorme pe care guvernul nici nu și le poate permite în contextul politicii actuale de austeritate.

Într-un cuvînt, buclucurile se țin lanț fără ca de astă dată să mai prezideze asupra ședințelor intercomunitare de la Bruxelles boomul economic și stabilitatea politico-socială care asigurau în trecut acel spațiu de manevră merit a permite guvernelor să cedeze într-o direcție primind satisfacție în alta.

critorul Matija Matecki, a apreciat cu recădere umorul reprezentației, mijloacele artistice variate, modalitatea de anenare a publicului în acțiune. Cotidianul elgrădean «Politika» (numărul din 10 ianuarie) a caracterizat «Năzdrăvăniile» ca o grotescă spiritual stilizată în concepția unui ansamblu omogen, bine pus la punct, cînd cu prospețime», care a binemeritat îndelungatele, furtunoasele aplauze». Iar «Nova Makedonia», «Vecer» și altele au făcut de asemenea comentarii de artă pozitive. Unele opinii referitoare la acțiune și discontinuități ale textului și la necesitatea explicitării citorva momente

scenice mai obscure mi s-au părut îndreptățite.

Ion Lucian, directorul teatrului, precum și alți componenți ai echipei de turneu au fost intervievați de posturile de radio și ziare. Conferința de presă și apoi fragmente din spectacol au fost televizate, recepțiile s-au ținut lanț — totul s-a desfășurat într-o ambianță de amicitie sinceră și interes real pentru schimbul de valori artistice. În aprilie trupa Teatrului Dramatic din Skoplje, în frunte cu energicul ei director și animator, Hristo Ștefanovski, va fi oaspetele țării noastre.

LANȚUL FUZIUNILOR

Revistele economice din Occident ar putea să-și deschidă o rubrică permanentă, intitulată «Căsătorii», datorită abundenței anunțurilor de regrupare a diverselor firme industriale, comerciale sau bancare.

Una dintre cele mai mari fuzionări de firme din istoria S.U.A. e pe cale de a avea loc, după acordul de principiu intervenit recent între două mari societăți petroliere: «Atlantic Richfield Company» și «Sinclair Oil Corporation». Deci deocamdată «logodna». După «căsătorie», cei doi parteneri, însumînd o «zestre» de 3,7 miliarde de dolari, își vor înscrie numele la numărul 5 pe lista «marilor familii» din industria petrolieră americană.

Iată alte cîteva exemple de asemenea «fișe matrimoniale» sui-generis: Acordul «Fiat-Citroën». «Fiat» — primul producător de automobile din Italia și Europa: 25 uzine, 150 000 muncitori, un milion și jumătate de mașini anual. Partenerul francez, «Citroën», este mai «palid» și caută în «căsătorie» panaceul marilor dificultăți financiare care l-au zguduit. Consecința: pe ruta concurenței, «Renault» și «Peugeot» își strîng mîinile în semn de alianță în fața primejdiei. «Ca să putem ridica orice mînușă, fie ea americană sau... europeană!» — declară Pierre Dreyfus, președintele primei dintre cele două firme franceze de automobile.

O adevărată epidemie a fuziunilor s-a răspîndit și în R.F.G., mai ales în bazinul carbonifer al Ruhrului. În Anglia relevăm contopirea firmelor «General Electric» și «English Electric», protagonistele industriei electrotehnice britanice. La Londra, într-unul din apartamentele directoriale, s-a toastat în cinstea «unirii» dintre con-

cernul «Unilever» de produse alimentare (a doua societate ca mărime din Europa occidentală, controlînd 600 de firme în 66 de țări) și compania «Allied Breweries» (dispunînd de peste 10 000 de restaurante și magazine alimentare).

Pe fondul dramatic al luptei de concurență, multe fuziuni devin însă «căsătorii între leu și iepure» sau «căsătorii forțate». În aceste condiții, în locul paharelor de șampanie s-ar potrivi un panegiric. Revista «l'Express», consemnînd accelerarea procesului de concentrare a producției în Franța, arată că în 1968 au avut loc aproape 2000 de fuzionări, mai ales în industria construcțiilor de mașini, siderurgie, industria electrotehnică etc.

Și Statele Unite par a fi cuprinse de febra concentrărilor. Statisticile neoficiale indică pentru 1968 circa 4 200 de fuziuni ale firmelor americane (cu 41 la sută mai mult decît în 1967). O anchetă recentă în rîndul oamenilor de afaceri din Wall Street a pronosticat continuarea «boom»-ului concentrărilor în 1969, considerîndu-se că politica economică de austeritate a actualei administrații, care va fi preluată, mai mult ca probabil, de cea viitoare, reprezintă un nou impuls pentru fuziuni.

«Moda fuziunilor», lansată de întreprinderile capitaliste, se plătește scump pe plan social, cu prețul concedierii a zeci de mii de muncitori. Ea «dezbracă» și «etalează» toate contradicțiile capitalismului contemporan, nu numai dintre monopoluri și păturile muncitoare, dar și dintre monopoluri înseși, dintre burghezia monopolistă și restul burgheziei, mici și mijlocii.

Vasile POPOVICI

PREMIERĂ COSMICĂ '69

La închiderea ediției ne-au parvenit telegrame privind o nouă premieră cosmică sovietică. La 14 ianuarie, nava «Soiuz-4», avînd la bord pe cosmonautul Vladimir Komarov, a început un zbor circumterestru. La 15 ianuarie a fost lansată, de asemenea pe o orbită circumterestră, nava «Soiuz-5», cu un echipaj alcătuit din trei oameni: Boris Volinov, locotenent-colonel, comandantul navei, inginerul cercetător, locotenent-colonelul Evgheni Hrunov și Alexei Eliseev, inginer de bord. Zborul dur două nave reprezintă cea de-a 11-a și respectiv cea de-a 12-a călătorie cosmică efectuată de cosmonauții sovietici, începînd din aprilie 1961, cînd Iuri Gagarin, primul pămîntean care a fost lansat în spațiu, a deschis era zborurilor cosmice. În fotografia din stînga: una dintre antenele cu ajutorul cărora se ține legătura cu stațiile și navele spațiale sovietice.

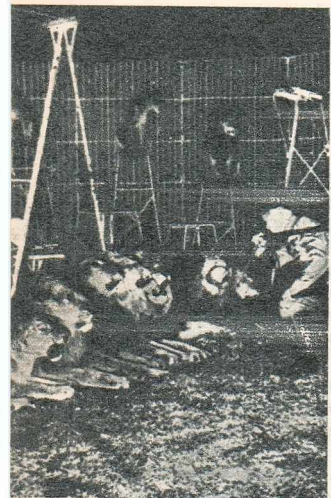

PRIMA AVIA-TOARE ROMÂNĂ

Dintre cele mai puțin de zece femei aviatore, cite existau în anul 1913 în întreaga lume, se număra și o româncă — Elena Stoescu-Caragiani. Școala de pilotaj a făcut-o în București, îndrumată fiind de căpitanul aviator Fotescu (ambii, în fotografie). Neputându-se califica în țară, unde aviația era socotită un domeniu rezervat exclusiv bărbaților, Elena Stoescu își continuă antrenamentele la Paris, unde obține — la 22 ianuarie 1914 — brevetul de pilot cu numărul 1591, eliberat de Federația Aeronautică Internațională.

În anii următori, curajoasa aviatore întreprinde numeroase zboruri pe continentul american — mai ales în Mexic — unde îndeplinește funcția de corespondent de război pentru presa franceză. Reîntorsă în țară, unde i se refuză autorizația de pilot de război, devine soră de caritate la spitalul de campanie instalat în casa părinților săi din Tecuci. A murit în aprilie 1929, la București.

I.M.

LEUL ASASIN

Alfred Schneider s-a făcut cunoscut în perioada dintre cele două războaie mondiale atât în calitate de campion mondial de ciclism, cât și de îndrăzneț novator în domeniul atât de plin de riscuri al ciclului. El este de pildă cel care, pe motocicletă, a executat primul în lume numărul care avea să devină cunoscut sub denumirea de «cercul morții».

Dotat cu mult sînge rece și pasionat de tot ce era legat de arta oamenilor arenei, Alfred Schneider avea să se dedice mai tirziu îmblinzirii animalelor sălbatice. El reușește să obțină în acest domeniu o adevărată performanță, îmblinzind o sută de lei. Unul dintre aceștia însă i-a pus capăt vieții.

Tragedia s-a petrecut într-un circ din Berlin, în timp ce îmblinzitorul aranja arena pentru piramida care avea să încheie numărul. O mică neatenție, și un leu s-a năpustit asupra lui, sfîșindu-l. Era în februarie 1942.

Elefterie BEOCA

DINCOLO ȘI DINCOACE DE GRATII

Ceea ce se petrece în ultimele luni, dar mai ales în ultimele săptămîni, în Spania demonstrează că «stabilitatea internă» din această țară continuă să rămînă un deziderat mereu neîmplinit al cercurilor oficiale. Veștile ce ne parvin zilnic prin intermediul agențiilor de presă aduc mărturia unei recrudescențe a rezistenței active în orașe și sate, în întreprinderi, universități și chiar în rîndurile clerului.

Faptul că faimoasa «Brigada socială» — poliția politică — se răfulește necruțător cu opoziția legală și ilegală, iar «tribunalele de ordine publică» judecă și condamnă în serie muncitori și funcționari bănuși că fac parte din «sindicatul ilegal» (comisiile muncitorești) nu scade cu nimic intensitatea acțiunilor de împotrăvire, tot mai frecvente și mai bine organizate. **Poliștii lui Franco au mult de lucru** — scrie revista vest-germană «Der Spiegel» — pentru că astăzi comisiile muncitorești (care organizează acțiuni deschise și susținute — N.R.) există aproape în fiecare fabrică, în fiecare atelier mai mare, în fiecare întreprindere. ...Comisiile muncitorești ilegale sînt adversarii cei mai puternici ai regimului, pe scena politică internă a statului Franco.

Acțiunea curajoasă a deținuților politici din temnița Carabanchel, urmată de greva foamei pe care au declarat-o cei 43 de patrioți întemnițați la Soria, a avut un puternic răsunet în Spania și peste hotare. Demonstrația de solidaritate cu deținuții politici organizată de femeile spaniole, care s-au baricadat timp de patru zile într-o biserică din Madrid, a simbolizat unitatea de luptă dintre forțele de rezistență aflate dincolo și dincoace de grătile închisorilor.

Deși opoziția militantă este formată din pături și categorii diferite, deși formele de luptă sînt mereu altele, obiectivul urmărit cu tenacitate și curaj este unul și același.

15 000 mineri din Oviedo declară grevă sub pretextul că nu sînt asigurate condiții de protecție a muncii. La Valencia «comisiile muncitorești» organizează o acțiune deschisă în rîndul muncitorilor portuari. 36 de comuniști sînt arestați, dar un număr mult mai mare de muncitori se alătură rezistenței. La uzinele textile «Andaluces S.A.-Hytasa» din Sevilla poliția intervine pentru împrăștierea unui miting fulger. În Catalonia au loc o serie de acțiuni la care participă preoți tineri. Astfel la un seminar teologic, unii dintre aceștia răspîndesc foi volante conținînd revendicări privind libertatea sindicală, mărirea salariilor și dreptul la grevă pentru muncitori. 400 de clerici au ocupat împreună cu enoriașii o biserică din San Sebastian, ca protest împotriva instituirii stării de asediu în provincia respectivă.

Pe măsură ce crește rezistența antifranchistă, formele de protest simbolice sînt înlocuite cu acțiuni de promovare susținută a unor elemente cinstite în conducerea organelor sindicale legale. Astfel, de unde pînă nu de mult pe listele de candidați în alegerile sindicale muncitorii introduceau în semn de boicot numele Sophiei Loren, în ultima vreme pe aceste liste încep să apară numele unor candidați care fac parte din comisiile muncitorești ilegale.

Între timp, în închisorile spaniole, deținuții politici în frunte cu comisiile acționează insistent, cerînd autorităților spaniole să recunoască și să aplice regimul penitenciar în virtutea statutului deținuților politici, ceea ce înseamnă: suprimarea tribunalelor excepționale, aplicarea principiului libertății condiționate, promulgarea unei amnistii.

Sub acest raport, succesul și implicațiile politice interne și externe ale recentelor acțiuni de la Carabanchel și Soria, pot constitui preludivul unor manifestări antifranchiste de mari proporții în anul care a început.

Dic. BABOIAN

FRONDĂ MILITARĂ LA GEORGETOWN

Ocuparea fermei «Pirara», considerată a fi cartierul general al rebelilor, și arestarea proprietarului ei, James Hart, par să

semnifice încheierea scurtului capitol rebeliunii din Guyana. Colonelul Ro Pope, consilier militar britanic al primului ministru guyanez și comandant al trupelor guvernamentale, a declarat că «rebeliunea a fost complet înăbușită». Ea izbucni la doar trei săptămîni de la adunările legislative care au adus partidului guvernamental «național popular» — condus de primul ministru Forbes Burnham — majoritatea locurilor din parlament.

Știri contradictorii, transmise de rîndurile agenției de presă occidentale, au tău în primele zile o situație destul de fuză. Pe parcurs însă la Georgetown făcea cunoscut faptul că forțele guvernamentale controlează aproape complet în întregime situația, clarificînd treptat și mobilurile și autorii rebeli. Astfel, premierul Forbes Burnham a clarat că deține informații potrivit cărora actualele tulburări au fost declanșate unele familii ale marilor latifundiați regiunea de frontieră a Guyanei cu Columbia Britanică, în intenția de a provoca secesiunea unui teritoriu cu o suprafață de circa 50 km pătrați.

Printre conducătorii rebeliunii, James Hurt și Melville erau menționați. James Hurt, proprietarul mării ferme «Pirara» este cetățean nord-american și, se spune, dispune de un adevărat «regat al creștelor» în Guyana.

Rebeliunea militară din regiunea Guyanei — aici s-a manifestat ea cu multă vigoare — a provocat o stare de cordare între Guyana și Venezuela. Făcînd acuză la autoritățile guyanene guvernul venezuelez (și cel brazilian, altfel) a menționat că nu a acordat nici un fel de ajutor liderilor rebeliunii. Se pare că Rupununi constituie obiectul unei dezbateri de vechi revendicări a Venezuelei: exmată încă înainte de cel de-al doilea război mondial, ea a fost prezentată și Organizației Națiunilor Unite de către guvernul din Caracas, care-și justifică poziția explicînd «Le Monde» — sprijinindu-se

documentele britanice referitoare la tratatul de arbitraj din 1899, dintre Marea Britanie și Statele Unite (în calitate, atunci, de reprezentante ale Venezuelei). Aceste documente, se afirmă, dovedesc că bunalului de arbitraj i-au fost furnizate hărți «false», astfel încît trasarea frontierelor s-ar fi făcut în dauna intereselor Venezuelei. Printre altele, regiunea revendicată este cunoscută ca avînd bogăzări aurifere. Așa încît, dacă beluinea a fost înfrîntă, relațiile dintre cele două țări vecine, Guyana și Venezuela rămîn destul de periclitate.

Anca VOICĂ

CRONICA DE TREI SECADE

TAPII ISPĂȘITORI (1)

Dureros au murit pe altarul științei tapii-cobai din experiența Boucabloc, unică în lume, efectuată de comandantul Cousteau, celebrul căutător de adevăruri strigătoare la cer în tăcerea grozavă a vieții submarine. Comandantul a luat trei exemplare bărboase în 4 picioare și le-a cufundat, în baloane speciale, la adîncimi acvatice tot mai mari, punîndu-le să respire un amestec de oxigen și heliu ca să vadă limitele biologice ale acestui cocteil (care urmează a fi inhalat și de scafandri în 2 picioare). Cercetătorii erau tare curioși să ajungă în punctul la care animalele, tot coborînd și coborînd, «vor suferi tulburări ireversibile și necontrolate». Atunci, se gîndeau domniile lor, îi tragem la suprafață, «ii dezumflăm», cum se zice, și îi studiem psihic și chimic. Tapii n-au înțeles experiența și au crăpat în adîncul oceanului. Cu mintea lor rudimentară, ei s-au gîndit — cred eu ca profan — că dacă e nevoie de cobai, atunci să fie chemați cobaii respectivi. Ei au refuzat

cu prețul vieții să facă pentru oameni ceea ce era planificat să facă alt gen de mamifere. Ei au refuzat cu prețul vieții o experiență unică și eu cred că bine au făcut.

LUPII ISPĂȘITORI (2)

Totuși, moartea lor — de parte de caprele care i-au iubit, de lume și soare, în adîncul adîncurilor, fără să poată emite vreun protest — e prea tragică pentru a nu-i înțelege semnificația. Aceasta este: să se termine o dată cu tapii ispășitori! Dacă fără ispășire, simboluri și experiențe unice nu se poate trăi, atunci să mai treacă și alte animale de serviciu la simbol! Noi, zic tapii, ne-am făcut datoria, am murit măreț, mai măreț nici că se poate, să mai ispășească și tigru, și pantera, și leul. Sau hiena. Sau lupul care, tot în trei litere, ar suna la fel de convingător: lup-ispășitor. Poate că tapii au dreptate: ce-ar fi dacă am recruta ispășitori și din marile măriri ale junglei, dintre cei învățați doar să pună laba și să sfîșie, lăsînd pe umerii celor fără apărare toate vinile, toate păcatele, toate experiențele unice, toate semnificațiile? Poate că tapii au dreptate. Regi ai naturii, obsedați de remușcări și ispășiri, de ce nu ne-am permite noi, oamenii, o asemenea modificare de simbol? Ce ne-ar costa?

Radu COSAȘU

COMPUTER

● Depășind cu 25% cîștigurile obținute în 1967, uzinele de automobile vest-germanice Volkswagen anunță acum o cifră de afaceri fabuloasă realizată în 1968: peste 12 miliarde mărci.

● Potrivit unui bilanț economic pe 1968, tocmit de revista americană «Fortune», Japonia a întrecut Republica Federală a Germaniei în producția de automobile și oțel, fiind pe punctul de a se situa imediat după S.U.A. în ce privește produsul social brut.

● Cu două zile înainte de a părăsi Casa Al Johnson va putea face și un bilanț în sol în cei patru ani cită a ocupat scaunul președintial a fost fotografiat de 250 000 de oameni. Fotografii său personale Omokato a lucrat tot acest timp cu o echipă de 21 asistenți.

● Traficul aerian deasupra Atlanticului de Nord în cifre. În 1947 au traversat oceanul în ambele sensuri, 624 000 de pasageri. În 1968 cifra s-a ridicat la 2 000 000. Anul trecut au traversat oceanul peste 6 000 000 de persoane. ● După cum comunică Serviciul național statistic din Bogota, Columbia numără prezent 20 000 000 locuitori.

carte

● Filologul Sextil Pușcariu (1877-1947) ni se relevă ca un interesant memorialist în cartea sa postumă: **Călare pe două veacuri**. Editarea volumului a fost îngrijită de Magdalena Vulpe, nepoata autorului (Editura pentru literatură).

● A apărut vol. IV din Opere de F.M. Dostoevski (E.L.U.).

● Într-o ediție revăzută și completată a apărut **La vinătoare în Congo** de Mihai Tican Rumano (Editura științifică).

● Într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre vom referi la rubrica «Literatură» despre romanul lui Radu Cosășu: **Maimuțele personale**.

can Mark Robson («Întorcerea în paradis») în rolul principal: crooner-ul nr. 1 al Statelor Unite despre care știm de ani de zile că este și un mare actor de film: Frank Sinatra. Parteneri: Trevor Howard («Dușul lung», «Operațiunea Crossbow»), Raffaella Carra, Sergio Fantoni, Brad Dexter, John Leyton.

Raffaella Carra

● **Giselle**. Cunoscutul balet melancolic al lui Adolf Adam, adaptat pentru ecran de către realizatorul cubanez Enrique Pineda Barnet. Interpretă Baletul Național din Cuba pe care am avut prilejul să-l cunoaștem la noi acasă. Protagonistă — Alicia Alfonso.

● **Faldmareașala**. Prima probă (pentru noi este prima; în ordinea timpului, este penultimul film al Ritei Pavone) a «coruperii» micii pantere cîntătoare, care este Rita Pavone, de către cinematografia. În sine noastră îi dorim o altă soartă decât cea a compatriotului ei Gianni Morandi. Mai ales că Rita are încontestabil mai mult talent. Regia — Steno (sic!) În alte roluri: Francis Blanche, Mario Girotti, Arnoldo Tirei.

● În Polonia se bucură de un deosebit succes ultima creație a lui Wajda: **Totul de vinzare**, film care ca punct de pornire viața și moartea năprasnică a marelui actor Zbigniew Cybulski. Regizorul menționează că nu este vorba de un film biografic, ci de o meditație despre condiția umană. În rolurile principale: Andrzej Lapicki, Daniel Olbrychski, Beata Tyszkiewicz, Elżbieta Czyżewska.

● Actorul japonez Toshio Mifune a trecut de curind în spatele aparatului, ca regizor al primului film realizat sub conducerea sa totală. Subiectul: o poveste cu samurai, personaje pe care le-a interpretat de nenumărate ori în cariera sa.

● Un tânăr regizor de teatru francez, Michel Worms, s-a hotărât să ecranizeze romanul lui Michel Butor, **La modification** (tradus la noi, nu știm de ce, **Renunțarea**, ceea ce e cu totul altceva, nu?). Pentru rolul principal a fost solicitat actorul François Périer.

● Pentru anul 1970 Franco Zeffirelli (autorul ultimei ecranizări după Romeo și Julieta) a anunțat că intenționează să realizeze o nouă versiune cinematografică a lui Hamlet. De pe acum invitație de a-l interpreta pe epurii Danemarcei i-a fost adresată lui Richard Burton (care cu câțiva ani în urmă a jucat pe scenă un Hamlet de zile mari). Se zice că acesta «s-a lăsat convins».

muzică

Irina Loghin

● «Academica» — orchestra simfonică a Conservatorului «Ciprian Porumbescu» apare din nou în fața melomanilor bucureșteni concertând în exigenta sala Ateneului. Sub baghera experimentatului Al. Șumschi ni se oferă un program exclusiv Beethoven: Concertul pentru vioară și orchestră (Re major) — solist, Cristian Badea, aria «Ah, perfido, spemgiurio» — solistă, soprana Maria Stătinaru și Simfonia a V-a, a «Destinului» (18 ianuarie).

● Ca o replică, parca, dată acestui program zbuciumat, orchestra de studio a RTV dirijată de Carol Litvin ne oferă un program de «împăcare cu sine» semnat de Georg Friedrich Haendel: Concerto grosso în Fa major, Concert în Sol minor pentru orgă și orchestră, solist, Matei Koszma; fragmente din opera «Aida» («Gaiathere»), soliști, Emilia Petrescu, Vasile Moldoveanu, Traian Popescu (23 ianuarie).

● Folclor. Consemnăm pentru numeroșii iubitori ai genului, concertul orchestrei «Barbu Lăutaru» dirijată de Ionel Budîșteanu. Prilej de a asculta din nou pe Angela Moldovan, pe Irina Loghin, Angela Anghel, Emil Gavriș, Vlad Dionisie, Benone Sinulescu (19 ianuarie, sala Ateneu).

● Un «Rigoletto» pe scena Operei Române care ne atrage atenția: în rolul Gildei apare o tânără dar valoroasă soprană din Turcia — Alis Manukian. În rolul lui Rigoletto — Vasile Martinou în cel al ducelui — George Corbeni. Conducerea muzicală, Paul Popescu (19 ianuarie).

plastică

● **Aurelia Aricescu Vasiliu** — pictura Pictorița este incontestabil o bună artizană a peisajului pe care-l percepe cu sensibilitate și i-l transpune cromatic cu sinceritate și poezie. Citeva priveliști miniaturale («Litoral», «Piața», «Bărci», «La Fundeni») se detașează net. Florile au o arhitectură laborioasă, fără exagerări coloristice, compoziții sobre în tonul silențioase (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

● La galeriile de artă din str. Mihai Vodă 2 **Lucilia Armașu-Negri** expune 32 lucrări: flori, peisaje, portrete.

● Expoziția fraților Ilieșu este un eveniment mai puțin obișnuit. Este vorba de cinci frați, între zece și douăzeci și unu de ani, care expun împreună pictură pe sticlă, ceramică, obiecte de artă decorativă și care prin spontaneitatea și fantezia formelor atrag în mod special atenția (foaietul Teatrului de Comedie).

● Cu prilejul expoziției «Luchian» — peisajul și compoziția în aer liber» Muzeul de artă a editat un catalog îngrijit de Ștefan Dișescu, care pe lângă o bogată iconografie are un aparat documentar bine pus la punct, îndreptat preșios pentru cei care vor să studieze opera pictorului.

disc

● Cine știe prin ce întâmplare — sau poate că nu-i întâmplare — trei dintre cîntecelii interpretați de Tita Bărbulescu, solistă mult apreciată, au referiri directe la un anume «naicuță», erou de bază în folclorul olteanesc. Poate că ascultînd: «Măi neicuță, Constătin», «Neica trece dealu' mare», «Măi neicuță de pe Olte» (plus «La fîntînița din dealu») veți înțelege, mai bine, ciudata întîlnire a celor trei preopinanți (EPC-10013).

● Cele patru ardelence din grupul vocal folcloric din Sibiu (de altfel, fie spus, prea binecunoscută și ca soliste de muzică populară): **Lucreția Ciobanu, Ana Arcașu, Maria Cotrîlea, Silvia Radu**, și-un fecior, tot ardelen, Ion Radu, ne cîntă, printre altele, «Lungu-i drumul Clujului», «Săraca doruțulu», «Tot trecînd la mîndra dealulu», alt de dragi și știute, cu o reală și autentică savoare (EPC-10021).

● Lăuta lui Alexandru Pintează îndușează în «Doina», îmbătă în «Invîrita de pe valea Bistreii», înfioră în «Doina de la Roșia Montană», uimește prin ceea ce poate să spună pe strunele ei. Văzite vioară și mină care a îndeamnă la joc și la plîns (EPC-10023).

● E de ajuns să ascultați «Tinerel cînd eram», în interpretarea lui Traian Straton, ca să realizați fioul autentic al unei arte majore. O voce despre care se va mai vorbi (EPC-10017).

● **Atîț Veress Arpad** cit și formația instrumentală a lui **Rozsa Bela** trezesc admirația. Cele șase piese înregistrate pe discul EPC-10030 alcătuiesc un buchet de flori rare ale folclorului maghiar.

teatru

● 150 de ani a împlinit Teatrul din Oravița — cel mai vechi teatru din țară. Pe această scenă au jucat Matei Millo, Zaharia Bărsan, actorul animator Petculescu, au cîntat Ciprian Porumbescu, Enescu. Clădirea teatrului a fost declarată monument istoric.

● Sfirșitul anului 1968 a consemnat și o serie de premii acordate unor oameni de teatru pentru contribuția adusă la promovarea creației originale în anul care a trecut. Printre premiazii: regizorii **Moni Ghețler, Dan Nasta, Dinu Cernescu, Dan Alecsandrescu, C. Dimichiotu, Ștefan Lenkesch, ecritele Olga Tudorache, Silvia Ghelan**, actorul **Ferency Csongor**. Sperăm că asemeni tuturor premiilor și acestea vor fi un stimulent și pentru alții.

● **Dramaturgul Paul Everac** poate eventual concura și el în anul 1969 la unul din aceste premii în calitate de... regizor. Într-adevăr el își pune în scenă trei piese într-un act la teatrul «Lucia Sturdza Bulandra».

● **Mergete la teatru la 9 1/2?** Aceasta e întrebarea pe care o pune publicului bucureștean Teatrul «Tănădăric» invitîndu-l la un nou gen de spectacole la care gongul de început sună la 9 1/2. În sala mică dar cochetă din Calea Victoriei, evoluează dansatorii **Miriam Răducanu și Gh. Căciuleanu**, actorul **Virgil Ușășanu**, solista **Aura Urziceanu**, compozitorul **Edmond Deda** cu o mică formație ritmică. O încercare de spectacol realizat într-o manieră artistică elevată, cu bune rezultate scenice.

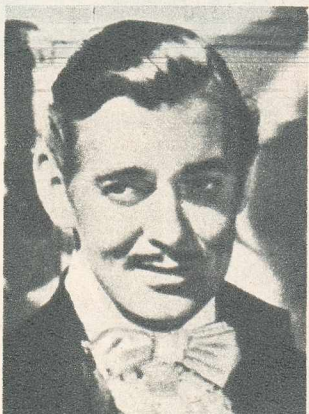
Aura Urziceanu

● **De la Bach la Tom Jones!** Iată una dintre cele mai plăcute surprize oferite în ultima vreme de Teatrul «Ion Vasilescu». Mimind un curs de muzică ușoară, spectacolul aduce bun-gust, eleganță scenică și o jînă frumosă a solistilor care au de interpretat o gamă variată de melodii. Realizatori: **Paul Mihai Ionescu** (regia), **Sorin Popa** (scenografie), **Edmond Deda** (conducerea muzicală).

televiziune

Programul săptămîinii este marcat de cîteva emisiuni închinete lui 24 ianuarie. Rubrica de film este din nou bogată și diversă: producții originale, universale, arhivă. Spre deosebire de săptămîina trecut cînd teatrul a fost absent, în actualul program înregistrăm trei emisiuni. Amatori de muzică, în general, și de muzică ușoară, în special, sint invitații cîtorva emisiuni specifice. Numai iubitorii de sport (care nu sint în mod obligatoriu microbiști) au cam fost uiteți. Și acum, recomandările «Flacărilor»:

DUMINICĂ 19 IANUARIE. Program I. Cu ce ne îmbie Magazinul duminical? Cu o vizită la scriitorul **Horia Oprescu**, întîlniri cu

Clark Gable

pianistul **Dan Gligore**, cu balerina **Ileana Iliescu**, **Marinel Ștefănescu** și tenorul **Nicolae Tărănu**, cu ritmica muzicii lui **Paul Ghenter** (17.00) ● Studioul de teatru TV nu l-a uitat pe bătîrul **Goldoni**: piesa sa «Flecărele femeilor» ne este prezentată într-o distribuție onestă, în frunte cu **Dora Chertș și Ileana Zărnescu** (19.40) ● Filmul cehoslovac «Comara neguțătorului bizantin» (21.30) ● Program II. Seară de operetă: «Văduva veselă» în interpretarea artiștilor operei clujene (20.05).

LUNI 20 IANUARIE. Luna — marea vedetă a acestor vremuri — în obiectivul emisiunii de știință «Intrebări...» (20.25) ● Filmul «Lenin în Polonia» (20.45) ● O discuție despre «Frontul Unității Socialiste» este tema rubricii **Cronica ideilor** (22.15).

MARȚI 21 IANUARIE. **Civilizația Khmer** — un capitol din tema «Istoria civilizațiilor» a Teleuniversității (20.05). Seară de teatru: «Mioriza» de **Valeriu Ananie** (20.30).

MIERCURI 22 IANUARIE. **Ecouri** prin timp se întulează emisiunea dedicată Unirii Principatelor (20.40) ● **Steaua fără nume** — emisiunea-concurs de muzică ușoară — calitatea de a fi serioasă și exigentă (20.50) ● **Telecine-mateca**: **Clark Gable** și **Claudette Colbert** în «S-a întimplat într-o noapte» (21.20)

JOI 23 IANUARIE. Program I. «Prescrip-ția» de Ștefan Berciu la **Studioul mic** (21.40) ● O emisiune lirică în care vom asculta versurile de **Dimritie Șelaru, Al. Andrițoiu, Ion Gheorghiu, Ștefely János, Doina Sălăjan, Ion Pop, Miron Scorobete și Andrei Ciurunga** (22.25) ● Program II. La emisiunea **O samă de cuvinte** va fi vorba despre **Garabet Ibrăileanu**, prilej de a viziona cîteva fragmente din scanzările romanului său «Adela» (20.30) ● Filmul maghiar «Cele trei nopți ale unei iubiri» (20.55).

VINERI 24 IANUARIE. «Hai să dăm mîna cu mîna» — un monaj muzical-literar închinat aniversării a 110 ani de la Unirea Principatelor (20.15) ● Filmul românesc «Răscoală» (21.00).

SIMBĂȚĂ 25 IANUARIE. Program I. Un invitat pe săptămîină — în persona lui **Constantin Drăghici** (21.00) ● Program II. **Baritonul Ion Budoiu**, pianistul **Ferdinand Weiss**, balerina **Magdalena Popa** și **Dan Moise** intruniji de emisiunea **Recitalul de simbătă seară** (20.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului **TITUS OZON** la concursul **Antrosport nr. 3** din 19 ianuarie 1969.

I. Atalanta—Roma	1
II. Fiorentina—Juventus	x
III. Inter—Verona	1
IV. Lanerossi—Pisa	1
V. Napoli—Milan	x
VI. Palermo—Bologna	1
VII. Sampdoria—Cagliari	x
VIII. Torino—Varese	1
IX. Reggiana—Genoa	x
X. Mantova—Padova	x
XI. Monza—Foggia	x
XII. Brescia—Ternana	1
XIII. Como—Perugia	1

FLACĂRA-ALBUM

O prezentă totdeauna remarcată pe
scena Teatrului de operetă: Constanța
Cimpeanu.

Fotografie de Eugen IAROVICI

